BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE V. E. II ROMA
RB
1269

MICHAELIS MAJERI,
SECRETA NATURÆ
CHYMICA,
NOVA PLANE SUBTILIQUE
METHODO INDAGATA.

MICHAELIS MAJERI,
Imperial. Conſiſtor. Comit. Med. D. Eq. Ex. &c.

Secretioris Naturæ Secretorum

SCRUTINIUM CHYMICUM,

Per

OCULIS ET INTELLECTUI
accuratè accommodata, figuris cupro appoſitiſſimè
inciſa, ingenioſiſſima

EMBLEMATA,

Hisque confines, & ad rem egregiè facientes ſententias,
Doctiſſimaque item

EPIGRAMMATA,

ILLUSTRATUM.

Opuſculum ingeniis altioribus, & ad majora natis, ob
momenta in eo ſubtilia, auguſta, ſancta, rara, & alioqui nimium
quantum abſtruſa, quàm maximè expetitum,
deſideratum;
Iterata vice ampliſſimæ Reipublicæ Chymicæ Bono & Emolumento,
non ſine ſingulari jucunditate legendum, meditandum in-
telligendum, dijudicandum,
DEPROMTUM.

FRANCOFURTI,
Impenſis GEORGII HEINRICI OEHRLINGII, Bibliopolæ.
Typo JOHANNIS PHILIPPI ANDREÆ.
M, DC, LXXXVII.

RB 1269

A H

PRÆFATIO AD LECTOREM.

HOminem, Lector candide, Univerſi compendium ſui compoſitione referre, in confeſſo eſt omnium, & ternis vitæ generibus vivendis deſtinatum eſſe, nempe vegetabili in utero materno, ubi ſaltem plantæ inſtar creſcit & augmentatur; ſenſibili, nimirum in hoc mundo, ubi maxima ex parte ſenſibus ducitur, ceu reliqua animalia, à quibus differt, quod intellectu incipiat uti, licet imperfectè; ac denique intelligibili, in altero mundo apud Deum, eique aſſiſtentes Intelligentias ſeu Angelos bonos. In præſenti vitâ, quò quis magis ad divinam naturam accedit, eò magis rebus intellectu indagandis, ſubtilibus, miris & raris, gaudet & delectatur: Et econtrà, quò quis ad pecuinum genus magis declinat, eò minùs his capitur, & ſen-

ſui

ſui corporaliori aſtrictus eſt : Utrorumque videmus Exempla, quosdam illis, utpote doctiores, artibus & ſcientiis politos eſſe deditos, quàmplurimos hiſce, nempe voluptatibus corporis, libidini, gulæ, pompæ externæ, & his ſimilibus. Ad excolendum autem intellectum Deus infinita arcana abdidit in natura, quæ ſcientiis & artibus innumeris, ut ignis ex ſilice extunduntur, & in uſum transferuntur: Inter hæc ſunt Chymica ſecreta non poſtrema, ſed poſt divinorum indagationem, omnium prima & precioſiſſima, non circumforaneis deceptoribus & fucis Pſeudo-chymicis (qui in his ſunt aſini ad lyram , quippe ab omni bona doctrina & intentione alieniſſimi) ſed ingeniis altioribus, liberaliter educatis, & ad majora natis inveſtiganda, cùm ſint valdè ſubtilia, auguſta, ſacra, rara & abſtruſa, ideoque intellectu comprehendenda priùs, quam ſenſu adpiſcenda, illudque multo potius per contemplationem profundam ex lectione authorum , eorumque inter ſe & cum naturæ operibus comparationem, quàm operationem ſenſitivam, ſeu manualem experimentationem, quæ cœca eſt ſine Theorica prævia. Poſt ſcientias hujusmodi intellectuales proximè numerantur, quæ de viſibili

ac audibili objecto tractant, ut ſunt Optica ſeu perſpectiva, pictura, quæ dicitur à quibusdam Poëtis muta, ut hæc vice versâ, pictura loquens: Hæc duo itaque ſenſuum magis ſpiritualium, nempe viſus, nec non intellectus ipſius objecta, ut in uno quaſi conſpectu & complexu haberemus, & magis intelligendum animis ſimul & ſemel inſinuaremus, En conjunximus ſenſum cum intellectu, hoc eſt, rara viſu cum chymicis emblematibus, quæ huic ſcientiæ ſunt propria. Cæteræ enim artes, ſi Emblemata edant de moribus, aut rebus aliis, quàm de naturæ arcanis, alienum hoc videtur ab eorum ſcopo & fine, cùm intelligi omnibus velint & debeant, Chemia non item, quæ ut caſta virgo per tranſennam, & veluti Diana, non abſq; veſte variati coloris viſenda eſt, propter cauſas alibi expreſſas: hæc, inquam, ficta, poëtica & allegorica, picta, Emblematica, Veneri ſive cupro, non ſine Venere ſeu gratia, inciſa, Chymica ſecretiſſima, intellectu indaganda ſimul & ſemel uno libro ſuſcipias, inque tuum uſum dicata adhibeas, qui ſi potiùs intellectualis fuerit, quàm ſenſulis, eò utilior & jucundior olim futurus eſt: quod ſi verò primum

mum ſenſui mancipatus, nullum eſt dubium ,quin à ſenſu ad intellectum tranſitus fiet, tanquam per oſtium: Nihil enim in intellectu eſſe dicitur, quod non per ſenſum aliquem introiverit, cum hominis recens nati intellectus inſtar tabulæ raſæ habeatur, in qua nihil adhuc ſcriptum , ſed quodlibet ſenſu mediante, tanquam ſtylo , ſcribi poſſit: Et vulgo dicitur; Ignoti nulla cupido, quia oportet, ut intellectui, veluti dictatori & arbitro, ſenſus indagatores & nuncii, omne ſcibile primitus apportent & innoteſcere faciant, tanquam Excubitores ad (ſua organa) civitatis alicujus portas invigilantes. Omnis proinde cordatus & intelligens hanc Emblematicam quaſi figurationem, in his, ut & in diſtichis ſingularem adaptationē boni conſulet & pro nonnihilo reputabit: Si enim mercatores nonnulli pro magna pecuniæ ſummą artificium picturæ aliquod æſtimant & emunt, ubi ſoli oculi falluntur, cùm naturæ propinquiſſimum judicent; quid ni literati has figuras, quæ & intellectui & ſenſibus pluribus inſerviunt ita, ut magna inde ſperanda ſit utilitas præter oblectationem , in precio habeant & magni cenſeant? Vale

Portavit eum ventus in ventre ſuo.

EPIGRAMMA I.

EMbryo ventoſâ Boreæ qui clauditur alvo,
Vivus in hanc lucem ſi ſemel ortus erit;
Unus is Heroum cunctos ſuperare labores
Arte, manu, forti corpore, mente, poteſt.
Ne tibi ſit Cæſo, nec abortus inutilis ille,
Non Agrippa, bono ſydere, ſed genitus.

Hermes omnis ſecreti naturalis indagator diligentiſſimus, in tabula ſua ſmaragdina graphicè, licet ſuccinctè, deſcribit opus naturale, ubi inter alia inquit: *Portavit eum ventus in ventre ſuo*, quaſi dicat, Ille, cujus pater eſt Sol, mater verò Luna, antequam in lucem edatur, portabitur à fumis ventoſis, quemadmodum avis ab aëre, dum volat: Ex fumis autem ſeu ventis (qui ſunt nihil aliud, quàm aër motus) coagulatis fit aqua, ex qua cum terra mixta mineralia & metalla omnia: Imò hæc ipſa ex fumis conſtare & coagulari immediatè ſtatuuntur: Sive itaque in aquam ſeu fumum ponatur, eodem res redit, quia utraque venti materia eſt: Idem dicendum de mineralibus & metallis, licet magis remotè. Quæritur autem, quis ille ſit, qui à vento portari debeat? Reſpondeo, *chymicè*, eſt ſulphur, quod portatur in argento vivo, ut Lull. Codicill. cap. 32. teſtatur, cæterique omnes; *Phyſicè*, eſt fœtus, qui mox in lucem naſci debet: Dico & *Arithmeticè*, quod ſit radix Cubi; *Muſicè*, quòd ſit Diſdiapaſon; *Geometricè*, quod ſit punctum lineæ fluentis principium; *Aſtronomicè*, centrum Saturni, Jovis & Martis, planetarum. Hæc licet diverſa ſint ſubjecta, tamen ſi bene inter ſe compatentur, fœtum venti facilè demonſtrabunt, quod cujuslibet induſtriæ majori aut minori relinquendum erit. At rem planiùs ſic indigeto: Omnis Mercurius ex fumis eſt compoſitus, hoc eſt, ex aqua ſublevante terram ſecum in aëriam raritatem, & ex terra cogente aërem redire in aqueam terram ſeu terream aquam: Cùm enim Elementa in eo ſint per omnia, & mixta, & invicem in quandam viſcoſam naturam conculcata & redacta, non facilè ab invicem recedunt, ſed vel volatilia ſequuntur ſuperiùs, vel apud fixa inferiùs manent, quorum primum in vulgari Mercurio, alterum in Philoſophico & metallis fixis apparet: In his Elementa fixa prædominantur volatilibus, in illo volatilia fixis. Nec verò abſq; cauſa eſt, cur Mercurius Deorum reliquorum nuncius, interpres & quaſi miniſter intermedius currens dicatur & habeatur, alis ad caput & pedes adaptatis: Ventoſus enim eſt & volat per aëra, ut ipſe ventus, ut in communi, multorum cum damno re ipſa convincitur

Lull. ibi. portat illum ventus in ventre ſuo, hoc eſt, ſulphur portatur in argento vivo. Et C. 47. Lapis eſt ignis deportatus in ventre aëris.

citur: At quia caduceum geſtet binis ſerpentibus transverſim cinctum, qui animas ex corporibus ducat & reducat, & multa ejusmodi contraria efficiat, Philoſophici Mercurii ſymbolum optimè exprimit. Mercurius itaque eſt ventus, qui ſulfur ſeu Dionyſium, aut, ſi mavis, Æſculapium adhuc imperfectum fœtum ex ventre materno, vel etiam ex cineribus corporis materni combuſti accipiat & portet eò, ubi maturari poſſit; Et Embryo eſt Sulfur, quod à Sole cœleſti *Boreæ* vento infuſum eſt, ut is maturatum pariat, qui geſtationis ſuæ abſoluto tempore gemellos edit, unum albis capillis, Calaim dictum, alterum rubris, Zeten: Hi *Boreæ* filii fuêre (ut *Orpheus* poëta Chymicus ſcribit) apud *Jaſonem* inter Argonautas ad vellus aureum à *Colchis* auferendum: *Phineus* verò vates cœcus ab Harpyjis infeſtatus, liberari non potuit, niſi à dictis *Boreæ* filiis: Pro quo beneficio ab iis impetrato ille gratus *Argonautis* omnem viæ rationem declaravit. At *Harpjgæ* nihil aliud ſunt, quàm ſulfur corrumpens, quod abigitur à *Boreæ* filiis, cùm ad juſtam ætatem pervenerint, & ex imperfecto ſeu moleſtato à volatilibus noxiis fit perfectum, illi malo non ſubjectum, quod deinde ad vellus aureum *Jaſoni* medico obtinendum viam indicat. Horum ventorum meminit quoq; inter alios *Baſilius noſtras*, qui clarè 6. inquit: *Nam geminus ventus venire debet, Vulturnus dictus, ac deinde ſimplex, Notus appellatus, qui ab oriente & meridie impetuosè ſpirabunt, quorum motione ceſſante, ita ut ex aëre facta ſit aqua, audacter confides, quod ex ſpirituali corporale fiet.* Et *Riplæus* port. 8. dicit in aëre noſtrum infantem debere renaſci, hoc eſt, in ventre venti: Ad eundem ſenſum ſcala philoſ. gradu. 6. Et *ſciendum*, inquit, *quod natus ſapientis in aëre naſcitur:* Et gradu 8. *ſpiritus aërei ſimul in aërem ſcandentes ſe diligunt, ut Hermes* inquit, *portavit illum ventus in ventre ſuo: Quia generatio geniti noſtri fit in aëre & naſcens in aëre ſapienter naſcitur: Aſcendit enim à terra in cœlum, iterumque deſcendit in terram conquirendo vim ſuperiorem & inferiorem.*

Nutrix ejus terra eſt.

EPIGRAMMA II.

R*Omulus hirta lupæ presſiſſe, ſed ubera capræ*
Jupiter, & factis, fertur, adeſſe fides:
Quid mirum, teneræ Sapientum *viſcera* Prolis
Si ferimus Terram *lacte nutriſſe ſuo?*
Parvula ſi tantos Heroas beſtia pavit,
Quantus, *cui* Nutrix Terreus Orbis, *erit?*

APUD Peripateticos & rectè judicantes Philoſophos ſtatuitur; quod Nutriens vertatur in ſubſtantiam nutriti, eique aſſimiletur non quidem ante, ſed poſt alterationem ejus, idque veriſſimum Axioma habetur: Quomodo enim nutrienti, quod jam ante ſimile & idem ſit cum nutrito, opus eſſet mutatione ſuæ eſſentiæ, quæ ſi accideret, non maneret idem nec ſimile; Aut quomodo ea, quæ aſſimilari nutrito nequeunt, pro nutrimento aſſumerentur, ut ſunt ligna, lapides & ejusmodi alia? Primum itaque ut inane, ſic alterum, naturæ adverſum eſt. Lacte autem animalium nutriri hominem recens natum, non alienum eſt à natura: quia aſſimilatio ejus fieri poteſt, at longè facilius materni, quam alterius: Unde medici concludunt, ad ſanitatem, ſimilitudinem ſubſtantiæ & morum nec non robur conferre infanti, ſi propriæ matris lacte ſemper foveatur & educetur, econtra, ſi alieno. Hæc eſt harmonia omnis naturæ, quod ſimile gaudeat ſuo ſimili, ejusque veſtigia imitetur, quãtum poteſt, in omnibus ex tacito quodam conſenſu & conſpiratione. Idem uſu venit in naturali Philoſophorum opere, quod æquè à natura regitur in ſui conformatione, quàm infans ſub utero materno: Et licet pater & mater, ipſaque nutrix illi ſimilitudinariè aſſcribantur, non tamen artificiale eſt magis, quàm animalis cujusque generatio. Semina bina quodam delectabili artificio conjunguntur ab animalibus & utroque ſexu hominis, ex quibus unitis per ſucceſſivam alterationem fit Embryo, qui creſcit & augetur, vitam & motum acquirit, deinde lacte nutritur: Mulier verò conceptionis & imprægnationis tempore in calore, cibo & potu, motu & quiete, aliisque ſe temperatè ut gerat, neceſſe eſt, aliàs abortus ſequetur & concepti fœtus deſtructio, quæ obſervatio in 6. rebus non-naturalibus, quia à medicis ſecundùm artem ſuam præſcribitur, artificialis quoque eſt. Eodem modo ſemina ſi ſint non conjuncta in opere Philoſophico, conjungi debent: Quod ſi verò alicubi conjuncta invenirentur, ut in ovo ſemen galli & gallinæ ſubſtantia habentur ſimul in uno continente, tum eſſet Philoſophorum opus adhuc magis naturale, quàm generatio animaliũ. At demus, ut Philoſophi

teſtantur, quod unum veniat ab oriente & alterum ab occidente, fiantque unum, quid plus adminiſtratur, hiſce, quàm mixtio in ſuo vaſe, calor temperatus & nutrimentum? Vas quidem artificiale eſt, ſed in hoc differentia non committitur, ſive nidus ab ipſa gallina fiat, ſive à ruſtica in certo quodam loco (ut ſolet) ordinetur, eadem erit ovorum generatio & ex illis pullorum excluſio. Calor eſt res naturalis, ſive ab igne temperato veniat furnorum & fimi putredinis, vel ſole & aëre, vel matris viſceribus, aut aliunde: ſic Ægyptus calorem ovis excludendis arte naturalem adminiſtrat per ſuos furnos: Bombycum ſemina, imò & ova gallinacea virginearum mammarum tepore excluſa leguntur: Ars itaque & natura mutuas ſibi manus conferunt, ita ut hæc illius vicaria fiat & illa hujus: Nihilominus Natura manet Domina & ars ancilla. Cur Vero Terra dicatur nutrix Nati Philoſophici, dubium alicui movere poſſet, cùm terra inter elementa ſit maximè exucca & arida, cui ſiccitas ut propria qualitas accidat? At reſpondendum, quod terra elementata hic intelligatur, non Elementum, cujus in Septimanæ philoſophicæ primo die abundè meminimus, naturamquè explicavimus: Hæc nutrix eſt Cœli, non quod ſolvat, lavet aut humectet fœtum, ſed coagulet, figat & coloret, inque ſuccum & ſangvinem merum convertat. Nutritio enim augmentationem in longum, latum & profundum, hoc eſt, per omnes corporis dimenſiones ſe extendentem complectitur, quæ cùm hic adſit & à ſola terra præſtetur fœtui philoſophico, non immerito nutricis nomine terra appellanda erit: At contrarium quid cœteris lactis generibus, quæ convertuntur & non convertunt, in hoc admirando ſucco terreſtri contingit, cum propter vim ejus fortiſſimam valdè alteret naturam nutriti, quemadmodum lupæ lac Remuli corpus in naturam animoſam & ad bellum promptam diſpoſuiſſe creditur.

EMBLE-

Vade ad mulierem lavantem pannos, tu fac ſimiliter.

EPIGRAMMA III.

Abdita quiſquis amas ſcrutari dogmata, ne ſis
Deſes, in exemplum, quod juvet, omne trahas:
Anné vides, mulier maculis abſtergere pannos
Ut ſoleat calidis, quas ſuperaddit aquis?
Hanc imitare, tuâ nec ſic fruſtraberis arte,
Namque nigri fœcem corporis unda lavat.

SI pannis lineis ſordes quædam advenerint, quibus maculentur & nigreſcant, utpote terreis recrementis, per proximum elementum, nempe aquam, eluuntur, & aëri panni exponuntur, ut calore ſolis, tanquam igne, quarto elemento, humiditas unà cum fecibus extrahatur, hoc ſi ſæpius contingat, qui priùs erant ſordidi & fœtidi, fiunt puri, & à maculis purgati. Hæc eſt ars mulierum, quam ab ipſa natura didicerunt: Videmus enim, quod animalium oſſa aëri expoſita, quæ primò ſunt nigra & ſqualida, ſi pluvia ſæpè madeſiant, & ſuperveniente ſolis calore iterùm exſiccentur per multas vices, ad ſummam albedinem reducantur, ut Iſaac annotat: Eundem ad modum in ſubjecto philoſophico, quæcunque adfuerint cruditates & feces, ſuis aquis ſuperinfuſis purgantur & delentur, corpusque ad magnam claritatem & perfectionem redigitur. Tota enim operationum chymicarum, utpote, calcinatio, ſublimatio, ſolutio, diſtillatio, deſcenſio, coagulatio, fixatio & reliquæ, una ablutione abſolvuntur: Nam qui abluit aquis rem impuram, idem præſtat, quod tot operandi formis perficitur: Igne enim, ut Roſarius Philoſophorum inquit, linteamina Duenech Principis ſudore maculata, lavanda ſunt & comburenda aquis: Unde ignis & aqua videntur mutuas ſibi invicem dediſſe qualitates, aut quod genus ignis Philoſophici non ſit idem cum communi, idemque de aqua ſentiendum. De calce viva & igne Græco exploratum habemus, quod aquis incendantur, & neutiquam extinguantur, contra naturam aliorum inflammabilium: ſic camphoram in aquis ardere ante accenſam affirmant: Et Gagates lapis (ut Anſel. de Bood teſtatur) accenſus oleo faciliùs extinguitur, quàm aqua: Oleum enim commiſcetur ei, ac ignitum corpus ſuffocat: Aqua cùm pinguedini miſceri non poſſit, ignito cedit corpori, niſi omnino id totum tegat & obruat: Verùm id non facilè fieri poteſt, quia lapis eſt, & ſuprema aquæ, ut oleum omne, petit: Sic naphta, petroleum & his ſimilia incenſa aquas non valdè reformidant. De carbonibus ſubterraneis Leodienſis ditionis quidam ſcribunt, quod incenſi ſub terra, non aquis, ſed terræ pulveribus ſuperingeſtis ſolùm

lùm extinguantur, quemadmodum cor. Tacitus de ſimili ignis genere narrat, quod non aquis, ſed fuſtibus & veſtibus corpori detractis ſaltem opprimi potuerit: Ignium itaque magna eſt diverſitas, & in excitando & in extinguendo, nec minor liquorum, quia lac, acetum, ſpiritus vini, aqua fortis, Regia & communis valdè inter ſe differunt, quoad collationem cum igne: Nec hoc ſolùm, ſed & ipſa materia aliquando ignem ſuſtinet, ut panni illi byſſini, antiquitùs in precio & uſu divitibus habiti, qui igne, non aqua lavabantur, ſeu ad munditiem priſtinam redigebantur, utpote fœcibus combuſtis. Quicquid alii de pilis Salamandræ reptilis nugantur, quaſi inde Elychnia incombuſtibilia fiant, non audiendum: De Talco, alumine plumoſo & hujusmodi aliis materiis aliquando texturam præparatam, quæ igne purgari fuerit ſolita, ſed artificium cum ſciente (muliere Antvverpienſi) ex invidia extinctum periiſſe, nec poſt reperiri id temperamentum potuiſſe, ſunt qui revera adfirmant. De materiis combuſtibilibus hic non loquimur: Secundum omnes has differentias ſubjectum Philoſophicum conſiderandum erit, ſi quando præparetur: Ignis enim, aqua & ipſa materia hic non eſt communis: Philoſophis enim ignis aqua eſt, & aqua ignis: Aqua eorum ſimul lavat & calcinat, ita & ignis: Et panni abluendi habent naturam byſſinorum ſive talci præparati, quorum temperies & præparationis artificium quoque non omnibus obvium eſt: Hos ut lavent, lixivium faciunt non ex cineribus quernis, eorumve ſale, ſed metallico, quod eſt durabilius cæteris, nec ex aqua communi, ſed eâ, quæ ſub ſigno Aquarii in glaciem, nivesque concreta fuerit, utpote quæ ſit tenuiorum partium, quàm ſtagnantes aut lacunarum paluſtres aquæ, unde magis ad interiora corporis Philoſophici, nigri & immundi penetrare poterit, ad id abluendum & purgandum.

Conjunge fratrem cum ſorore, & propina illis poculum amoris.

EPIGRAMMA IV.

Non hominum foret in mundo nunc tanta propago,
Si fratri conjunx non data prima ſoror.
Ergo lubens conjunge duos ab utroque parente
Progenitos, ut ſint fœmina maſque toro.
Præbibe nectareo Philothesia pocla liquore
Vtriſque, & fœtus ſpem generabit amor.

Lex

LEx Divina & politica prohibet gradu ſangvinis propinquiore per naturam conjunctos, matrimonio copulari, quales ſunt directè aſcendentes & deſcendentes in arbore genealogica & ad latera concurrentes, idque propter cauſas certiſſimas: At quando Philoſophi de matre cum filio, aut patre cum filia, ſeu de fratre cum ſorore, conjugio jungendis loquuntur, non contra dictam legem quid dicunt aut faciunt: Quia ſubjecta diſtinguunt attributa & cauſæ effectus: Perſonæ enim Philoſophorum ab iis differentiis ſunt liberæ æquè ut Adami filii filiæque, qui ſe invicem in conjuges ducebant abſque ullius criminis imputatione: Ratio autem potiſſima videtur, ut genus humanum affinitate & amicitia firmiùs coaleſcat & conſocietur, nec in factiones familiarum inimicas & hæreditarias dividatur: Eadem cauſa quia primis fratribus & ſororibus Adamicis integra manſerit, nil prohibuit, quo minus matrimonio conjungerentur: In ipſis enim ſolis genus humanum tum extitit, nec alii præter ipſos, eorumque parentes, vixerunt ideoque ut ſanguine connexi, ſic affinitate connectendi neceſſario fuerunt: At ſuccreſcente hominum multitudine, quæ in innumeras familias diſtributa, cauſa hæc vera & æqua inventa eſt, ne fratres ſorores ducerent: Apud Philoſophos alia ratio eſt, cur ſorores nubant fratribus, nempe, ſimilitudo ſubſtantiæ, ut ſimili conjungatur: Sunt autem in hoc genere ſaltem duo ſibi quoad ſpeciem ſimilia, quoad ſexum differentia, quorum unum fratris, alterum ſororis nomine ſalutatur: Hæc itaque eâdem & libertate & conditione, imò & neceſſitate inevitabili, quâ primi homines conſanguinei, uni matrimonio legitimè committenda ſunt: Frater eſt ardens & ſiccus, ideoque valdè cholericus; ſoror eſt frigida & humida, multum phlegmaticæ in ſe habens materiæ: Quæ in temperie adeò differentes naturæ, in amore & fœcunditate, liberorumque propagatione optimè convenire ſolent: Ut enim non ex chalybe & chalybe duriſſimo corpore, nec ex ſilice & ſilice fragili, excutitur facilè ignis, qui propagari poſſit, ſed ex duro & fragili, hoc eſt, chalybe & ſilice; ſic non ex ardente mare & ignea fœmina, ut nec ex

 utriſ-

utriſque frigidis,(frigiditas enim maris infœcunditas eſt) proles vivax ſuſcipitur, ſed ex illo calido, hac frigidiore: calidiſſima enim mulier, in temperamenti humani latitudine, frigidior ſtatuitur frigidiſſimo ſui ſexus (at ſano) viro, ut Lev. Lemnius in lib. de occ. nat. mirac. probat. Soror itaque & frater à Philoſophis rectè conjunguntur. Si quis ex gallina, canicula, capra, ove vel aliis brutis fœtum naſci debere deſideret, is gallum, canem, hircum, caprum, quodque animal ſuæ ſpeciei, cui ſimilius exiſtit, adjungit, atque ſic voto ſuo non fruſtratur; nec verò reſpicit conſanguinitatem brutorum, ſed ſaltem generoſitatem cujusque & naturæ convenientiam. Ita dicendum de trunco arboris, & ſurculo ei inſerendo; Imò de metallica natura, quæ tamen omnium maximè ſimilitudinem & homogeneitatem ſubſtantiæ ut habet, ſic, ubi quid ſibi conjungi poſtulet, requirit: Verùm frater & ſoror conjuncti, fœcundi non fiunt, nec in amore diu perſiſtunt, niſi Philotheſium illis ſeu poculum amoris, inſtar philtri, propinetur: Hoc enim ſedantur & conciliantur eorum animi adeò, ut quaſi ebrii (inſtar Lothi) inter ſe, pudore abjecto, congrediantur & prolem (non ſpuriam, ſed) legitimam progenerent. Quis enim ignorat, humanum genus Medicinæ plurimum debere, propterea, quod multæ hominum myriades, ejus beneficio & operâ, nunc in mundo extent, qui non fuiſſent, niſi eorum parentes aut proavi à vitio ſterilitatis per remotionem cauſæ & ſublationem, ſeu impedimenti proximi, & remoti, vindicati & liberati, aut ab abortu matres præſervatæ forent? Datur itaque hoc poculum amoris eaſdem ob cauſas his novis nuptis, quas quilibet ex jam dictis ternas perſpicere poterit, utpote amoris conſtantiam, ſterilitatis remotionem & abortus prohibitionem.

Appone mulieri ſuper mammas bufonem, ut ablactet eum, & moriatur mulier, ſitque bufo groſſus de lacte.

EPIGRAMMA V.

Foemineo gelidus ponatur pectore Bufo,
Inſtar ut infantis lactea pocla bibat.
Creſcat & in magnum vacuata per ubera tuber,
Et mulier vitam liquerit ægra ſuam.
Inde tibi facies medicamen nobile, virus
Quod fuget humano corde, levetque luem.

TOTA Philoſophorum congregatio in hoc conſentit, quod opus eorum nihil aliud ſit, quàm mas & fœmina: Maris verò eſt, generare & dominari fœminæ; hujus concipere, impregnari, parere, lactare & educare ſobolem, marisq; imperio ſubjici: Ut enim conceptum fœtum, antequam edatur in lucem, ſub ſanguine, ita editum lacte fovet & nutrit. Hinc natura præparavit tenello puſioni in mammis muliebribus cibum digeſtibilem & proportionatum, qui expectat ejus adventum, tanquam primus commeatus & viaticum in hoc mundi curriculo: Lacte itaque alitur, creſcit & augmentatur eò uſque, donec inſtrumenta panis comminuendi habeat, hoc eſt, dentes, tum ablactatur meritò, quia natura illi providit de alio ſolidiori nutrimento. At hîc Philoſophi dicunt, quod mulieri bufo ſuper mammas apponendus ſit, ut eum inſtar infantis ſuo lacte alat. Miſerum hoc & horrendum ſpectaculum eſt, imò & impium, quod lac infanti deſtinatum bufoni, beſtiæ venenoſæ & naturæ humanæ adverſanti præbendum ſit: De ſerpentibus ac draconibus vaccarum ubera exſiccantibus audivimus & legimus: Fortè idem bufones appeterent, ſi occaſio offerretur in bobus. Hiſtoria de bufone nota eſt, qui ruſtico cuidam dormienti ita occupavit os & interiora labra, ut nullo aſtu inde abigi potuerit, niſi violentiâ, quæ cum periculo mortis, veneni ejus expuitione (quâ uti dicitur pro telis defenſivis aut offenſivis) conjuncta fuiſſet, ideoq; non tentanda: Ex antipathia itaque remedium miſero homini inventum, nempe aranei prægrandis & bufonis, qui ſe invicem lethali proſequuntur odio: Portatus itaque eſt cum bufone directè ad locum, ubi araneus prætumidus ſuas texturas expoſuerat, qui cùm bufonem vidit, mox ſe dimiſit in tergum bufonis, eumque ſuo aculeo pupugit: Cùm verò nihil inde damni acciperet, ſecunda vice deſcendit, & iterùm illum fortiùs fixit; Unde mox bufo intumuit, & ex hominis ore mortuus decidit, abſque ulla ejus noxa. Sed hîc contrarium accidit: quia bufo non os, ſed mam̃am mulieris occupat, cujus lacte adeò increſcit, ut ingentis magnitudinis & roboris evadat: Mulier verò viribus abſumptis extabeſcat

& mo-

&moriatur: Venenum enim facilè per venas pectorales communicatur cordi, idque inficit & extinguit, quemadmodum ex Cleopatræ caſu conſtat, quæ viperas mammis admovit, cùm voluntariâ morte præveniri voluerit, ne viva in victorum manus ac triumphos traheretur. Verùm ne quis Philoſophos adeò crudeles exiſtimet, quaſi mulieri venenoſum reptile admoveri jubeant, ſciendum, hunc bufonem eſſe ejusdem fœminæ fœtum ſeu filium, monſtroſo partu editum, ideoque jure naturali, lacte materno frui & ali debere, quod verò mater moriatur, non eſt in voluntate filii: Nec enim matrem inficere potuit, qui in viſceribus ejus concretus, & ex ſanguine augmentatus fuerat uſque ad partum. Ominoſum ſanè quid eſt, bufonem ex muliere naſci, quod alias contigiſſe novimus: Guilielmus Novobrigenſis, Anglicus ſcriptor, in ſuis commentariis ſcribit, (quàm fideliter, alii judicent:) in lapicidina quadam ditionis Vintonienſis Epiſcopi, cùm lapis quidam magnus divideretur, intùs inventum bufonem vivum cum aurea catena, eumque ex Epiſcopi juſſu eodem loci reconditum & perpetuis tenebris immerſum, ne quid mali ominis ſecum portaret: Talis eſt & hic bufo: Auro enim inſignis eſt, etiamſi non extrinſecùs, artificiali catenæ opere, tamen intrinſecùs naturali, nempe lapidis, quem alii Boracem, Chelonitin, Batrachiten, Crapaudinam aut garatronium vocant. Hic enim auro longè prævalet virtute contra venena quæcunque animaliũ, & auro inſeri ſolet, tanquam thecæ aut coopertorio, ne lædatur aut perdatur. At legitimum eſſe oportet ex animali petitum, ſi verò ex ſubterraneis foſſis, ut ſolet, depromptus lapis ejus formâ concinnetur, & vice uſurpetur, ex optimis mineris, cordi ſubvenientibus, eligatur: In his enim bufo Philoſophicus reverà invenitur, non in lapicidina (ut ille fabulator aſſerit) aurumque in ſe hàbet, non extra ad pompam: Ad quid enim ſe ornaret bufo in tenebris & clauſtris deliteſcens? Forte ut à ſcarabæo magnificè ſalutaretur, ſi in crepuſculo illi obvius incederet? Quis aurifaber ſubterraneus fabricaſſet illi auream catenam? Fortè viridium puerorum pater, qui ex terra S. Martini, imò ex ipſa terra, ut & duo canes ex lapicidina, eodem authore, prodierunt?

Theophilus in turba meminit draconis mulieri juncti.

Semi-

Seminate aurum veſtrum in terram albam foliatam.

EPIGRAMMA VI.

Rvricolæ pingui mandant ſua ſemina terræ
Cum fuerit raſtris hæc foliata ſuis.
Philoſophi niveos aurum docuêre per agros
Spargere, qui folii ſe levis inſtar habent:
Hoc ut agas, illud bene reſpice, namque quod aurum
Germinet, ex tritico videris, ut ſpeculo.

PLATO

PLato civitatem conſtare dicit non ex medico & medico, ſed ex medico & agricola, hoc eſt, diverſarum functionum hominibus: Agricolæ verò & medici inprimis meminit, quia horum opera ſunt valdè conſpicua in imitatione, emendatione, & perfectione naturæ. Nam uterque ſubjectum naturalæ aſſumit, in quo ſecundum artem quædam addit neceſſaria, deficientia, vel etiam ſuperflua removet: Unde utriusque ars per adjectionem defectus & ſubtractionem ſuperflui (ut ab Hippocrate medicina) definiri poteſt: Quid enim facit ampliùs agricola, quàm ut agro, à natura relicto, addat arationem, lyrationem, occationem, lætificationem ſeu ſtercorationem, ſeminationem, & reliqua, nempe incrementum & proventum naturæ committat, quæ calorem ſolis & pluviam adminiſtrat, & his ſemina multiplicat & in ſegetes mox ſternendas provehit: Interim pullulante herbâ agricola tribulos & impedimenta omnia removet, ſegetes maturas demetit, demeſſis ſuperflua tollit, nempe ſtramina, paleas & ejusmodi alia: Ita & medicus (quin & chymicus diverſo reſpectu) corpori humano ſanitatem præſentem conſervare, abſentem recuperare diverſis remediis inſtituit, cauſam morbificam tollit, morbum curat, ſymptomata ſedat, ſuperfluum ſanguinem venæſectione diminuit, deficientem bona victus ratione ordinata reſtaurat, humores noxios purgatione evacuat, & ſic mille modis naturam imitatur, ſupplet & corrigit intellectus & artis operibus; quæ cùm notoria ſint, Chymica potiùs nobis conſideranda veniunt: Chemia enim agriculturæ operationes inprimis teſtatur ſuis ſecretis terminis & operandi modis: Agricolæ habent terram, cui ſemina inſeminent, ita & Chymici: Habent fimum, quo lætificent agros, ita & hi, ſine quo nihil fieret, nec fructus aliquis ſperandus eſſet: Illi habent ſemina, quorum multiplicationem deſiderant: Hæc niſi chymici haberent, imitarentur pictorem (ut Lullius inquit) exprimere conantem faciem cujusdam viri, quem ipſe nunquam vidiſſet, nec imaginem ejus: Agricolæ expectant pluviam & calorem ſolis, ſic & reverà chymici calorem adminiſtrant ſuo operi convenientem & pluviam: Quid multis? Che-

mia eſt omninò parallela agriculturæ, ejusque vicaria, quæ per omnia ejus vices exprimit, at ſub allegoria abſolutiſſima: Hinc antiqui produxerunt Cererem, Triptolemum, Oſiridem, Dionyſium, Deos aureos, ſeu ad chemiam ſpectantes, quaſi docentes mortales ſemina frugum in terram ſuam projicere, agriculturam & vitium propagationem, viniqueuſum monſtrantes, quæ omnia ignari ad ruſtica opera detorſerunt, at falsò: Sunt enim illa arcaniſſima naturæ myſteria, quæ hiſce agricultutæ velamentis præ vulgo abſconduntur & ſapientibus declarantur: Hinc dicunt Philoſophi, quod aurum eorum in terram albam foliatam ſeminandum ſit, quaſi velint, ſeminationem tritici ſpectandam eſſe pro exemplo & imitandam, quod author tractatus de tritico & Jod. Greverus optimè in ſuis deſcriptionibus fecerunt: Uterq; enim agriculturæ operationes ſingulas in producendo tritico, auri ſeminationi ſeu tincturæ generationi venuſtiſſimè accommodavit: Terra alba, utpote arenoſa, ruſticis parum fructus ſuppeditat, quibus nigra & pinguis magis ad nutum; at Philoſophis inprimis illa confert, ſi foliata ſit, hoc eſt, bene præparata: quia hi eam ſtercorare fimo ſuo noverunt, illi neutiquam: Eſt autem ſeminatio mundi propagatio, qua id quod in individuo perdurare nequit, ſpecie permanere curatur: Hæc eſt in homine, animalibus & plantis, in his hermaphroditicè, in illis ſub gemino ſexu diſtincto: In metallis autem longè alio modo: In iis enim ex puncti fluxu fit linea, ex lineæ ſuperficies, ex ſuperficiei corpus: Punctum autem iſtud aſtra produxerunt ante lineam, ſuperficiem, & corp9, quia eſt eorum omnium principium: Fluxum natura addidit longo temporis ſpacio interpoſito, hoc eſt, Phœbus cœleſtis generavit ſub terra filiolum, quem Mercurius Vulcano educandum obtulit & Chironi, hoc eſt, artifici manuali, ad erudiendum, quemadmodum de Achille ſcribunt, qui à Thetyde matre ſub ignibus detentus & induratus fuit: A Chirone ille, inter alia, didicit Muſicam & Cytharæ tractandæ artificium: Cùm verò *Achilles* nihil aliud ſit, quàm ſubjectum Philoſophicum (cujus filius Pyrrhus rubro capillitio, ſine quibus duobus Troja expugnari non potuit, ut copioſè in noſtris Hieroglyphicis lib. 6. demonſtravimus:) ideo Muſicam in hoc ipſo noſtro opere, ubi Achillem, ejusq; heroicas virtutes & facta deſcribimus, non abſque cauſa (licet obiter) tractamus: Nam ſi Muſica ornavit tantum Heroa, quidni & noſtrum hoc opuſculum magis variegatum & acceptum reddat: Canunt enim Angeli (ut ſacræ teſtantur literæ) canunt cœli, ut Pythagoras ſtatuit, & enarrant gloriam Dei, ut Pſalmiſta ait, canunt Muſæ & Apollo, ut poëtæ, canunt homines etiam infantes, canunt volucres, canunt oves & anſeres in inſtrumentis muſicis, ſi ergo & nos canamus, non abs re facimus.

Vnde Ovid. Phylirides puerum Cythara perfecit Achillem.

Fit

Fit pullus à nido volans, qui iterùm cadit in nidum.

EPIGRAMMA VII.

Rupe cavâ nidum Jovis Ales *ſtruxerat, in quo*
Delituit, pullos enutriitque ſuos:
Horum unus levibus voluit ſe tollere pennis,
At fuit implumi fratre retentus ave.
Inde volans redit in nidum, quem liquerat, illis
Junge caput caudæ, tum nec inanis eris.

QUod Hippocrates, medicorum anteſignanus, de humoribus aſſerit, eos eſſe diverſos ac plures numero in homine, nec ſaltem unum, alias morbos varios exoriri non poſſe, id nos de Elementis mundi verum dici animadvertimus. Si enim unum ſaltem elementum eſſet, nulla mutatio ejus in aliud, nulla generatio nec corruptio contingeret, imò omnia eſſent unum im̃utabile, nec meteora, mineralia, plantæ ac animalia inde naturaliter producerentur. Hinc Creator ſummus totum hoc mundi Syſtema ex diverſis & contrariis naturis concinnavit, nempe ex levibus & gravibus, calidis & frigidis, humidis & ſiccis, ut una in aliam per affinitatem transiret, & ſic compoſitio fieret corporum, quæ in eſſentia, qualitatibꝰ viribus & effectibus longè inter ſe differrent: ſunt enim imperfectè miſtis Elementa levia ut ignis & aër, nec non gravia, ut terra & aqua, quæ æquilibriis ita inter ſe temperantur, ut unum non aufugiat ab alio, ſed ſingula à ſingulis, vicina à vicinis facilè ſe capi & detineri patiantur: Terra & aër ſibi invicem adverſantur, ſic ignis & aqua; attamen ignis cum aëre per caliditatem utrique communem, cum terra per ſiccitatem amicitiam fovet: ſic aër cum aqua & hæc cum terra: Unde omnia affinitatis aut potius conſanguinitatis vinculis connectuntur, & manent ſimul in una compoſitione, quæ ſi abundet levibus, elevat ſecum gravia, ſi gravibus, premit ſecum levia: Hoc declaratur per duas Aquilas, pennatam & implumem, ex quibus illa volare conata ab hac retinetur: In Falconis & ardeæ pugna exemplum hujus rei evidens eſt: Ille enim celeri volatu & alis pernicibus ſuperior in aëre factus hanc unguibus prehendit & lacerat, cujus pondere in terram uterque decidit: Contrarium in Archytæ columba factitia ſeu Automate apparuit, ubi gravia à levibus ſublata ſunt, hoc eſt, à ſpiritu interius incluſo ligneum ejus corpus in aëra raptum: In philoſophico ſubjecto primò levia prædominantur gravibus, quoad copiam, attamen à virtute gravium vincuntur: ſucceſſu autem temporis alæ aquilinæ præſcinduntur, & fit ex duabus una avis prægrandis (nempe Struthiocamelus) quę ferrum conſumere poſſit, quæque magis in terra ſub pondere præpedita cur-

rat,

rat, quàm per aëra volet, licèt pennas ſpecioſas habeat. De hac aut ſimili Hermes (ut Author Auroræ cap.5. teſtatur) ita ſcribit: conſideravi avem ſapientibus venerabilem, quæ volat, dum eſt in Ariete, Cancro, Libra aut Capricorno: Et acquires eam tibi perennem meris ex mineris & montanis petroſis: De eâdem Senior in Tabula, ubi gemina viſitur, volatilis & ſine peñis, quorum una roſtro alteri' Caudam invicem tenet, ne facilè ſeparari poſſint. Hæc enim eſt naturæ Univerſæ machinatio, ut gravia ſemper levibus attollat, & viciſſim levia gravibus deprimat, ut Author perfecti Magiſterii declarat: qui ſeptem ſpiritus minerales, veluti ſtellas Erraticas, & totidem corpora metallica, ceu ſtellas fixas, hasque cum illis maritari debere ſtatuit. Inde & Ariſtoteles Chymicus; cùm Spiritus, inquit, ſolverit corpus & animam, ut exiſtant in forma ſua, non permanet fixum, niſi occupaveris ipſum:. Occupatio verò eſt, ut conjungas ipſum cum corpore, de quo præparaſti in principio; Quoniam in eo occupatur à fuga ſpiritus ad ſuperſiſtentia corporis. In camphora, ut Bonus commemorat, Elementa levia, nempe aër & ignis, prævalent gravibus; ideóque dicitur tota exhalare & in aërem abire. In argento vivo, floribus ſulfuris, antimonii, ſale ſanguinis cervini, armoniaco & ejusmodi aliis terra cum aëre volat in alembicum, nec ſeparatur ab illo. In auro, vitro, adamante, lapide Smiri, granatis, & ſimilibus, elementa diutiſſimè illæſa permanent conjuncta, igne urgente, & terra retinet reliqua apud ſe. In aliis combuſtibilibus fit diviſio & ſeparatio unius ab alio, ita ut cineres in fundo relinquantur, aqua, aër & ignis ſuperiora petant. Non itaque ad horum ultimorum compoſitionem inæqualem, haud ita fortiter mixtam, reſpiciendum, nec ad primorum commiſtionem, licèt durabiliorem, tamen volatilium, ſed ad mediorum ſoliditatem, conſtantiam & fixitatem: ſic enim implumis avis detinebit plumatam, & fixa ſubſtantia figet volatilem, quod fieri oportet.

Accipe ovum & igneo percute gladio.

EPIGRAMMA VIII.

Est avis in mundo ſublimior omnibus, Ovum
Cujus ut inquiras, cura ſit una tibi.
Albumen luteum circumdat molle vitellum,
Ignito (ceu mos) cautus id enſe petas:
Vulcano Mars addat opem: pullaſter & inde
Exortus, ferri victor & ignis erit.

Mul-

Multa & varia ſunt avium genera, quæ ut numero indefinita, ita nominibus incognita nobis exiſtunt. De quadam prægrandi Ruc dicta in inſula parva oceani certo añi tempore apparente narrant, quod Elephantum ſecum in aëra poſſit attollere. India & America dant varii coloris pſittacos, corvos & his ſimiles. Verùm harum ova conquirere non eſt intentionis Philoſophicæ; Ægyptii ova crocodilorum ferro annuatim infeſtant, & veluti publico indicto bello proſequuntur; Philoſophi ovum ſuum igne percutiunt, non ut deleatur & pereat, ſed vitam accipiat & creſcat. Dum enim pullus inde producitur animatus & vivens, non ejus corruptio, ſed generatio dicenda eſt. Deſinit quidem eſſe ovum per privationem ovalis formæ, & incipit eſſe animal bipes & volatile per introductionem formæ nobilioris: Sunt autem in ovo ſemina maris & fœminæ ſimul conjuncta ſub uno tecto ſeu cortice. Vitellus pullum ejusque radicalia membra & viſcera conſtituit, ſemine maris formatore & efficiente interno exiſtente. Albumen materiam ſeu ſubtegmen & incrementum dat rudimento ſeu ſtamini pulli. Calor exterior primum movens eſt, qui circulatione quadam Elementorum, uniusq; in aliud commutatione formam novam introducit, naturæ inſtinctu aut ductu. Aqua enim in aërem, & aër in ignem, ignis in terram tranſit, quæ omnia dum copulantur, ab aſtris ſpecificâ formâ demiſsâ fit individuum certæ ſpeciei volucris, nempe ejus, cujus eſt ovum & illi infuſum ſemen. Gladio vero igneo percuti dicitur, dum Vulcanus pullo ſua ſecuri (ceu ex cerebro Jovis Palladi) exitum præbet, obſtetricis functus munere. Hoc eſt quod Baſilius Valentinus aſſerit, Mercurium à Vulcano carceri incluſum eſſe Martis juſſu, nec emiſſum, antequam putrefactus totus & emortuus fuerat. Verùm hæc mors illi vitæ novæ initium exiſtit, ut ovo corruptio ſeu mors novam pulli generationem & vitam adfert: ſic fœtui humanâ vitâ vegetabili (qua ſolâ in utero matris fruebatur) defuncto, alia perfectior per tranſitum in hanc lucem mundanam, ſive per nativitatem accedit. Imò & nobis hac præſenti vitâ, quam agimus, privatis, alia perfectiſſima & æterna imminet:

ſic

ſic Lullius hunc gladium igneum, acutam lanceam vocat multis in locis; Quia ignis, ut lancea ſeu gladius acutus perforat corpora eaque poroſa & pervia reddit, ut aqua penetrare poſſit ad ſolvendum ea & à duritie ad mollitiem tractabilitatemque reducendum. In ſtomacho corvi marini, qui avium omnium eſt voraciſſimus, inveniuntur longi & teretes vermes vivi, qui illi ſunt quaſi inſtrumentum caloris, dum anguillas ab ipſo captas, piſcesque è veſtigio invadunt & tanquam acutiſſimæ acus perforant, (ut ipſi aliquando obſervavimus) & ita abſumunt breviſſimo tempore, mira naturæ operatione. Calor itaque ut pungit, ſic pungens aliquando caloris vices gerit. Unde non immeritò igneus gladius dici poterit, quo ovum philoſophorum ſtringendum ſeu plectendum erit. Verùm Philoſophi potius de temperato calore id intelligi volunt, quo ovum fovetur, ut *Morſoleus* in turba declarat dum inquit: *Oportet, ſapientes viri, lento igne primùm humiditatem comburi, ut exemplo nobis monſtratur in generatione pulli, & ubi augmentatur ignis, vas undique obturetur, ne corpus æris & ſpiritus ejus fugiens extrahatur.* At cujus avis ovum eſt? *Moſcus* ibidem; *Ego autem dico*, inquit, *quod nulla inſtrumenta fiunt, niſi ex noſtro pulvere albo, ſtellato, ſplendido & ex lapide candido, è quo pulvere apta fiunt inſtrumenta pro ovo; non tamen nominaverunt ovum, vel cujus avis ovum ſit.*

Ar-

Arborem cum ſene conclude in rorida domo, & comedens de fructu ejus fiet juvenis.

EPIGRAMMA IX.

A Rbor ineſt hortis Sophiæ dans aurea mala,
Hæc tibi cum noſtro ſint capienda ſene;
Inq; domo vitrea claudantur, roréque plenâ,
Et ſine per multos hæc duo juncta dies:
Tum fructu (mirum!) ſatiabitur arboris ille,
Ut fiat juvenis qui fuit ante ſenex.

QUæcunque creſcunt in longum latum & profundum, hoc eſt, oriuntur, nutriuntur, augmentantur, ad acmen perveniunt, propagantur, eadem quoque decreſcunt, hoc eſt, in viribus diminuuntur, moriuntur, & omninò concidunt, ut patet in vegetabilibus & animalibus omnibus. Hinc homini quoque, cùm ad ſummum augmentum venerit, decrementum, hoc eſt, ſenium accidit, quo in viribus ſenſim diminuitur eò usq; donec mors acceſſerit: Senectutis verò eadem cauſa eſt, quæ lampadis oleo ferè abſumpto emarceſcẽtis, & obſcurè lucentis. Nam ut in lampade tria, Elychniũ, pinguedo & flamma, ſic in homine Elychnium ſunt membra vitalia, viſcera & artus; pinguedo, humidum radicale; flamma calor nativus: ſola differentia eſt in eo, quod flamma lampadis luceat, calor nativus neutiquam, cùm non ſit ignis, ſed ſaltem calor, & quod pinguedo ſit oleoſa, humidum radicale viſcoſum, utpote ſeminalis principii: Ut quoque lampas extinguitur ex defectu olei, ſic homo ex ſenio, absque alio morbo, in maraſmum & tabem ſenilem ac denique mortem incidit. De aquila referunt, quòd in ſenectute roſtro præcurvo impedita fame moreretur, niſi à natura roſtro abjecto quaſi juventuti reſtitueretur: Sic cervi cornibus depoſitis, ſerpentes pellibus ſive exuviis, cancri teſtis rejuveneſcere videntur; non quidem revera, quia abſumptum humidum radicale illis non reſtituitur, ſed quoad aſpectum: Hominem, quod rejuveneſcere faciat, nihil eſt, niſi mors ipſa & ſequentis æternæ vitæ initium: quoad externam formam & virium aliquo modo reſtaurationem, rugarum & canorum ablationem ſunt, qui dicunt, remedium inveniri, quod Lullius de Quinta eſſentia, Arnoldus de auro præparato affirmat. Verùm hîc Philoſophi dicunt, ſenem, ut juvenis fiat, cum arbore quadam includendum eſſe in domo rorida, tumque eum de fructu arboris comeſturum, & ita juventam recuperaturum: Eſſe arbores ejusmodi nunc in rerum natura vix à vulgo creditur. De myrobalanis, fructibus arboreis, medici mira ſcribunt, quaſi tale quid præſtent, canos tollant, ſanguinem purificent, & vitam prolongent: At hæc à multis in dubium vocantur, niſi per accidens id efficere dicantur, ut & alia, quæ purgant

maſ-

maſſam ſanguinis à fœcibus illi admixtis,& canos inficiunt nigredine, qua myrobalani capillos & pupillam oculorum colorare traduntur. Marſilius Ficinus in libro de ſtudioſorum vita conſervanda ſcribit, ad ætatem longam attingendam utile eſſe, ut quis lac ex uberibus cujusdam fœminæ pulchræ & juvenis quotidiè exugat, cujus vice alii viperinam carnem comeſtam laudant: Sed ſanè hæc media ſunt ipſa ſenectute rigidiora,& vix milleſimo uſurpanda, etiamſi effectu certiſſimo non carerent. A Paracelſo in lib. de vita longa ſcribitur, quod quis per ſolam imaginationem alterius ſanitatem æger, juventutem ſenex ſibi attrahere poſſit, ſed hic author in hoc imaginatione ſua ſola, non experientia uſus videtur. De Pſyllis cum duplici pupilla,& ſtrigibus quod faſcinent ſolo aſpectu pueros & pecudes, unde illud Virgilii: Neſcio quis teneros oculus mihi faſcinet agnos, indubitatum eſt: Sed hæc abſque contactu fiunt, quo arbor juventuti ſenem reſtituit: Habet enim hæc arbor fructus dulces, maturos & rubeos, qui facilè in optimum ſanguinem tranſeunt, cùm ſint facilis digeſtionis & optimi nutrimenti, ita ut nihil ſuperflui aut fœcum in corpore relinquant: ſenex verò abundat phlegmate albo, albique eſt coloris & capillitii, qui humor, color & capilli mutantur eſu horum fructuum,& fiunt rubei, qui ſunt juvenum. Hinc Philoſophi dicunt, lapidem primò eſſe ſenem, hoc eſt, album, deinde juvenem, id eſt, rubeum, quia hic color ſit juventutis, ut ille ſenii: Additur, quod concludi debeat ſenex cum arbore, non ſub dio, ſed in domo, non ſicca, ſed rore humida. Pro miraculo habetur, arbores enaſci vel vegetare in concluſo loco, attamen ſi ille ſit humidus, non eſt dubium, quin diu perdurent: Arboris enim nutrimentum humor & terra eſt aërea, hoc eſt, pinguis, quæ aſcendere poſſit in truncum & ramos, ibique folia, flores & fructus producere: In quo naturali opere omnia elementa concurrunt, dum ignis dat primum motum, ut efficiens, aër tenuitatem & penetrabilitatem, aqua lubricitatem, terra coagulationem: Aër enim in aquam, & aqua in terram redit, ſi quid ſuperflui illorum aſcenderit: Per ignem calorem nativum intelligo, qui cum ſemine propagatus fructus ſimiles illis unde ſemen venit, ceu faber fabricat & efformat, aſtrorum potentiâ. Non ſolùm verò prodeſt rorida evaporatio arbori humectandæ, ut fructus dare, ſed & ſeni, ut rejuveneſcere illis fructibus faciliùs poſſit, dum ſcil. ejus cutim rugoſam & aridam temperato calore & humore emollit, replet & reſtaurat: Medici enim in maraſmo & tabe ſenili balnea tepida cum ratione, magna utilitate imperant & præſcribunt: Si verò res bene conſideretur, arbor illa eſt filia ſenis, quæ ut Daphne mutata eſt in vegetabile ejusmodi, unde ſenex non immeritò juventutem ſperat ab illa, cujus ipſa, ut eſſet, cauſa extitit.

Da ignem igni, Mercurium Mercurio, & ſufficit tibi.

EPIGRAMMA X.

M*Achina pendet ab hac mundi connexa catena*
Tota, Suo Quod Par Gaudeat Omne Pari:
Mercurius ſic Mercurio, ſic jungitur igni
Ignis, & hoc arti ſit data meta tuæ.
Hermetem Vulcanus agit, ſed penniger Hermes,
Cynthia, te ſolvit, te ſed, Apollo, ſoror.

Hæc

HÆc ſententia, ſi,ut ſonat, accipitur, quantitatem ignis & Mercurii ſaltem auget, nec aliquam novam qualitatem ſubjecto inducit : Omne enim ſimile ſuo ſimili additum, magis fit tale: Hinc medici contraria contrariis mederi, & hæc ab illis tolli aſſerunt, ita ignem ab aqua extingui, ab igne addito foveri videmus: Idem Poëta ſentit, cùm dicit: Et Venus in vinis, ignis in igne furit. Verùm reſpondendum, quod ignis & ignis, Mercurius & Mercurius longè inter ſe differant: Multa enim ſunt ignium genera apud Philoſophos, multa quoque Mercurii. Adhæc idem calor & frigus diſtans ſaltem loco aut ſitu, ab alio ſui generis differt, ita ut id, quod ſibi ſimile ſit, ad ſe evocet, ut animadvertimus calorem ignis alicui membro impreſſum, ab eodem calore attrahi & evocari artusque frigore hyberno torpidos, & ferè emortuos aquâ frigidâ, ſi in eam mergantur, non calore externo immediatè adhibito, reſtaurari. Ut verò lumen majus obſcurat minus, ſic & major calor minorem, & frigus majus, minus: Nihilominùs oportet calorem & frigus externum minus eſſe, quàm ante impreſſum membris aut artubus, aliàs eadem impreſſio fieret, quæ ante, & ſimile à ſimili multò magis augeretur, quàm evocaretur : Evocatio enim frigoris ab aqua frigida, & caloris ignei à calore, naturæ conveniens eſt, quia omnis repentina in contrarium mutatio ei periculoſa, & minus accepta eſt, quæ verò fit ſenſim, & quaſi per gradus tolerabilis: Ita dicimus, alium ignem eſſe internum, inque ſubjecto Philoſophico jam ante infixum ſeu eſſentialem exiſtere, alium externum, quod quoque de Mercurio intelligendum. Internus ille ignis eſt æquivocè propter igneas qualitates, vires & operationes, externus univocè. Dandus igitur ignis externus interno & ejusmodi Mercurius Mercurio, ut artis intentio fiat: Ad omne durum aut crudum coctione emolliendum vel maturandum, igne & aqua utimur: Aqua enim duritiem ſolvit & in partes compactas penetrat, calore vires ei addente & motum, ut apparet e.g. in coctione piſorum, quæ per ſe ſunt integra & dura, verùm ab aqua intumeſcunt, franguntur & in pultem rediguntur, calore ignis per ebullitionem aquam rarefaciente,

 ciente,

ciente, & tenuioris ſeu ferè aëriæ ſubſtantiæ reddente: Sic ignis calor crudas partes fructuum aut carnium reſolvit in aquam, cumque ea in aërem evaneſcere facit: Eodem modo ignis & Mercurius hic ſunt ignis & aqua, ac iidem, ignis & Mercurius ſunt partes maturæ & crudæ, ex quibus crudæ per coctionem maturandæ ſunt, aut maturæ à ſuperfluitatibus purgandæ ignis & aquæ miniſterio: Eſſe autem hos duos ignes, duosque Mercurios ad artem inprimis & unicè neceſſarios, breviter hîc demonſtrabimus: Empedocles duo principia rerum omnium ſtatuit, litem & amicitiam: Per litem corruptiones fieri, per amicitiam generationes: Ejusmodi lis inter ignem & aquam manifeſtè conſpicitur, dum ignis aquam evaporare faciat, ſi poteſt, aqua econtra ignem extinguat, ſi illi adhibeatur: Attamen ex iisdem generationes amicitiâ quâdam fieri conſpicuum eſt: Calore enim ex aqua fit aëris nova generatio, & eodem aquæ in lapidem induratio, & ſic ex his duobus elementis, quaſi primis fiunt, & reliqua duo, & per conſequens, omnium rerum productio. Aqua fuit materia cœli & omnium rerum corporalium: Ignis materiam hanc, ut forma movet & informat: ſic aqua ſeu Mercurius hic materiam præbet, & ignis ſeu ſulphur, formam. Quæ duo ut ad operationem perveniant, & ſe invicem moveant ſolvendo, coagulando, alterando, colorando & perficiendo, opus fuit externis adminiculis, tanquam inſtrumentis, ſine quibus non effectus ſequeretur. Ut enim faber absque malleo & igne nihil efficit, ſic nec Philoſophus absque ſuis inſtrumentis, quæ ſunt aqua & ignis: Atque hæc aqua dicitur à quibusdam nubium, ut ignis hic occaſionatus: Aqua nubium absq; dubio vocatur, quia diſtillata eſt, velut ros Maji, tenuiſſimarum partium: Ut enim ros dicti menſis incluſ9 cortici ovali affirmatur calore ſolis in altum ſublevare ovum, aut ejus continens, ita & hæc aqua nubium ſive ros, ovum Philoph. aſcendere facit, hoc eſt, ſublimat, exaltat & perficit: Eſt quoque eadem aqua acetum acerrimum, quod corpus fecit merum ſpiritum: Ut enim acetum diverſarum qualitatum eſt, nempe ut in profundum penetret & aſtringat, ſic hæc aqua ſolvit & coagulat, non autem coagulatur, quia non eſt de ſubjecto proprio. Eſt autem hæc aqua ex Parnaſſi petita fonte, qui præter naturam aliorum fontium in vertice montis exiſtit, ab ungula Pegaſi, volatilis equi, factus. Oportet præterea adeſſe ignem actualem, qui tamen ſuis gradibus, tanquam frenis, temperetur. Ut enim Sol ab Ariete in Leonem procedens ſenſim calorem rebus creſcentibus adauget, ſemper propiùs accedendo, ſic hic neceſſe eſt fieri: Infans enim Philoſoph. igne, ut lacte, nutriendus eſt, quò magis creſcat, eò uberiore.

Dealbate Latonam & rumpite libros.

EPIGRAMMA XI.

Latonæ ſobolem non novit nemo gemellam,
(Ceu fert fama vetus) quæ Jove nata fuit.
Hanc alii tradunt cum Luna lumina Solis
Mixta, nigræ cui ſint in facie maculæ.
Latonam ergo pares albeſcere, damnaque dantes
Ambiguos, adſit nec mora, rumpe libros:

Tan-

TAnta eſt authorum in ſcribendo diverſitas,ut ferè inquiſitores veritatis de artis fine inveniendo deſperent. Cùm enim per ſe allegorici ſermones ſint captu difficiles & multorum errorum cauſæ,tum inprimis, ſi vocabula rebus diverſis eadem & iisdem diverſa applicentur. Ex quibus ſi quis ſe extricare velit, oportet eum aut divini eſſe ingenii,ut perſpiciat ſub tantis tenebris latentem veritatem, aut laboris & ſumptus inexhauſti,ut experiatur,quid verum, quid non ſit. At Philoſophi unum absque alio non ſufficere dicunt, ingenium acutum absque manuum labore, aut hunc absque illo, ut nec theoriam absque praxi & vice verſa. Nemo enim adeò diſcreti intellectus eſt, ut centies mille ambages, errores, ad vocem falſitates,diverticula,& ambiguitates declinet & in vera Naturæ ſemita perſiſtat: Unde dicunt Philoſophi: Qui nondum erravit, nondum incepit, & errores eſſe magiſtros eorum quæ fieri debeant aut non. Ita iidem inculcant, quòd quis totam vitam diſtillando & rediſtillando conſumere poſſit, etiamſi mille annos viveret, antequã per ſolam Experimentationem ad veritatem perveniret. Quod absque ſtudio & lectione authorum parum proficiatur,Correctot fatuorum iñuit,cùm dicit:Studium amovet ignorantiam& reducit humanum ingenium ad veram cognitionem & ad cujuslibet rei ſcientiã.Ergo inprimis eſt neceſſarium per ſtudiũ hujus ſuavis operis ſcientiam acquirere & per phyſica dicta ingenium acuere, cùm in ipſis ſit cognitio veritatis. Si ergo laborantes ſtudium non deſpexerint, fructum inde pervenientem dulciter deguſtabunt. Qui autem ſtudere abhorruerint,& tamen laborare voluerint, videant, an ars ipſius naturæ ſit imitatio,quam ars ipſius emendare cupit.Quoniam impoſſibile eſt ei ſecreta Philoſophorum ad perfectum finem præparare. De his ſapientes dicunt,quod ii tranſeant ad practicam, ſicut aſinus ad fœnum,neſcientes ad quid roſtrum porrigant,niſi in quantum ſenſus exteriores ſine intellectu per viſum & guſtum ad pabulum adducit. Hæc ille. Verùm ne quis nimio ſtudio, quod mare eſt inexhauſtum & immenſæ profunditatis , ſe maceret, omnemque literam , etiam cum multis aliis concordantem , in

actum

actum ducere conetur (licet fruſtra) vires, corporis ætatem, famam, opes & facultates interim abſumendo aut diminuendo, Philoſophi Emblematico hoc utuntur ſermone, quod LATONA dealbanda ſit, & libri illi rumpendi, ne corda eorum rumpantur: ſunt enim plerique libri adeò obſcurè ſcripti, ut à ſolis authoribus ſuis percipiantur. Non pauci ad ſeducendum alios ex invidia relicti, aut potius ad remorandum in curſu, ne abſque difficultate metam attingant, aut ad obſcurationem à ſe anteſcriptorum. Quid autem ſit, Latonam dealbare, hoc opus hic labor eſt, inquirere. *Latonam eſſe ex Sole & Luna compoſitum corpus imperfectum* Clangor buccinæ aſſerit. Poëtæ & antiquiſſimi Scriptores, Latonam Solis & Lunæ ſeu Apollinis & Dianæ matrem ſtatuunt, alii nutricem. Priùs autem Dianam editam, (Luna enim & albedo primò apparet) quæ deinde obſtetricis munere functa ſit eâdem die in edendo ſuo fratre Apolline. Eſt autem Latona una ex 12. diis Hieroglyphicis Ægyptiorum, à quibus hæc aliæque allegoriæ ad reliquas gentes propagatæ ſunt, ſolis pauciſſimis ſacerdotibus Ægyptiis harum veram mentem & ſententiam intelligentibus, cæteris omnibus ad alia ſubjecta, quæ in rerum natura non eſſent, nempe varios Deos Deasque, ejusmodi interpretantibus. Hinc poſt Vulcanum Latona ibidem habuit templum ſumtuoſiſſimum, auro tectum & exornatum, quippe quæ Apollinis Philoſophi & Dianæ mater fuerit. Eſt autem hæc Latona fuſca & ſubnigra, multosque nævos habet in facie, qui artificio tollendi ſunt, nempe per dealbationem. Quidam ex ceruſſa, mercurio ſublimato, talco in oleum redacto & ſimilibus dealbationes faciunt, quibus externam cutim incruſtant, tegunt & ſic dealbant. At hæ incruſtationes dealbativæ quolibet flatu aut liquore decidunt: quia non penetrant ad interiora. Sed Philoſophi de talibus non curant coloritiis, quæ magis ad fallendum oculos, quam tingendum ſubſtantiam corporis interiorem adhibentur. Volunt enim, ut Latonæ facies dealbetur penetrativè & ipſa cutis alteretur, hoc eſt, verè & non fucosè. Quæri autem poſſet quomodo contingat? Reſpondeo, Latona primò inquirenda & agnoſcenda eſt, quæ etiamſi ex vili loco extrahatur, tamen ſublimanda eſt in digniorem, ſi verò ex digniori, in viliorem ſubmergenda, nempe in fimum: Ibi enim albeſcet reverà & fiet plumbum album, quo habito, non eſt, quod dubitetur de ſucceſſu, ſeu plumbo rubeo, quod eſt operis initium & finis.

Lapis, quem Saturnus, pro Jove filio devoratum, evomuit, pro monumento in Helicone mortalibus eſt poſitus.

EPIGRAMMA XII.

N*Oſſe cupis cauſam, tot cur* Helicona *Poëtæ*
Dicant, quodque ejus cuique petendus apex?
Eſt Lapis *in ſummo*, Monumentum, *vertice poſtus*,
Pro Jove deglutiit quem vomuitque pater.
Si ceu verba ſonant rem captas, mens tibi læva eſt,
Namque eſt Saturni Chemicus *ille* Lapis.

Satur-

SAturni allegoriam diverſimodè acceptam eſſe invenimus. Aſtronomi enim ad planetarum in ordine ſummum; Chymiæ tyrones ad metallorum infimum, nempe plumbum retulerunt. Poëtæ Ethnici pro Jovis patre, Cœli filio. Mythologi pro tempore habuerũt. Verùm hi omnes licet ſuo reſpectu rectè ſenſiſſe rationemq; ſuæ opinionis probabilem habuiſſe videantur, tamen quæ de Saturno aliàs dicuntur, non explicabunt, cur filios & lapidem pro Jove devorarit & evomuerit, cur veritatis inventor, cur falce, ſerpente, nigredine, moroſitate conſpicuꝰ & loripes exiſtat? Hoc ultimi optimè interpretari ſe putant, dum tempus veritatem aperire & eruere è tenebris dicunt, ut ſerpentem volvendo elabi, velut falce omnia morte proſternere, devorare filios, id eſt, omnes res, quas generârit, lapides duros cõcoquere vel abſumere non poſſe, ideoq; eos quaſi removere. At hæc conveniunt quid. ex parte, ſed rei veritati & circumſtantiis omnibus non quadrant. Philoſ. verò exercitati dicunt, in ſuo opere Saturnum primò adeſſe, qui ſi revera præſens ſit, errari non poſſe, veritatem in tenebris inventam eſſe; Nil verò exiſtere præter nigredinem: Unde dicunt: Quicunq; color poſt nigredinem advenerit, laudabilis eſt in turba philoſ. Et cùm videris materiam tuam denigrari, gaude; quia principium eſt operis. Et, cùm primum denigratur, clavem operis dicimus eſſe, quoniam non fit abſq; nigredine, ut Roſarius habet ex Arnoldo. Et ex ſpeculo; cùm in opere fueris, fac ut principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quod putrefacis & viam rectam procedis. Et mox: Iſta nigredo nuncupatur Terra, quæ fit levi decoctione toties reiterata, donec nigredo ſuper emineat. Hinc iidem dicunt, quod Saturnus teneat terram, Mercurius aquam, Jupiter aërem, Sol ignem. Nigredo, itaque Saturnus eſt, veritatis index, qui lapidem pro Jove devorat. Nigredo enim, h.e., fuſca nubes lapidem tegit primò, ne videri poſſit. Inde Morienes, omne corpus, inquit, cùm anima caruerit, tenebroſum & obſcurum invenitur. Et Hermes: accipe cerebrum ejus, aceto acerrimo tere, vel urinâ puerorum, quouſq; obſcuretur. Hoc peracto vivit in putrefactione, & fuſcæ nubes, quæ ſuper ipſum fuerant

& in ſuo corpore, antequam moreretur, revertuntur. Hic lapis iterùm evomitur à Saturno cùm albeſcit, atque tunc in Heliconis apice ſtatuitur pro monumento mortalibus; ut Heſiodus ſcribit: ſub nigredine enim albedo revera latet, quæ ex ventre ejus extrahitur, hoc eſt, ex Saturni ventriculo. Hinc Democritus: *Mundifica ſtannum cum præcipua ablutione, extrahe ab eo nigredinem ejus & obſcuritatem & apparebit candor ejus.* Et in turba dicitur: *Jungite ſiccum humido, id eſt, terram nigram cum aqua ſua, & coquite, donec dealbetur.* Id Arnoldus in novo lumine cap. 4. optimè declarat cùm inquit: *Humiditas ergo quæ curabat in decoctione nigredinem, ſe deſiccatam oſtendit, dum color albus incipit apparere:* Et paulò poſt: *Et dixit mihi Magiſter meus, quod iſta brunitas aſcendebat, quod albedo extrahebatur à nigredinis ejus ventre, ſicut in turba dicitur. Cùm enim videris ipſum nigrum, ſcito quod albedo ipſius in ventre nigredinis primo apparentis occulta eſt.* Eadem nigredo ut Saturnus dicitur, ſic & plumbum: Inde *Agadimon* in turba: *Coquite æs donec exeat nigredo, quam numum vocant, & res artis noſtræ bene miſcete, & invenietis nigredinem ſtatim, quæ eſt plumbum ſapientum, de quo ſapientes in ſuis libris multa tractavere:* Huc *Emigani* dictum ſpectat, *quod Saturni ſplendor dum ſcandit in aëra, non apparet, niſi tenebratus.* Et *Platonis* in roſario: *Primum regimen Saturni eſt putrefacere & Soli imponere:* Ex quibus conſtat longè aliam eſſe mentem Philoſophorum: cùm de Saturno quid dicant, quàm à vulgo accipiatur. Hic Saturnus generat Jovem, id eſt, fuſcam albedinem, Jupiter ex Latona, Dianam, id eſt, perfectam albedinem, & Apollinem, id eſt, rubedinem; Et hæc eſt colorum omnium perfectorum ſucceſſiva permutatio: Hic lapis à Saturno ejectus pro monumento poſitus dicitur mortalibus in montis cacumine, quod veriſſimum eſt.

Æs

Æs Philoſophorum hydropicum eſt, & vult lavari ſepties in fluvio, ut Naaman leproſus in Jordane.

EPIGRAMMA XIII.

PRætumido languens æs turget hydrope Sophorum,
Inde ſalutiferas appetit illud aquas.
Utque Naman Jordane lepræ contagia movit,
Abluitur lymphis terque quaterque ſuis:
Ergo præcipites in aquam tua corpora dulcem,
Moxque feret morbis illa ſalutis opem.

QUod Naaman Syrus ex Prophetæ juſſu in Judæam ſe contulerit, inque amne Jordane ſepties ſe abluerit, ejus confidentiæ in Prophetæ verba adſcribendum, quod verò à lepra eâ lotione liberatus fuerit, divinæ omnipotentiæ miraculum eſt: Lepra enim quæ in ſanguine & radicalibus corporis humani membris impacta, velut cancer univerſalis exiſtit, nullis lotionibus externis curari aut tolli poteſt, multò minùs aquæ frigidæ, qualis fuit Jordanis. Eodem modo, quod æs Philoſ. laborans hydropiſi, ab ea liberetur aquæ lotionibus, imò quod imperfectum ad perfectionem & ægrum ad ſanitatem reducatur, adeò ut aliis ægris eandem impertiri poſſit, miraculo proximum eſt: Non enim in natura aliàs ejusmodi exemplum exſtat, nec naturæ ordinaria via eſt producere tincturam Philoſoph. abſolutiſſimam, niſi ab artifice gubernetur, eique apta ſubjecta adminiſtrentur cum efficiente externo. Sic luxationum reſtitutio non eſt naturæ propria, ſed arti; Nihilominùs miraculosè in partu humano os ſacrum ſe aperit, ut fœtus per id exire poſſit, velut per oſtium, inque hoc Deus Opt. Max. per naturam operatur. Ita quod lapis perficiatur, hyperphyſicum quid, quamvis reverà phyſicum ſit, videri poteſt: Unde Philoſoph. ap. Roſarium, ſcias, inquit, quod lapis noſter aërius & volatilis eſt in ſuo manifeſto frigidus & humidus, & in ſuo occulto calidus & ſiccus eſt: Et illa frigiditas & humiditas, quæ in manifeſto eſt fumus aquoſus, corrumpens, denigrans & deſtruens ſe & omnia, fugit ab igne: Et caliditas & ſiccitas, quæ eſt in occulto, eſt aurum calidum & ſiccum, & eſt oleum mundiſſimum, penetrativum in corporibus: & non eſt fugitivum, quia caliditas & ſiccitas Alchymiæ tingit, & non aliud: Fac ergo, quod frigiditas & humiditas aquoſa, quæ eſt in manifeſto, ſit compar caliditati & ſiccitati, quæ eſt in occulto, ita ut inſimul conveniant & conjungantur, & fiant inſimul unà penetrans, tingens & profundans: Has autem humiditates oportet deſtrui per ignem & gradus ignis cum molli temperamento, & congrua ac moderata digeſtione. Hæc ibi. Quod ſi verum, quomodo aquis ab aquis liberari poterit? ſed reſpondendum, eſſe quasdam aquas calidas & ſiccas in qualita-

litate, quales ſunt multæ thermæ, in quibus Philoſophicè abluendum ſit: Hoc enim eſt, quod dicunt, lava igne & combure aqua: Nam ignis, qui lavat, & aqua, quæ comburit, non niſi nomine ab invicem diſtant, effectu & operatione conveniunt: Hac itaque aqua, vel hoc igne illud æs abluendum à ſuperfluis ſuis humiditatibus, id eſt, exiccandum erit: De hydropicis curatis per ſemeſtrem abſtinentiam ab omni potu, per ſepelitionem in arena calida aut fimo bubulo, per incluſionem in furno calido, & ſudationem, aliaque innumera auxilia, experimenta novimus, imò etiam per thermas exiccantes, ut ſunt Carolinæ & Wisbadenſes non procul à Moguntia: Iisdem modis hic æger curandꝰ erit, nunc aquis, nunc aêre calido furnorum, nunc fimis, modò arenis & à potu abſtinentia: ſunt enim hæc remedia efficaciſſima in utroque caſu, hîc & ibi adhibenda: In omnibus autem hiſce calor operator eſt, qui aquas ſuperfluas per emunctoria, vel etiam poros corporis educit & conſumit: Exterior enim calor interiorem excitat, hoc eſt, ſpiritus vitales, ut expellant ſibi noxium humorem, tanquam inutile excrementum, à quo calor naturalis, tanquam ab hoſte antea ſuppreſſus erat: Magnâ in hac curatione diligentiâ opus eſt & præcautione, ne dum uni viſcerum ſuccurratur, alterum lædatur: In Quartana (Platonica Medici comprobatione) experti ſumus, quod humores craſſi & viſcoſi inſtar gummi aut viſci arborum ex omnibus venis & maſſa ſanguinea congregati per venam cavam ſeu magnam deſcendant usque ad dorſi profunditatem, ubi cùm obſtruant venas emulgentes, quæ ex ſanguine ſeroſum humorem eliciunt, vel oſtia illarum, minùs operari illæ poterunt, & plus liquoris ſeroſi manet in corpore, atque ſic brevi, niſi proſpiciatur, hydrops contingere poterit etiam illæſis aliis viſceribus primario: Diuretica hîc parum aut nihil proſunt, purgantia adhuc minùs, niſi ſucceſſu temporis impacti fiat diminutio & eductio: ſudorifica etiam manifeſtè nocent, quia ſubtiliores partes educant, relictis craſſioribus & continuata vires proſternant: ſolet enim natura eam viam ſibi per poros invenire ad ſeroſitates evacuandas, cùm illa ad veſicam præcluſa eſt. Hæc itaque Scylla, altera Charybdis eſt, quam utramque evitare oportet eum, qui ſibi proſpectum velit. Qui verò hydrops ex læſo epate aut liene accidit, ſi ſit confirmatus, difficilimæ eſt curationis: In ære autem Philoſophico cura non eſt impoſſibilis, cùm affectus potiùs ſit per accidens & ſecundarius, quàm eſſentialis aut primarius, dummodò cautè incipiatur, ut de copia ſeri diximus in quartana, ne ſcilicet nimiâ exſiccatione in tabem, aut humectatione in hydropem curatu difficilem incidat.

Hic

Hic eſt Draco caudam ſuam devorans.

EPIGRAMMA XIV.

Dira fames Polypos docuit ſua rodere crura,
Humanaque homines ſe nutriiſſe dape.
Dente Draco caudam dum mordet & ingerit alvo,
Magnâ parte ſui ſit cibus ipſe ſibi.
Ille domandus erit ferro, fame, carcere, donec
Se voret & revomat, ſe necet & pariat.

Vete-

VEteres dixêre, quod ſerpens, qui ſerpentem devorarit, fiat draco: Sævit enim in proprium genus ut latro & ſicarius in ſuum. Tales eſſe in Africa, tanta magnitudine & copia conſtat, ut magnam partem Alexandrini exercitus deleverint. Apud Aſachæos Æthiopum populos naſcuntur maximi, qui cratium modo impliciti erectis capitibus velificant ad meliora pabula. Ferunt Indorum reges duos dracones aluiſſe, alterum octogenûm, alterum verò nonagenûm cubitorum magnitudine: Ex recentiorum quoq; hoc tempore obſervatione innotuit, tales adhuc prope Angolam inveniri, ut malos ingentes navium exæquent. Sic in Indiæ & Africæ montibus quibusdam referunt magnam eſſe auri vim, ſed cuſtodiri à draconibus, ne quis eò accedat & auferat: Ad fontes enim ſeu rivos, qui ex montibus decidunt, conveniunt dracones & ſic per accidens apud aurum excubias agere dicuntur. Hinc à Philoſophis tot dracones aut ſerpentes ſuis theſauris aſſcribuntur, ut Velleri aureo, Horto Heſperidum, aliisque perſonis ſeu ſubjectis chymicis, Cadmo, Saturno, Æſculapio, Mercurio, cujus caduceum gemini ſerpentes cingunt, mas & fœmina. Per Dracones verò illi nihil aliud intelligunt quàm ſubjecta chymica. Hinc dicunt: Dant Rebis montes dracones terraque fontes: Et quod Draco caudam ſuam devoret, famem ejus maximam denotantes. Quod licet alii exponant de anno in ſe redeunte & circulum referente, tamen primitus à Philoſophis ſuis rebus accommodatum fuit, qui per hunc draconem intelligi volunt ſerpentem, qui alium ſui generis devoret, & hic vocatur propriè ſulphur; prout omnes innumeris locis teſtantur. Lullius in codicillo cap.31. Hoc eſt, inquit, ſulphur, fili, & hic coluber & draco devorans caudam ſuam, Leo rugiens & gladius acutus, ſcindens omnia, mortificans & confringens. Et Roſarius: Draco non moritur, niſi cum fratre & ſorore ſua interficiatur. Et mox: Draco eſt argentum vivum extractum à corporibus, habens in ſe corpus, animam & ſpiritum. Hæc aqua alio nomine ibidem dicitur fœtida, quæ habetur poſt ſeparationem Elementorum. Devorare autem draco caudam ſuam traditur, cùm partem volubilem,

venenoſam & humidam abſumat, ut poſt absque cauda videatur corpulentior & tardior, ſiquidem motus & volubilitas ejus magna ex parte ratione caudæ contigerit. Cætera animalia innituntur pedibus, at dracones, ſerpentes & id genus vermes conſtrictione & explicatione cor-poris pro pedibus utuntur, & veluti aqua effuſa in certos circuitus definiunt, nunc huc, nunc illuc ſe flectendo, ut in fluviis ferè omnibus videre eſt, quomodo inſtar ſerpentum curſus ſuos inflectant & gyris obliquent. Hinc argentum vivum ſerpentem non absq; cauſa vocârunt, & Mercurio ſerpentes adhibuerunt, cùm & caudam quaſi trahat, & nunc huc, nunc illuc volubili pondere procurrat: Serpens enim ut ſerpit, ſic & Mercurius, qui alas in pedib⁹ & capite propterea habet. In Africa ſerpentes volatiles eſſe ferunt, qui depopularentur omnia, niſi ab Ibide vaſtarentur. Unde Ibis inter Ægyptias imagines ſacras ſtatuitur, tum propter manifeſtam utilitatem, quam toti regioni præſtat, tum propter occultam rationem, quam pauciores intellexerunt. Draco hic demorſa cauda, pelle veteri abjecta novam acquirere una cum juventute dicitur, ut non ſolum cornicibus, corvis, aquilis & cervis natura vitam longiorem conceſſerit, ſed etiam ſerpentino generi. Formica ſeneſcens alas acquirit, ſic quoq; multi vermes. Homo ſeneſcens terræ mandatur, at ex terra redivivus æternæ vitæ conſecrabitur. Ex quolibet ſerpente combuſto fit pulvis, qui aſſumitur contra omnia venena innoxiè cum magno effectu. Ejusmodi Alexipharmacum fieri quoque debet ex hoc dracone, qui jam caudam ſuam (quæ in viperis amputari ſolet) devoravit, contra fortunæ & corporis mala præſentiſſimum remedium.

Opus figuli, conſiſtens in ſicco & humido, te doceat.

EPIGRAMMA XV.

ASpice quàm celeri figulus ſua vaſa figuret
Axe rotæ, argillam dum pede miſcet aquæ:
In binis illi eſt fiducia rebus, ut humor
Pulveribus ſiccis temperet arte ſitim.
Sic quoque tu facies exemplo doctior iſto,
Terram aqua ne ſuperet, nec ſuperetur humo.

UT orbis hic terræ & aquæ complexu conglobatus eſt in unum corpus rotundum, ſic quoq; figulinum opꝰ ex iisdem elementis particulatim compoſitum videtur, nempe ex ſicco & humido, ut unum temperet aliud: ſi enim terra eſſet absq; aqua, nec Oceanꝰ, mare, lacus, fluvii, fontesve exiſterent prope terram, ipſa nihil ex ſe ferret, ſed ſterilis maneret: Sic niſi aqua eſſet intra cavitates terræ recepta, at circum illam ſtaret, facilè totam rerram tegeret, atque ita eadem inhabitabilis maneret: Verùm cùm una in aliam amicabiliter intrârit, & aqua terræ ſiccitatem, hæc illius humiditatem moderata ſit mutua ſui commixtione, hinc fertilitas & commoditas utriusq; elementi conſpicitur: ſimili modo figulus lutum aquæ miſcet, ut maſſam inde tractabilem efficiat, quam rota ſua efformat, & aëri exponit calido, ut pedetentim exſiccetur: Poſt addit ignis violentiã, ut probè indurentur, & in lapidem durabilem ejus vaſa coaleſcant, quæ & aquæ & igni reſiſtant: Sic quoque in opere naturali procedi ipſi Philoſophi atteſtantur, ideoque documentum à figulis ſumi debere aſſerunt. Quoad ſiccum enim & humidum, h.e. terram, & aquã in utroq; multum adfinitatis eſſe: Verùm in modo coctionis & elementorum componendorum materia & forma plurimum differentiæ exiſtere non dubitamꝰ: Figulinæ enim teſtæ artificialem formam, tinctura Philoſophica naturalem omninò habet, iisque tantò nobiliorem, quantò hujus materia illarum excellentior: Utrumque opus terreum quidem eſt, at in Philoſophico nihil eſſe dicitur, quod cœlum aëris non petierit, in illo terra craſſa, & fœculenta prędominatur: Effectus utrobiq; lapis eſt, ibi communis, hic Philoſophicus: Quo nomine perſona quædam ſeducta factitios lapides ſeu lateres magno numero ciſtæ incluſit uni, alteri verò ſilices candidiores ad certum tempus, Diabolicis conjurationibus deſuper factis, quibus hi in argentum, illi in aurum purum converti debuerunt: At cùm hi Philoſophorum lapides eſſe putarentur, ideoque magna pecuniæ ſumma in varias res coëmendas effuſa eſſet, dum expectaretur novum aurum & argentum, ad cèrtum tempus, quo cùm id non appareret, nec lapides in aurum, quod ſperabatur, converſi eſſent, pudo-

rem

rem mors finiit: Non enim inde, in quo naturaliter non ineſt, peti debet aurum vel argentum, cùm Magia diabolica in operibus hiſce divinis locum non inveniat, ſed tantum ab iis diſtet, quantum ejus author ab homine devoto & pio, infernus à cœlo: Ita etiamſi verus lapis Philoſophicus habeatur, non tamen quisquam ſibi perſuadeat, res impoſſibiles hoc præſtari poſſe, ut Iſaac admonet: Cùm ad impoſſibilia nemo adſtringatur, tam per leges naturæ, quàm Politiæ: Inde de gemmarum per eum transmutatione, vitrique malleabilitate præſtādа, quilibet ipſe dignoſcat, an hæ res ſint poſſibiles, & huic naturæ conveniant nec ne: Multa per allegoriam dicere Philoſophos Geber affirmat, & de ſeipſo, quod ubi clarè locutus ſit, nihil dixerit, ubi autem per figuram, ibi veritatem, tanquam triticum ſub paleis abſconderit. Quæ quis ſeminat, eadem & metet, quod in vegetabilibus & animalibus locum habet, quamvis diverſæ ſpecies à ſeminatis aliquando proveniant: An hæc metallis applicari debeant, quæ non per ſemina propagantur, ut illa, conſiderandum erit: In his partes ſolumodò ſunt homogeneæ, ſulfur & argentum vivum, in iſtis heterogeneæ ſeu organicæ exiſtunt: In his nulla receptacula ſeminis, in iſtis verò ſunt: In his nulla nutritio, augmentatio aut extenſio in omnes dimenſiones invenitur, in illis maximè: Imò hæc ſunt elementata pondera ſolā mixtionem agnoſcentia; illa etiam præter mixtionem, animam vel vegetativam vel ſenſitivam: Nihilominùs eſſe aliquid in ſubterraneis locis, quod jam non eſt aurum per naturam, absque dubio verum eſt: Hoc quis eſſe auri ſemen analogum negabit? Cùmque aurum & natura aurifica ſint unius originis, licet hæc nobilioris formæ, ideoque cognito auri ſemine, de hujus quoque conſtabit: Philoſophi ſiccum & humidum, ſeu ſulphur & argentum vivum id eſſe affirmant, quod puriſſimum ex duobus montibus petendum ſit.

Hic Leo, quas plumas non habet, alter habet.

EPIGRAMMA XVI.

Victor quadrupedum Leo *pectore fortis & ungue*
Absque metu pugnat, diſſimulatque fugam:
Aligeram cui tu pedibus conjunge Leænam,
Quæ volat & ſecum vult relevare marem:
Ille ſed immotus ſtat humo, retinetque volantem,
Hæc tibi naturæ monſtret imago viam.

Leo-

LEonem non tam magnitudine & robore corporis quàm generoſitate cæteris prævalere animalibus, ab experientia notũ eſt. Si in venatu videatur, erubeſcens dare terga, ſeſe paulatim recipit, ſi multitudine opprimatur: Remotus ab abſpectu venantium, fugam properè molitur, turpitudinem abſconſione purgari exiſtimans:. Saltu caret in fuga, quo utitur, dum quid inſectatur. Ejus oſſa ſolida ſunt minimeque vacua, quæ adeò dura dicuntur, ut inter ſe concuſſa ignem velut ex chalybe & ſilice reddant. Omnium maximè ignes reformidat. Videtur ex natura Solis ſubſtantiam deducere. Nam impetu & calore cætera præſtat animalia, uti Sol ſydera, præterea oculis ſemper igneis & patentib⁹ cernitur, ut Sol patenti igneoque oculo terram conſpicit. Leæna pro catulis dimicans oculos in terram defigit, ne venabula expaveſcat. Leo ubi Pardi coitum ſentit, in adultera leæna ſupplicium ſumit, & tota vi conſurgit in pœnam. Propterea leæna culpam & odorem flumine abluit, aut conſcia ſceleris & maſculi metu fugientem adulterum comitatur. Quam miram hujus beluæ naturam dum Philoſophi contemplantur, de Leone varias allegorias, quaſi hieroglyphicas ſcripturas de ſuo arcano opere atteſtantes, produxerunt. Leonem eſſe animal conſtans, firmum, dolis carens & ſuſpicione animadvertentes, potiorem ſuæ compoſitionis Philoſoph. partem huic aſſimilarunt. Ut enim ipſe non fugit, ſic nec hæc: ille ſolidis oſſibus, ita hæc fixa & vinci neſcia. Leæna verò ab adulterio uti non eſt ſemper libera aut immunis, ita nec Luna ſeu Mercurius omni macula caret, ſed ab ignaris nunc huic, mox illi materiæ adjungitur, unde potius adultera conjunctio rerum in natura diſcrepantium, quàm verum matrimonium committitur: Ex pardo enim & leæna geniti, non habent ſpecioſas circa colla, & armos jubas; quo inſigni ornantur ſolùm concepti ex Leone. Leæna itaque philoſophica ſuo proprio mari conjungatur, & genuinus generoſusque inde naſcetur leunculus, qui ex ungue facilè agnoſci poterit. Oportet verò leænam eſſe non quamvis, ſed alatam, quæ cum leone pugnas inire poſſit, freta ſuarum plumarum pernicitate; ne ſcilicet illius nimia iracundia ſupprimatur, ſed ſi quan-

quando abſque cauſa in furorem incidat, fugam meditari. Ipſe enim dum fugituram moratur, majori erga eam amore incitatur, poſt litem factâ amicitiâ. Verùm quis unquam, dices, vidit leænam alatam, aut plumæ leænæ quid profuerint? Prope Cythæronem montem vallis eſt profunda, in qua non niſi leænæ volatiles viſuntur: In ipſo verò montis ejusdem vertice Leo rubens verſatur ex eo genere, quod Hercules trucidavit. Captandus itaque Leo eſt, & in vallem ducendus, & mox leænæ alatæ copulabitur: Illa quoque facilè ſe ſuperari patietur, nempe par à pari. Poſt ex valle dicta in montis cacumen uterque ſublimandus erit, & ab hinc nunquam à ſe invicem fugient, at ſemper inviolato fœdere commanebunt. Leonum captura, fateor, non eſt facilis, ſed multis periculis obnoxia, nihilominus inſtituenda erit. Leo non paſcitur cum leæna, ſed ſeparatim errat, ut tradunt. Hinc cujusque indagatio & venatio ſeorſim fieri debet: Quod ſi verò utrique à primis unguiculis, cùm primò incedere incipiant, quod fit poſt ſecundum à partu menſem, pulli leonini conquirantur, & adultiores facti, ut dictum, conjungantur, res carebit omni periculo. Naſcuntur autem verno tempore, quod obſervandum, apertis oculis. Cùm verò poſt partum Leones obliquo ingrediantur itinere, ne cubile deprehendatur, ideò ſummâ diligentiâ & curâ inquirendi, eorumque pulli auferendi erunt.

Orbi-

Orbita quadruplex hoc regit ignis opus.

EPIGRAMMA XVII.

Naturæ qui imitaris opus, tibi quattuor orbes
Quærendi, interius quos levis ignis agat.
Imus Vulcanum referat, bene monſtret at alter
Mercurium, Lunam tertius orbis habet:
Quartus, Apollo, tuus, naturæ auditur & ignis,
Ducat in arte manus illa catena tuas.

PHILOSOPHI de quatuor ignium generibus ad opus naturale neceſſariis multis in locis meminerunt, nempe Lullius, Author Scalæ, Riplæus, & alii quamplurimi: Et hinc loquens de ignibus, (Scala inquit) *Raymundus: Notandum eſt quod hic jacent contraria operationes: Quia ſicut ignis contra naturam diſſolvit ſpiritum corporis fixi in aquam nubis, & corpus ſpiritus volatilis conſtringit in terram congelatam, ita contrario ignis naturæ congelat ſpiritum diſſolutum, corporis fixi in terram globoſam, & corpus ſpiritus volatilis fixum per ignem contra naturam reſolvit non in aquam nubis, ſed in aquam Philoſ. Riplæus* clarius de hiſce ignib. Porta 3. ſic loquitur: *Quatuor ſunt ignium genera, quæ ſcire debes, naturalis, innaturalis, & contra naturam, elementalisq;, qui accendit lignum: His ignibus utimur, & non plurib. Ignis contra naturam debet excruciare corpora, ipſe eſt draco, quemadmodum tibi dico, violenter comburens, ut ignis inferni. Ignis naturæ eſt tertium menſtruum, ille ignis naturaliter ineſt cuiq; rei: Ignem occaſionatum vocamus innaturalem, ut calorem cinerum & balneorum ad putrefaciendum: Abſq; his ignibus tu nihil perduxeris ad putrefactionem, ut poſſit ſeparari tua materia, ut ſimul ſit proportionata ad novam conjunctionem: Fac igitur ignem intus in tuo vitro, qui comburat corpora efficacius, quàm ignis elementalis.* Hæc illi: Ignes verò dicuntur, quia virtutem igneam habent, naturalis coagulando, innaturalis diſſolvendo, contra naturam, corrumpendo, elementalis, calorem & primum motum adminiſtrando: Atq; in his catenatus ordo obſervatur, ut ſecundus à primo, tertius à ſecundo, quartus à tertio & primo ſimul incitetur ad actionem, ſic ut unus ſit agens, & alter patiens, idemq; agens & patiens diverſo reſpectu: Quod in annulis ſeu ſtylis ferreis per magnetem continuatis, & mutuo attactu connexis animadvertitur, idem in hiſce ignibus Elementalis enim inſtar magnetis, vim ſuam mittit per ſecundum & tertium ad quartum uſq;, & unum alteri per operationes mutuas conjungit & cohærere facit, donec interna actio inter ſuperiores peracta ſit. Primus eſt ignis elementalis re & nomine, ſecundus aër eſt ſive aërius, tertius aqueus ſeu lunaris naturæ, quartus terreus: De primo ſuperva-

ſupervacaneum eſt, aliquid dicere, quia omni videnti & tangenti cognitus eſt: Tres reliqui ſunt dracones, menſtrua, aquæ, ſulfura & Mercurii: Dracones, quia venenoſitatis participes, devorent ſui generis ſerpentes, corpora ſibi commixta atterant & alterent, hoc eſt, ſolvant & coagulent: Menſtrua dicuntur, quia ex illis fœtus Philoſophicus producitur & nutritur, uſq; ad ejus nativitatem: Lullius in lib. de quinta eſſent. diſt. 3. duplex habet menſtruum, vegetabile & minerale; Riplæus in prefatione portarum triplex, quæ reverà unum ſunt & conveniunt: Ex omnibus enim illis ſimul fit generatio fœtus & aqua alba ejus ortum precedit, quæ non eſt de ſubſtantia fœtus ſed ſuperfluitate, ideóq; ſegreganda: Aquę ſunt, quia aqueam naturam in igne oſtendunt, hoc eſt, fluxum & liquiditatem, quæ aquæ convenit: Aquarum eſſe diverſas & mirabiles proprietates conſtat, quarum aliæ ſunt lapideſcentes, dum in duriſſimos tophos ad ædificia hominum peraptos coagulantur. Hiſce perſimiles ſunt aquę Philoſophicæ minerales, quæ indureſcunt, & in lapideam reſiſtentiam tranſeunt: Sulphura quoq; appellantur ob ſulphuris virtutem, quam in ſe habent: Nam ſulphur naturæ cum alio ſulphure miſcetur & fit unum, & duo ſulphura ab uno ſolvuntur, unumq; à duob. ſegregatur, & ſulphura à ſulphuribus continentur, ut Yximidius in turba inquit: Quid autem ſulphura ſint ibidem Dardaris declarat his verbis: Sunt autem ſulphura animæ occultæ in quatuor elementis, quæ per artem extractæ ſe invicem continent naturaliter & conjunguntur: ſi autem occultum, quod eſt in ventre ſulphuris, aqua regatis & bene mundetis, occultum obvians ſuæ naturæ lætatur, ſimiliter aqua pari ſuo. *Moſius* quoq; *dicam,* inquit, *vobis jam quid ſit: Unum quidem, quod eſt argentum vivum igneum, duo, corpus in eo compoſitum, & tertium eſt aqua ſulphuris, qua abluitur & teritur ac regitur unum, donec opus peragatur:* Quod de ſulphuribus dictum, idem de totidem Mercuriis intelligendum erit: Sic enim ille ipſe Moſius in ſequentibus: *Argentum vivum Cambar eſt magneſia, argentum verò vivum ſeu auripigmentum eſt ſulphur, quod aſcendit de compoſito miſto:* ſed teſtimonia, cùm ſint infinita & cuique obvia, intermittam huc plura adducere: Hi quatuor ignes quaſi ſphæris & orbibus incluſi ſunt, hoc eſt, ſinguli habent ſingula centra, à quibus vel ad quæ eorum tendat motio, at nihilominùs ita partim à natura, partim ab arte colligati obſervantur, ut unus abſque alio nil aut parum operetur, imò unius actio alterius ſit paſſio, & econtra.

Ignire ignis amat, non aurificare, ſed aurum.

EPIGRAMMA XVIII.

SI quod agens fuerit naturæ, mittit in orbem
Vires atque ſuas multiplicare cupit.
Qua ſic ignis facit ignea cuncta, nec eſt res,
Abſque ſua cauſa, nobile quæ det opus.
Aurum nil ignit per ſe, nil ignis inaurat,
Quodlibet agnoſcit quod ſibi ſemen ineſt.

NATU-

NATURÆ operandi ratio eſt in omnibus univerſi individuis, ut ſimplici utatur proceſſu ad unum ſimplicem motum perficiendum, quemadmodum apparet in Anatomia corporis humani, in quo unus muſculus tantùm uni inſervit motui, nempe attractivo, expanſivo verò alter primo oppoſitus, ita ut, ſi in gyrum aliquod membrum ducendum ſit, id variis in circulum poſitis muſculis efficiatur: Ita ignis operatio una & ſimplex eſt, ut nimirum calefaciat & igniat, imò ſibi aſſimilet & comburat omnia, quibus admovetur, ſi ſint combuſtibilia: Hinc Avicenna in lib. de congelatione lapidum, quod cadit, inquit, in ſalinas, fit ſal, & quod in ignem, fit ignis, ſed quædam citius & quædam tardius, ſecundùm potentiam activarum & reſiſtentiam paſſivarum: Eſtq; locus in Arabia, qui colorat omnia corpora in ea exiſtentia, ſuo colore: Ita ſingulæ res naturales ſibi à natura infuſam virtutem poſſident, qua agant in ſibi mixta vel admota aſſimilando & alterando eorum naturam & formam: Quod in vegetabilib. & animalibus generatio eſt per ſeminum propagationem, hoc in ſimplicibus vel ſimpliciter mixtis corporibus eſt virtutis infuſio & aſſimilatio: Sol, cœli lumen, radios de ſeſe projicit in terras, qui collecti in concavis vel comburentibus ſpeculis, demonſtrant ſeſe à tali cauſa productos eſſe, ac quaſi formas projectibiles Solis videri: Unde conſtat radios ſolares nihil aliud eſſe, quàm flammam igneam extenſam & diſperſam in amplam latitudinem, quæ collecta & iterum in ſe condenſata inſtrumentis concavis, diaphanis & circularibus vel repercuſſivis, concavis & chalybeis ſpeculis, uti flamma emicat & obvia comburit: Eundem ad modum in quodam elementato corpore virtus quædam, velut vapor, diſpergitur, quæ ſi colligatur & attrahatur in unum, fit aqua & ex ea aqua terra: Hinc Avicenna ante allegato loco, ex aqua, inquit, fit terra, cum vincunt eam qualitates terre & è converſo. Eſt autem res quædam, quâ utuntur quidam ingenioſi cum volunt rem ſiccam coagulare, quæ componitur ex duab. aquis, & dicitur lac virginis, quod eſt ejus effectus certiſſimus. Hæc ille: Sunt, qui promittant, ſe in magnete

gnete lapide vires duplicare vel multiplicare poſſe, veluti ejuſmodi nobis viſus eſt argento incluſus vix pondere unius libræ, qui anchoram ferream 28. librarum attraxit & ſuſtinuit, quod impoſſibile fuiſſet, niſi vis auctior & fortior reddita in eo extitiſſet; quod absque dubio per revocationem diſperſarum virtutum in unum quaſi punctum ſeu polum, factum fuit, vel ex magno corpore in minus attractionem earundem; Inveniuntur alii, quid plumbificum lapidem ex Saturnî ſulfureа aurâ in Mercurium vulgi donec inde coaguletur, infuſa, & retentâ, fieri poſſe dicant, qui Mercurium communem continuè convertat in plumbum. Quidam ex antimonio vel ejus ſtellato Regulo cuprum ex cupri odore, eo temporis ſpatio, quo quis ovum comedat, efficere poſſe jactant, imò omnia metalla feciſſe: verùm illis ſua ſit debita fides, quamvis in hoc mihi non fiat veriſimile: Audaciores, neſcio an feliciores ſunt, qui aurum ex auro deducere conantur juxta Poëtæ aurei dictum: Hordea cui cordi, demum ſerit hordea, in auro ſemina ſunt auri. Habet quidem quælibet res naturalis vim quandam ſeſe multiplicandi, at hæc in vegetabilibus & animalibus ſaltem in actum proferuntur, neutiquam in metallis mineralibus, terræ foſſilibus aut meteoris: Plantarum quædam ex parvo ſeminii grano ortæ dant non raro mille aut plura ſeminum grana, ſeque ita multiplicant & propagant, idque annuatim; Animalia & ſuos habent fœtus magni vel parvi numeri, pro cujusque natura. At aurum, argentum, plumbum, ſtannum, ferrum, cuprum aut argentum vivum nunquam inventum eſt eo modo ſeſe vel ſuam ſpeciem multiplicaſſe, licet unum in aliud commutatum & nobilitatum ſæpiſſimè repertum ſit: Nihilominus Philoſophi affirmant, ut in igne ignificandi principium extat, ſic in auro aurificandi: verùm tinctura quæritur, cujus medio aurum fiat: Hæc indaganda eſt in ſuis propriis principiis & generationibus non in alienis: Nam ſi ignis ignem producat, pyrus pyrum, equus equum tum plumbum plumbum & non argentum, aurum aurum & non tincturam generabit: Adhæc aurum Philoſophis proprium eſt, quod non negant pro fermento in fine operis Lapidi aurifico adjici debere, ſed neceſſario requiri quoque aſſerunt. Cum fermentum ducat fermentatum in ſui naturam, ſine quo tota compoſitio ad perfectionem nunquam rediret.

Si de quattuor unum occidas, ſubitò mortuus omnis erit.

EPIGRAMMA XIX.

Bis duo ſtant fratres longo ordine, pondera terræ
Quorum unus dextra ſuſtinet, alter aquæ:
Aëris atque ignis reliquis eſt portio, ſi vis
Ut pereant, unum tu modo morte premas:
Et conſanguineo tollentur funere cuncti,
Naturæ quia eos mutua vincla ligant.

POETÆ

POETÆ fingunt Geryonem Hiſpaniæ Regem tricorporem extitiſſe, qui boves purpurei coloris habuerit, quibus canis capitum duorum & Draco ſeptem, ut excubitores præfecti erant: Ipſe autem Geryon Chryſaoris ex ſanguine Meduſæ nati filius, & Draco Typhonis & Echidnæ, traditur: Quæ cùm nulli hiſtoriæ aut rei, prout ſonat, veritati conveniant, & in omnibus Chymicis allegoriis applaudant, non immeritò hiſce à nobis aggregata ſunt. Per Geryonis verò terna corpora, tres facies in uno patre viſas, juxta Hermetis mentem, intelligimus, vel, ut alii volunt, quatuor, ad elementa totidem reſpicientes: Ex quadrangulo enim debet fieri triangulus, ut ille ex circulo factus, ſic hic in circulum reverſurus: Eſt autem corporum Geryonis, aut elementorum tanta conſanguinitas & naturalis conjunctio, ut uno ſuperato vel occiſo, & reliqua ex ſeſe concidant & putrefiant, absq; ulla vi manuali adhibita. De bicorporibus notum eſt, quod uno mortuo & alter tabeſcat: quemadmodum puerum 4. annorum ætatis in Italia vidimus bicorporem, qui fratris ſibi adhærentis caput intra ſuum corpus abscondebat, cætera propendebant umbilicotenus, in quo colligati ſeu connati erant: Quod ſi ille, qui propendebat, & quia longè minor, geſtabatur ab alio, duriùs circa manus aut pedes tangeretur, hinc major dolorem ſenſit, imò & famem, ſi minor exinanitus cibo foret. Atq; hæc eſt naturæ combinatio & ſympathia, quâ membra & partes unius corporis vel cum alio connati afficiuntur, & in ſe invicem commoventur; Ex quibus ſi unum ſit ſanum & illæſum, non tamen inde reliqua neceſſariò ſana aut illæſa manent, ſi verò læſum graviter, & reliqua compatiuntur, eodemq; malo pereunt: Sic ſi vicinus multum lucri faciat, inde nihil commodi ad vicinum pervenit, at ſi incendium patiatur, plurimum mali: Nam tua res agitur paries cùm proximus ardet. Ex unius itaq; horum quatuor fratrum interitu, quod & alii tres moriantur, non eſt à veritate abſonum, cùm id variis modis contingere poſſit, vel quia uno partu & patre ac matre editi eosdem vitæ terminos, ut initia, experti ſint, ut quibusdam contigiſſe legimus, fortè ex aſtrorum inclina-

clinatione, vel quia non ſolùm animis, ſed & corporis artubus cohæreant, vel mentis conſternatione, forti imaginatione in peſtifera lue, vel ex fœderis voto: In India ſub imperio magni illius Mogolli (qui nonus nunc ex poſteris Tamberlani ibi regnat) gens quædam Ethnica degit Pythagoricorum nomine, apud quam ab antiquo tempore hic mos obſervatur huc usq; ut ſi maritus moriatur, uxor ejus igne comburatur, aut ut nunc, perpetuò in ſumma infamia vivat, derelicta ab omnibus & quaſi pro mortua habita, quod ideò factum, ne venenis uxores viris ſuis vitam abrumperent, niſi & ipſæ mori vellent: Sic in opere Philoſophico, uno ex fratribus mortuo, & alii igne pereunt, non coactè, ſed ultrò, ne cum mœſtitia & infamia ſuperſtites vivant: Aut ſi unus petatur fuſte, ferro vel lapide, ipſe inteſtinum bellum cum fratribus incipiet, ut patet in Terrigenis ex dentibus draconis natis contra Jaſonem, & alibi etiam contra Cadmum inſurgentibus, atque ſic omnes mutua internecione cadent: Tange enim vel læde aërigerum, & ipſe inſurget in duos ſimul, ſibi propinquiores, nempe aquarium & igniferum, ſed hi utrinq; in terrigerum & primam pugnam cientem ſe opponent tamdiu, donec mutua ſibi dederint & acceperint vulnera, quibus extinguantur: Ita enim comparatum eſt cum fratribus, quod quò ſe impenſius & acriùs ament, ſi ſemel ſe inceperint odiſſe, irreconciliandi ſint, ſed ſe ad necem perſequantur, veluti ex melle dulciſſimo in calidiori ſtomacho aut epate corrupto bilis amariſſima generatur. Interfice ergo vivum, ſed ita, ut mortuum reſuſcites, aliàs mors occiſi tibi nihil profuerit; Mors enim illum revelabit, nempe dum reſurget, & fugient ab eo mors, tenebræ & mare, ut Hermes teſtatur, Soliſque radios Draco fugiet, Cap. 1.
qui foramina obſervabat, filiusque noſter mortuus vivit, & Rex ab igne venit: *Belinus* in ſua metaphora apud *Roſarium* idem innuit, cùm dicit: *Et hoc fiat, quando extraxeris me partim à natura mea, & partim uxorem meam à natura ſua, & poſtea occidatis naturas & ſuſcitamur reſurrectione nova & incorporali, eò quod poſtea mori non poſſumus.*

Naturam natura docet, debellet ut ignem.

EPIGRAMMA XX.

Flamma, vorat quæ cuncta, velut Draco, gnaviter urſit
Virginis eximium vi ſuperare decus:
Hinc lachrymis ſuffuſa viro dum fortè videtur,
Ille fuit miſeræ ferre paratus opem.
Protinus hanc clypeo velans contendit in hoſtem,
Et docuit tantas ſpernere mente minas.

Com-

COMMUNE Philoſophorum ſymbolum eſt, quo ſe mutuo agnoſcant, naturam à natura duci, doceri, regi, ſuperari, nempe diſcipulam à magiſtra, pediſſequam à domina, ſubjectam à regina, imò filiam à matre & affinem ab affini: Id quàm verum ſit, à quotidiana patet experientia in educatione ſobolis apud homines, aliiſque actionibus, ut literaria inſtitutione, dominatione & ſimilibus. De luſciniis ſcribit Plinius, quod una aliam in canendo erudiat, attendat, obſervet, imitetur, vincat aut ſe victam doleat, quodque in certamine aliquando ſuperata gutture rupto, pereat & in medio cantu exanimis cadat: Videmus quoq; quomodo omnia avium genera ſuos pullos adhuc implumes ac teneros ad volatum incipiant aſſueſacere & inſtituere, ut non ſolùm in illis natura, ſed quoque ars aut uſus volandi habitum comparârit, quamvis potentiam & organa ad eam actionem exercendam ſola natura dederit, ſine quibus nec inſtitutio ſeu ars fundamentum aut locum inveniat: Ita hinni ad curſum ab equa, catuli ad latratum à cane & vulpeculæ ad dolos inſtruuntur, nec ulla natura ſeu naturæ ſpecies animata & ſenſitiva invenitur, quæ non aliam naturam, nempe ſuam ſobolem ducat, doceat & regat, vel ab alia, nempe parente, ſe ſuperari patiatur. In vegetabilibus diſciplinam ejusmodi non animadvertimus, attamen uſus in illis hominumq; manus plurimũ valere obſervatur; Nam dum meſſis in herba eſt, expurgari ab inutilibus carduis, lolioq; poteſt, dum arbor adhuc virga exiſtit, incurvari & ad placitum ut creſcat, cogi poteſt; Sic in metallis & Philoſoph. ſubjectis una natura aliam in igne tenet, conſervat & tutatur; prout notum eſt fuſoribus & docimaſtis, inprimis verò rerum naturalium magiſtris: Ferrum argento & auro adhuc tenello & ſpirituali, ut vocant, in mineris ſuis cum Cadmia, arſenico, antimoniove prædatore commixto, plurimum ſubvenit & obſtetricem manum præbet, ſi in igne furnorum in mineras exurendas conjiciatur; Eodem modo ipſum ferrum, ſi in chalybem mutari debeat, ne comburatur, ſalvatur lapidibus albis ad littora maris inventis: Nonnulli pulveribus metallicis liquefaciendis ne pereant

nimio igne, ſuperinjiciunt vitri criſtallini pulveres, aut fel vitri: Hujus vice Philoſ. ſua Eudica utuntur, quam Morienus dicit eſſe quoq; fel vitri & in vitreis vaſis quærendam: Calor enim ignis corpus ipſum feſtina combuſtione conſumit: At Eudica ei apponitur, ipſa corpora in terram mutata ab omni combuſtione curabit: Nam corpora poſtquam ſuas jam non retinent animas, citò comburuntur: Eudicá (fœx vitri) quidem bene omnibus corporibus convenit: nam ea vivificat & aptat, & ab omni combuſtione defendit: Hæc Morienus Romanus. Hæc itaq; eſt natura, quæ docet aliam naturam contra ignem pugnare, eiq; aſſuefieri, quæ eſt magiſtra inſtituens diſcipulam, & ſi bene reſpicias, quæ eſt regina regens ſubjectam, & quæ eſt filia nobilitans matrem; Hic eſt ſervus ille rubens, qui matri ſuæ odoriferæ matrimonio conjungitur, & ex illa generat parentibus ſuis longè nobiliorem progeniem; Hic eſt Pyrrhus Achillis filius & juvenis rubri capillitii, aurei veſtimenti, oculis nigris, pedibus albis: Hic eſt eques torquatus gladio & ſcuto contra draconem armatus, ut ex faucibus ejus eripiat virginem inviolatam Albificam, Bejam ſeu Blancam cognomine: Hic eſt Hercules monſtricida, qui Heſionem Laomedontis filiam Ceto immani expoſitam liberavit à monſtro: Hic eſt Perſeus ille, qui Andromedam, Caſſiopes & Cephei, Æthiopum regis filiam à monſtro marino, oſtenſo capite Meduſæ defendit, & à vinculis ereptam in uxorem duxit: Hic eſt, qui comparari poteſt cum antiquis Romanis illis liberatoribus & purgatoribus *M. Curtio L. Scævola, Horatio Coclite, Manlio Capitolino*, & his ſimilibus ut urbem, veluti matrem, periculis eripiat. Eſt enim hæc naturæ ad perfectionem alicujus operis tendentis ratio & via, ut ex uno aliud, ex imperfecto perfectius deducat & ex potentia actum faciat, nec omnia in momento, ſed unum poſt aliud, abſolvat: Nec hoc ſolum, ſed Vicarium quoq; ſui inprimis ſtatuit, cui relinquit poteſtatem vitę & necis, hoc eſt, formandi alia: Exempli gratiâ, in generatione hominis longo utpote decem menſium proceſſu utitur, ubi primò cor, juxta Ariſtotelis mentem, fabricat, tanquam vicarium & pręcipuum viſcus, cor verò reliqua deinde membra ad nutritionem, vitam, ſenſus & generativam potentiam neceſſaria, delineat, efformat & perficit, iisq; vitam & ſpiritus vivificos impertit per ſyſtolem & diaſtolem, ſive dilatationem & compreſſionem arteriarum, quandiu à morbis & violentia non impediatur: Atq; ſic una natura aliam docet, quod pro exemplo operis Philoſophici ceu clariſſimum, annotabis & ſequêris.

Fac

Fac ex mare & fœmina circulum, inde quadrangulum, hinc triangulum, fac circulum & habebis lap. Philoſophorum.

EPIGRAMMA XXI.

Foemina masque unus fiant tibi circulus, ex quo
Surgat, habens æquum forma quadrata latus.
Hinc Trigonum ducas, omni qui parte rotundam
In ſphæram redeat: Tum Lapis ortus erit.
Si res tanta tuæ non mox venit obvia menti,
Dogma Geometræ ſi capis, omne ſcies,

PLATO Philoſophus ille celeberrimus menti humanæ notitias, quæ ſunt artium & ſcientiarum omnium fundamenta, eſſe quaſi inſculptas & impreſſas actu tradidit, quarum rememoratione & repetitione omnes doctrinas capi & cognoſci à quoquam poſſe; Quod ut probet, introducit puerum adhuc tenerum, rudem & literis incultum, cum quo ita interrogationes geometricas inſtituit, ut puer ad quæſtiones omnes rectè reſpondere animadvertatur, & nolens volensque ſive inſcius, in media tam arduæ ſcientiæ penetralia perveniſſe. Unde omnem doctrinam & diſciplinam non ab initio diſci vel hauriri, ſed ſaltem recordatione in animum revocari & revolvi à pueris ſtatuit, colludens ad magnum ſuum annum, quo ante 48. millia annorum ſolarium eædem perſonæ, res & actiones, ante cœli revolutionem, eodem modo, quo nunc, extitiſſe ab eo dicebantur: Verùm hæc eſſe abſque ullo veritatis fundamento ſomniis perſimilia, nemo non intelligit. Eſſe nobis inſitas quaſdam ſcintillas notitiarum, meraſq; potentias, in actum per uſum & inſtitutionem reducendas, non negamus: ſed eas eſſe tantas & tales, ut artium & ſcientiarum abſque ullo præcedente cultu ſint ſeminaria, inficiasimus: Unde igitur ſcientiæ & artes provenerunt, ſi homines non eas invenerint, an ex cœlo vel à Diis gentium primitus traditæ fuerunt, quærent alii? Reſpondeo, aliud eſt dicere, ſub cineribus tegi prunas ardentes tantâ copiâ, ut ſi ſaltem, remotis cineribus proferantur, ſufficiat ad ciborum coctionem aut calefactionem frigidorum noſtrorum artuum, aliud eſt, affirmare ſaltem ſcintillas exiguas ibi latere, quæ antequam ſint uſui ad coctionem aut calefactionem, induſtriâ, arte & curâ humanâ fovendæ, excolendæ & augendæ ſint ſuis fomitibus, aliàs facile extingui poſſe, & in frigidos cineres totas redigi: Ultimum Ariſtotelici, primum Platonici aſſerunt: At ultimo aſtipulatur ratio & Experientia, primo ſaltem phantaſia ſeu imaginatio. Unde quæri poſſet, cur Plato ſuæ ſcholæ oſtio inſcripſerit, Geometriæ rudem in id non admitti, cùm & puerulos eam actu ſcire affirmarit? An ſunt homines fortè pueris ineruditiores? Aut quæ pueri ſciunt, an adultiores illa obli-

vioni

vioni tradiderunt? Id non opinandum erit; quia videmus bruta à natura edocta abhorrere & cavere pericula ab igne, aqua, caſu præcipiti & his ſimilia, etiam recens in lucem edita, infantem non ſapere aut cavere talia, niſi læſum aut digito parùm uſto ad flammam candelæ inſtar pyrauſtæ, quæ alas adurit & decidit: cur apicula, muſca, culex in ignem ſuo celerrimo volatu ſe non præcipitant, cùm ab experientia non noverint periculum inde ipſis exoriturum? Quia natura eas docuit, at non hominem recens natum. Si Geometria adeò naturalis & facilis eſt pueris, qui fit, quod ipſi Platoni quadratura circuli non innotuerit, adeò ut Ariſtoteles Platonis diſcipulus eam ſcibilem eſſe, at necdum ſcitam affirmarit; Verum hanc Philoſophis naturalibus non incognitam fuiſſe apparet ex eo, quod circulum in quadrangulum converti jubeant, & hunc, per triangulum, iterum in circulum: per quem illi intelligunt corpus ſimpliciſſimum absq; angulis, uti per quadrangulum, quatuor Elementa, quaſi dicant, ſumendam eſſe corpoream figuram ſimpliciorem, quæ inveniri poſſit, eamq; in quatuor colores Elementales dividendam, & futurum quadrangulum æquilaterum. Quadrationem autem hanc eſſe phyſicam & naturæ convenientem, quilibet intelligit. Ex qua longè plus utilitatis ad Rempub. ut & plus illuſtrationis ad humanam mentem pervenit, quàm ex illa mathematicâ & merè theorica ſeu à materiâ abſtractâ. Illa ut addiſcatur, Geometram de ſolidis corporibus agentem oportet inveſtigare, quæ figurarum ſolidarum, exempli gratia, Sphæræ & Cubi profunditas agnoſcatur & ad uſum ſeu praxin manualem transferatur: Si ſphæræ capacitas ſeu circumferentia ſit 32. pedum, quantum erit unum ex cubi lateribus, ut capacitatem hujus ſphæræ adęquet, econtra, ſi ſphæra 32. menſuras capiat in tanta circumferentia, quantum erit latus unum cubi, ut tantundem capiat, aut reſpiciendo à menſuris, quarum capax eſt ſphæra vel cubus, ad pedes cujusq; circumferentiæ. Similiter volunt Philoſophi quadrangulum in triangulum ducendum eſſe, hoc eſt, in corpus, ſpiritum & animam, quæ tria in trinis coloribus ante rubedinem præviis apparent, utpote corpus ſeu terra in Saturni nigredine, ſpiritus in lunari albedine, tanquam aqua, anima ſive aër in ſolari citrinitate. Tum Triangulus perfectus erit, ſed hic viciſſim in circulum mutari debet, hoc eſt, in rubedinem invariabilem. Qua operatione fœmina in maſculum converſa & unum quid cum ipſo facta eſt, & ſenarius primus ex perfectis numerus abſolutus per unum, duo, cùm ad monadem iterùm redierit, in quo quies & pax æterna.

Plum-

Plumbo habito candido fac opus mulierum, hoc eſt, COQUE.

EPIGRAMMA XXII.

Quisquis amas facili multum præſtare labore,
Saturni in faciem (quæ nigra) ſparge nives:
Et dabitur tibi materies albisſima plumbi,
Poſt quod, fœmineum nil niſi reſtat opus.
Tum coque, ceu mulier, quæ collocat ignibus ollas,
Fac ſed ut in propriis Truta liqueſcat aquis.

QUEM-

QUEMADMODUM in triviis ſtatuæ Mercuriales unà cum indice & inſcriptione poni ſolent ad deducendum ancipites viatores in viam rectam, ſic quoque à Philoſophis ſententiæ quædam acutæ hinc inde in eorum libris & voluminibus allegoricis & dubiis ſparſim ſtatuuntur, ut inveſtigator veritatis iis admoneri poſſit, & in ſemitam veram quaſi manu duci: Ex hiſce hæc emblematica inſcriptio una eſt, cujus hæc mens habetur, quod ex ære Philoſophico faciendum ſit plumbum, ex plumbo ſtannum, quod à Gebro vocatur plumbum album, qui docet quoque, qua ratione Saturnus per lotionem cum Mercurio migret in Jovem; Quapropter huic indici, quamvis Battologo, fides adhibenda eſt, ſi quando boves Philoſophicas prodat, quo loco verſentur, dum montibus, inquit, errant, & erant ſub montibus illis: Multi enim, ut Arnoldus in novo lumin. c. 1. teſtatur, in montibus errantes hæc animalia non cognoſcunt: Venduntur autem palàm minimo precio: In ſummis montibus etiam æſtate nonnunquam, nives obſervantur, ac nubes ſæpiſſimè, quibus tanquam vapore & aqua plumbum nigrum abluitur & in candorem vertitur: In imis verò vallibus & fodinis illorum criſtalli ex glacie congelati & indurati inveniuntur unà cum lapide ſpeculari & talco ad albedinem & venuſtatem faciei commendato, ſi oleum inde fiat: Inprimis verò Mercurius clarus & currens, qui benè præparatus Saturni nævos emendat, eumque in ſolium Jovis evehit: Non autem Saturnus & Jupiter de vulgaribus intelligi debent, quia vulgaria metalla non intrant in opus phyſicum, ſed de longa præparatione purgatis & phyſicis factis: Saturnus omnium gentilium aut potius aureolorum pater eſt, & prima porta arcanorum: Cum hoc, inquit Rhaſis in epiſt. aperiuntur portæ ſcientiarum: Huic ſuccedit filius Jupiter, qui patrem de regno deturbavit & eviravit, ne ſcilicet plures generaret filios; Ex membro verò virili in mare projecto nata eſt Venus fœminarum pulcherrima: Ex Jove, qui eſt plumbum candidum præparatum, nati ſunt planetæ reliqui, ut Mars ex Junone. Mercurius ex Maja, Atlantis montis Mauritaniæ filia, Luna & Sol ex Latona:

qui quatuor ſolâ coctione ſeu opere mulierum, in lucem prodeunt: Per coctionem verò maturatio, & crudiorum partium diſperſio intelligitur, quæ fit per Vulcanum in Philoſophiæ vaſis: Non enim arbitrandum eſt, quod vulgaris ſit coctio, quantum ad operandi modum, ſed quoad finem cum ea convenit: Ut enim mulier piſces in aquis maturat, hoc eſt, omni ſuperflua humiditate ab illis in aquas & aërem reſolutâ mollit, bullit & coquit, ſic Philoſophus ſuum ſubjectum tractat, id in aqua propria, quæ aceto acerrimo fortior eſt, macerando, colliquefaciendo, ſolvendo, coagulando & fixando in Hermetis vaſe, cujus juncturæ ſint ſtrictiſſimè clauſæ, ut decet, ne aqua exhalet, & id, quod in vaſe eſt, comburatur: Hoc eſt vas ſupra vas & olla Philoſophica, balneum laconicum, in quo ſenex ſudat: Sunt, qui piſces, carabos, cancros vel piſa recentia bulliant in duplici olla, ita quod jam dicta ſint in olla ſuperiori, & aqua ſola in inferiori, ſintq; ollę una ſupra aliam diſpoſitæ cum orbibus, ne vapor exeat: qua ratione ſolus vapor aquæ aſcendens penetrat contenta & maturat, facitque ea tenera & mollia longè perfectiùs, quam ſi in aqua bulliiſſent. Hic eſt Philoſophorum modus laudatiſſimus, quo id, quod durum eſt, emolliant, quod compactum, diſſolvant, quod denſum rareſaciant: Aër enim eſt ſeu vapor inſenſibilis, qui fructus in arboribus maturat, coquit & perficit, non aqua cruda & frigida, quatenus talis: Aër quoque eſt, qui poma aurea in Heſperidum hortis tingit & colorat: Nam, ſi bene conſideretur, ebullitio aquæ, quâ carnes crudæ coquuntur quoad ſint eſui utiles, nihil aliud eſt, quàm aquæ rarefactio & in aërium vaporem transmutatio, cùm bullæ ſint aër intra aquam contentus, quæ facilè evaneſcunt, aëre ex aquis in ſuam ſphæram ſe conferente, & aqua in centrum ſuum ſubſidente.

Au-

Aurum pluit, dum naſcitur Pallas Rhodi, & Sol concumbit Veneri.

EPIGRAMMA XXIII.

R*Es eſt mira, fidem fecit ſed Græcia nobis*
Ejus, apud Rhodios quæ celebrata fuit.
Nubibus Aureolus, referunt, quòd decidit imber,
Sol ubi erat Cypriæ junctus amore Deæ:
Tum quoque, cum Pallas cerebro Jovis excidit, aurum
Vaſe ſuo pluviæ ſic cadat inſtar aquæ.

AURUM aliquando in terras pluiſſe, niſi allegoricè intelligeretur, inſania eſſet, affirmare: Non enim ſunt fluvii auriferi aut fodinæ minerarum aurearum in nubibus, ut ibi generatum dici poſſet, nec tam exigui ponderis eſt aurum, ut cum vaporibus attractum æſtimetur. Sed tropus hæc omnia admittit & excuſat. Quàm verè enim actu Pallas ex cerebro Jovis nata eſt, & Sol adulterio Veneri conjuncta, tam verè & aurea pluvia cecidit; non quaſi dubitemas, id utrumque accidiſſe, ſed ut vulgarem & literalem ſenſum allegoricè dictis tollamus. Si enim verba ſequamur nuda hujus Emblematis, nihil iis abſurdius, ſi mentem, nil verius exiſtit. Eſt autem Rhodos inſula primò Ophiuſa dicta ob ſerpentum multitudinem, poſt Rhodos à roſetis ibidem florentibus, deniq; & Coloſſicola à Coloſſo ſolis, qui ibidem exiſtens inter 7. orbis miracula numeratus fuit. Hinc antiqui Phiſoſophi, cùm eorum materia mercurialis cruda inſtar ſerpentis ſe habeat, poſtea verò præparata & cocta Roſæ purpureum aſſumat colorem, à Rhodo inſula quasdam ſimilitudines ſumpſerunt: Eadem quoque cauſa eſt, cur ei aureum imbrem aſcripſerint, cùm Sol ſeu Apollo Veneri concumberet: Hoc primitus tropicè dictum anſam præbuit, cur Rhodii ſuperbiores facti, quia tanti Dii apud ipſos liberis operam dederint, Solis quaſi idolum ſtupenda magnitudine & ſumptu erexerint. Fuit enim, ut tradunt hiſtoriæ, ille coloſſus 70. cubitorum altitudinis ita poſitus, ut naves expanſis velis inter crura ejus tendere poſſent: Digiti æquabant vulgares ſtatuas & pauci pollicem amplecti potuerunt: Artifex fuit Chares Lyndius Lyſippi diſcipulus, à quo factus eſt annis duodecim: Poſt quinquageſimum ſextum annum terræmotu proſtratus, etiam jacens fuit miraculo: Soldanus Ægypti, cum Rhodum occuparet, ex ære hujus ſtatuæ 900. camelos oneraſſe fertur. Quod Sol eſt inter planetas, inquit Philoſophus, id aurum eſt inter metalla; atque hoc ſoli inprimis appropriatur ob calorem, colorē virtutem & eſſentiam: Hinc aurea pluvia debetur ſolis generationi: cum parvi ſoles à Venere concipiuntur: Habet enim Venus roſeum in facie colorem, qui ſi ſemini Solis infun-

fundatur, ſobolem hinc natam Rhodum revera eſſe oportet: Hic eſt formoſus, roſis ſimilis, Philoſophorum filius, qui omnium oculos & mentem ad ſe illicit & trahit, amoremque meretur, quo nato non mirum eſt ſi miracula contingant: Ipſe enim in omnibus ſuis factis miracoloſus futurus eſt, & auream pluviam excitaturus: Hic eſt frater Augiæ Solis filii, qui boves ex patrimonio habuit, quorum fimetum Hercules uno die expurgavit: Eſt & Æetæ frater, qui vellus aureum poſſedit ab Jaſone ocoupatum. De Pallade ex Jovis cerebro prodeunte absque matre, referunt, quod apud Tritonem amnem edita ſit, ideoq; Tritonia dicta: Sapientiæ præfecta Dea fingitur, quæ ex cerebro nata, ubi ſapientiæ ſedes, non immerito dicitur: Hujus quoq; natalem aurea pluvia decoravit Rhodi, ut in memoria hominum remaneret, quando in hanc lucem venerit. In publico gaudio ſeu feſto, utpote, Regis coronatione vel etiam regiæ hæredis nativitate aurei nummi aliquando projiciuntur in vulgus tanquam aurea pluvia: Sic in Palladis exortu eadem contigit: Eſt enim Pallas, ſapientia ſeu ſophia, quæ ſanitatem in dextra & divitias in ſiniſtra geſtat, hominumque ſaluti & commodis proſpicit: Huic Perſeus caput Meduſæ ſaxificum, ſerpentinis & vipereis capillis horrendum attulit, quo ipſa uſa eſt in clypeo adverſus hoſtes ſuos, incultos & rudes populos, eos in ſaxa commutando. Et revera ſapientia ſeu Philoſophia naturalis incredulos illos oſores & invidos reddit ſtupidos & ſenſus intellectusque vacuos per illud ipſum, ex quo Chryſaor natus eſt, qui Geryonis ante dicti Tricorporis pater fuit, hoc eſt, ſanguinem Gorgoneum lapidificantem, qui nihil aliud eſt, quàm Tinctura lapidis philoſophici.

Regem lupus voravit, & vitæ crematus reddidit.

EPIGRAMMA XXIV.

Multivorum captare lupum tibi cura ſit, illi
Projiciens Regis corpus, ut ingluviem
Hoc domet, hunc diſpone rogo, Vulcanus ubi ignem
Exicet, in cineres belua quo redeat.
Illud agas iterum atque iterum, ſic morte reſurget
Rexq; Leonino corde ſuperbus erit.

QUAN-

QUANTA ſit lupi fames & voracitas, vulgo notum eſt: ubi enim alimenta deſint, in ſuma fame veſcitur terrâ; quâ quoq; ventrem explere traditur, ſi magna armenta aggreſſurus ſit, ut illâ quaſi ſarcinâ factus oneroſior, non tam facilè excutiatur, ſed reſiſtat fortiùs. Cùm caulas intraverit, non ſolùm interficit, quod ſatis eſt ad ventrem, ſed & totum gregem paſſim jugulat præ aviditate. Sacer eſt Apollini & Latonæ, qui ei parienti aſtiterit. Nec enim absq; lupi præſentia Latona parere potuiſſet. Unde non immeritò Apollini, cujus natalitium celebravit, lupus acceptus creditur: Ad hæc quia oculi ei noctu ſplendent & lucem jaculantur. Huic igitur ingenti fame obſeſſo Regium corpus exanime projicitur, non ideò, ut totum conſumat & in nihilum redigat, ſed ut vitam & vires ei reſtituat propria ſua morte. Eſt enim neſcio quid virtutis amatoriæ in lupi cauda, quod regi ſemimortuo infunditur, unde omnibus pergratus eſt hominibus ſanitatem & formam priſtinam recuperans. Hyrcani non ad alium uſum nutriebant canes, quàm ut iis vitâ functos objicerent vorandos, ut Cicero tradit: Sic & Maſſagetæ ex morbo mortuos canibus dant in prædam: Philoſophi verò Regem lupo: Nec verò Sabæorum mos placuit, defunctorum corpora, eodem modo, quo ſtercus ducere, qui & reges rejiciebant inter ſterquilinia, nec Troglodytarum, qui mortui cervicem pedibus alligabant & raptim cum jocis & riſu efferebant, nullaq; loci ratione habitâ, terræ mandabant: At Magorum inſtitutum ſequi in hoc maluerunt, qui non humabant corpora ſuorum, niſi priùs à feris laniata: Aut Indorum, qui ſe vivos cremari juſſerunt, coronatos deorum laudes concinentes, ne ſenectus præveniret: Verùm omnibus illis ultimum fatum hunc morem impoſuit absque ulla reſurrectionis ſpe aut vitæ innovatione: Longè aliter apud Philoſoph. diſpoſitum eſt: Illi enim certiſſimè noverunt, ex rege mortuo à lupo devorato, vivum, fortem & juvenem appariturum, lupumq; ejus vice igne crematum iri: Eſt namque lupus facilè interimendus, ſi ventrem ita onerârit, Rex verò licet mortuus, tamen Martiali vel Cygnea vi pollet, ut vulnerari nec abſumi poſſit. At ubi

venan-

venandus erit hic lupus, & unde Rex accipiendus? Reſpondent Philoſophi, quod in montibus & vallibus paſſim lupus erret, ut prædam captet, qui ex antris ſuis extrahendus & ad uſum ſervandus erit: Rex verò ab oriente veniens diuturni itineris faſtidio fatigatus tandem occumbit: cui mœror quoque mortem accelerat, quia videat, quod apud exteros in nullo ſit honore, parviq; æſtimetur ita ut propter paucos aureos in ſervitutem væneat: Oportet autem, ut lupus ex frigidiori regione accipiatur: Nam ſæviores ſunt, qui frigidâ naſcuntur plagâ, quàm in Africa aut Ægypto, propter majorem famem à frigore externo ſubortam: Rex hinc devoratus leonino revivit pectore; qui deinde omnes feras domare poteſt: Et quamvis ſit aſpectu viliſſimus inter ſex ſuos fratres, utpote omnium junior, tamen poſt multas tribulationes & miſerias ad regnum potentiſſimum tandem perveniet: Inde Gratianus apud Roſarium; *In Alchmymia* inquit, *eſt quoddam corpus nobile, quod movetur de domino ad dominum, in cujus principio erit miſeria cum aceto, ſed in fine gaudium cum lætitia. Et Alanus* ibidem: *Una res ex omnibus eligenda, quæ eſt lividi coloris, habens ſpeciem metallicam lympidam & liquidam, & eſt res calida & humida aquoſa & aduſtiva, & eſt oleum vivum & tinctura viva, lapis mineralis & aqua vitæ miræ efficicaciæ.* Regibus extra ſuorum regnorum fines peregrinari, non ſemper tutum eſt; ſi enim agnoſcantur, latere cupientes, ab adverſariis pro proditoribus habentur & incarcerantur; ſi agniti procedant absq; exercitu, eodem modo periclitantur: Ita & huic regi Indico accidit, aut non morte prævento accidiſſet. Hæc eſt prima ſublimatio, lotio, & nobilitatio, quâ Philoſ. utuntur, ut ſecunda & tertia eò feliciùs fiant: Nec enim illæ absq; hac ullius ſunt momenti, rege puſillanimo, ſomnolento & ægro adhuc exiſtente. Nam oportet eum à ſibi ſubjectis cenſum & tributum exigere primò, unde ſibi veſtes & alia neceſſaria comparet, & poſt ſat dives erit, ut omnibus ſubditis nova veſtimenta, quoties voluerit, impartiri poſſit: Magna enim plerumque ex parvis initiis orta deinde parva ſubvehere poſſunt, vel etiam magna ſupprimere, ſi velint. Exemplo ſint civitates ab initio parvæ, quæ poſt magnis regibus imperârunt, & ex pagis oppida ſpacioſa populoſaque fecerunt.

Draco

Draco non moritur, niſi cum fratre & ſorore ſua interficiatur, qui ſunt Sol & Luna.

EPIGRAMMA XXV.

EXiguæ eſt non artis opus, ſtraviſſe Draconem
Funere, ne ſerpat mox redivivus humo.
Frater & ipſa ſoror juncti ſimul illius ora
Fuſte premunt, nec res fert aliena necem.
Phœbus ei frater, ſoror eſt at Cynthia, Python
Illâ, aſt Orion hac cecidêre manu.

IN occupatione aurei velleris Draco omnium primò interimendus erat, qui labor cùm multis tentatus eſſet fruſtrà, à Dracone ſuperati & veneno exitiali necati fuerunt: Cauſa fuit, quia non ſatis muniti erant adverſus draconis virus, nec inſtructi, quo aſtu ille interficiendus foret: Jaſon verò (medicus) nulla remediorum genera neglexit, quorum diverſa à Medea (mentis conſilio) atque inter hæc Solis & Lunæ imagines recepit, quibus uſus feliciter victoriam cum brabejo, hoc eſt, *Aureo Vellere* adeptus eſt. Draco itaque à Sole & Luna ſeu imaginibus eorum è medio ſublatus fuit, quod Philoſ. paſſim inculcant: Sic enim Roſarii author ex aliis habet: Hermes; Draco non moritur, niſi cum fratre & ſorore ſua interficiatur, non per unum ſolum, ſed per ambos ſimul, ſc. per Solem & Lunam. Philoſoph. Mercurius nunquam moritur, niſi cum ſua ſorore interficiatur, i.e. cum Luna vel Sole illum congelere oportet. Nota, quod Draco eſt argentum vivum extractum à corporibus, habens in ſe corpus, animam & ſpiritum, ſuper quo dicit: Draco non moritur, niſi cum fratre ſuo & ſorore ſua, id eſt, Sole & Luna, id eſt, ſulphure extracto, habente in ſe naturam humiditatis & frigiditatis ratione Lunæ; cum illis draco moritur, id eſt, argentum vivum ab eiſdem corporibus extractum à primordio, quæ eſt aqua permanens Philoſoph. quæ fit poſt putrefactionem, & poſt ſeparationem elementorum, & aqua illa alio nomine dicitur, aqua fœtida. Hæc ille: Cui reliqui omnes conſentiunt, ne ſingulorum authoritatem adducere opus ſit. Draconem in Apollinis templo Epyrotæ venerati ſunt ob interfectum Pythonem: Draconi bellum & odium genuinum eſt cum Elephante, cujus oculos & jugulum petit, donec humi concidens Elephas ſimul & draconem mole corporis occidit, unde ſanguis draconis in noſtras oras advehitur: Oculos habet draco æſtimatione gemmarum; Aciem habet peracutam & clariſſimam; unde & ſervandis theſauris plerumque adhibitus eſt, ut pomis Heſperidum, & ut dictum, aureo velleri apud Colchos: Antiqui Æſculapio quoque, ut hieroglyphicum adjunxerunt: Sed dracones Chymici ſuis operibus appropriant, non quidem reipſa, ſed allegoriâ: Mercurium

rium enim draco ſemper denotat, ſive ille ſit fixus, ſive volatilis: Hinc Mercurius duplici ſerpente viſendus in caduceo connexis, (cùm draco ſit ingens ſerpens) & Saturnus cum uno, qui caudam devoret, veluti & Janus: Æſculapio Apollinis filio, medicinæ inventori (Medicinæ Philoſoph.) ſerpens dicatur, in qua forma ex Epidauro Romam advectus creditur, ibiq; ſemper cultus ob peſtiferæ luis ceſſationem ab eo, ut putabatur, cauſatam: Eſt autem draco Philoſ. ſemper vigilantiſſimus & vivus, nec facilè vulnerandus, tum propter cutis denſitatem, tum dentium, venenique, quibus armatus eſt, acritudinem: Etſi enim vulgares dracones veneni expertes dicantur, hic tamen eo non caret, niſi cautè tractetur, in obvium quemvis emittendo: Per vim itaque rarò ſuperari poterit, niſi & aſtutia accedat conſanguineorum: Nam verè Poëta dixit, Tuta frequensque via eſt per amici fallere nomen, quæ alibi aliiſque in negotiis, non hîc, Tuta frequensque licet ſit via, crimen habet. Circulatores & agyrtæ dicuntur vermes ex pueris expellere enecatos aliorum ſimilium vermium pulvere, hoc eſt, fratres cum fratribus, & ſororibus ita hîc draco enecandus cum fratre & ſorore ſimul, hoc eſt, cum Sole & Luna: Unde apparet, & draconem eſſe ex planetarum numero, videlicet, ut jam ex Roſario patuit, Mercurium extractum à corporibus Draconem. Herode apud Judæos regnante, amaſſe puellam nobilem & pulchram, eique in lecto accubuiſſe, ſunt ex Græcis qui tradant, & alium à Tiberio Imperatore in oblectamentis habitum, quem ex conſuetudine manu ſua cibare ſolitus ſit: Ita & Philoſoph. draco, ſi ritè tractetur, ſævitiam deponit, & fit homini amicus, licet infeſtus ſit, ſi aliter. Xanthus hiſtoriarum author apud Plinium teſtis eſt, occiſum draconis catulum revocatum ad vitam à parente herbâ, quam Balin nominat: quod tamen potiùs ad allegoriam Philoſoph. quàm hiſtoriam veram refero, ſiquidem in chymicis ſolis draconi mortuo redditur vita, & vivo mors per alternas vices: Verùm quærat quis, unde & quomodo draco captandus erit? Reſpondent Philoſoph. per verſum breviſſimè, Dant Rebis montes, dracones, terraque, fontes: De captatione verò videatur Tacitus, quantâ curâ & induſtriâ invigilârint quamplurimi ut ingentem draconem, in Africa obſervatum caperent, & ad Imperatorem Tiberium adducerent, nempe intra lapides iter draconis ſolitum, ſeptum & ſenſim in anguſtias coarctatum, ubi retibus & vinculis incluſus, fuſtibus & verberibus tandem domitus, & ut onus multorum plauſtrorum in navem, quâ Romam portatus eſt.

Sapientiæ humanæ fructus Lignum vitæ eſt.

EPIGRAMMA XXVI.

MAjor in humanis non eſt ſapientia rebus,
Quàm quâ divitiæ vitaque ſana venit.
Dextra ſalubre tenet ſpacioſi temporis ævum,
Illius at cumulos læva recondit opum.
Si quis ad hanc ratione manuque acceſſerit, illi
Vitæ fructus in hac arboris inſtar erit.

Præ-

PRæclarè *Tullius* hominis differentiam eſſentialem, quâ à reliquorum animalium genere differt, deſcripſit in hunc modum: Ut avis ad volatum, equus ad curſum, ſic homo ad ratiocinandum natus eſt: Quemadmodum enim leones, urſi & tygrides in feritate, elephantes, & tauri in robore corporis, aquilæ, falcones & accipitres in præda volucrum & pernicitate alarum ſeſe exercent & oſtentant; ita homo in ratione, diſcurſu mentis & intellectu illis & cęteris omnibus antecellit: Unde non eſt tanta feritas, vis corporea, celeritas aut ejusmodi quid in beluis, quod non unâ ratione mitigari, domari & anteverti poſſit: Eſt enim ratio non quid humanum, aut ex humo ortum, ſed ut Poëta inquit, divinæ particula auræ, cœlitùs corpori humano miſſæ: Vocatur autem aliquando memoria, aliquando vis intellectualis, cui ſi uſus ſive experientia accedat, naſcitur inde ſapientia, quæ pretioſiſſima homini exiſtit: Uſus enim ut pater, & ratio ſeu memoria, ut mater, tam generoſæ prolis traditur: Hinc illud vulgare: Uſus me genuit, mater verò peperit memoria. Verùm quæritur quæ vera ſit ſapientia & hominis inquiſitione digniſſima, cùm infinitæ ſint opiniones de ea, quolibet ad ſuas imaginationes illam transferente? Reſpondendum, ſapientiam (in divinis ad animæ ſalutem ſpectantibus ſemper excipiẽdo) in humanis, non eſſe ſophiſticas argutias, non oratorios & phaleratos ſermones, non poëticos verſuum ſonores, non criticas grammaticorum ſubtilitates, non per fas & nefas, per dolos & perjuria, per deceptiones & mendacia, per immiſericordiam & pauperum ſudorem nummos & opes coacervandi aſtutiam, ſed nec quicquam aliud, niſi veram Chymiæ cognitionem, cum praxi, humano generi utiliſſima, conjunctam: Hæc eſt ſapientia omnibus ſupereminens, quæ dextrâ ad Orientem, ſiniſtrâ ad occaſum penetrat, totamque terram amplectitur: De ſapientia verò *Salomon* in lib. ſapientiæ diſcretè diſſerit: Sic enim c. 8. ℣. 9. 18. *Qui cognati ejus ſunt æternam permanentiam habent, & qui amici ejus, ſinceram voluptatem, & qui diligenter eam inquiret, magnum gaudium capiet: Nam nullum eſt tædium verſari cum ſapientia, nec faſtidium, illi adeſſe, ſed lætitia & gaudium: Et quamvis vi-* Sir. c. 4. 13. Sap. c. 8. 16. Sir. c. 4. 10.

Sap.10.10. *num & muſica quoque lætificent cor hominis, tamen ſapientia his jucun-*
Prov.3.18. Lac. l.3.13. *dior eſt: Eſt enim arbor vitæ omnibus qui apprehendunt eam & beati*
Prov.8.35. Sir.1.24. *ſunt, qui ſervant eam: Lactanius vocat eam alimentum animæ: Sapientes*
Sir 4.13.14. *verò honorabuntur, & qui ſapientiam in precio habebit, ille per eam ex-*
Sap 6.26. Sap.8.13. *altabitur & honore afficietur: Sapientia enim filios ſublevat, & qui fir-*
Sap 10.12. *miter ei adhæret, fruetur honore. Immortale quoque nomen ex ea prove-*
Eccl.7.20. *nit apud poſteros: Ipſa potentior eſt rebus omnibus, & ſapientem magis confortat quàm decem potentes, qui in civitate ſunt.* Ad hanc quoque
Baruch.3.14. mundanam ſapientiam applicari poteſt, quod à Baruch Propheta
Sap.8.5.18. dicitur: *Diſce itaque veram ſapientiam, & experiaris quis ſit ille, qui vitam longam, opes, gaudium & pacem largiatur.* Et *Sapientiæ* c.9.℣.17. affirmatur, quod *ſapientia ſit arcanum conſilium in cognitione Dei:*
Sap.7.11. Sir.1.24. *Sapientia omnia confert, & infinitæ divitiæ proveniunt ex labore manuum ejus: Imò cuncta bona ab illa procedunt, & magnæ divitiæ & opes ſunt in manibus ejus, & qui ei adjungitur, cum honore ab ea attollitur:* Et *Sirach* c.1.v.26. *In theſauris ſapientiæ intellectus & ſcientiæ religioſitas, & alibi vocat eam diſciplinam ſenſus, aut doctrinam intellectus:* De hac *Morienus Philoſophus: Hæc enim ſcientia eſt, inquit, quæ Dominum ſuum abſtrahit ab hujus mundi miſeria & ad ſcientiam bonorum futurorum reducit.* Quod autem ſit donum Dei, idem teſtatur his verbis: *Confert enim Deus hanc divinam & puram ſcientiam ſuis fidelibus & ſervis, ſcilicet quibus eam à primæva rerum natura conferre diſpoſuit ſua mirabili fortitudine:* Et mox: *Nam hæc res nihil niſi donum Dei altiſſimi poteſt, qui prout vult, & etiam cui vult ex ſuis ſervis & fidelibus illud committit & monſtrat: Decet igitur omnipotenti Deo eſſe in omnibus humiles & omnino ſubjectos.* Et poſt: *Scire etiam tibi convenit, ô Rex, quod hoc magiſterium nihil aliud eſt, niſi arcanum & ſecretum ſecretorum Dei altiſſimi & magni: Ipſe enim hoc ſecretum ſuis Prophetis commendavit, quorum ſcilicet animas in ſuo paradiſo collocavit.*

Lignum verò vitæ dicitur, non quod ſalutem æternam in ſe habeat, ſed ad eam quaſi viam monſtret, & fructus huic vitæ utiles portet, quibus hæc carere nequit, ut ſunt ſanitas, bona fortunæ & animi. Abſque his enim homo vel vivens mortuus eſt, brutoque non abſimilis, etiamſi externâ eum, qui eſſe deberet & non eſt potiore ſui parte, repræſentet.

Qui

Qui Roſarium intrare conatur Philoſophicum absque clave, aſſimilatur homini ambulare volenti absque pedibus.

EPIGRAMMA XXVII.

Luxuriat Sophiæ diverſo flore Rosetum,
Semper at eſt firmis janua clauſa ſeris:
Unica cui clavis res vilis habetur in orbe,
Hac ſine, tu carpes, cruribus absque viam.
Parnaſſi in vanum conaris ad ardua, qui vix
In plano valeas te ſtabilire ſolo.

Digitized by Google

nali reverà inveniet ſi ſigna bene numerare & diſcernere ſciat, & lorum peſſuli in meridionali: Quibus occupatis, facilè erit aperire oſtium & intrare. In ipſo verò introitu Venerem cum ſuo amaſio Adonide videbit; Illa enim ſanguine ſuo albas roſas tinxit purpureas: Ibidem & draco animadvertitur, quemadmodum in hortis Heſperiis, qui roſis cuſtodiendis invigilat. Roſarum odor alliis applantatis intendi dicitur, idque propter gradum caliditatis excellentem, qui alliis adeſt, unde venenis frigidis reſiſtit: Egent enim roſæ calore ſolis & terræ, antequam colorem & odorem gratiſſimum oculis & naribus acquirant: Ad hæc roſas rubras fumus ſulphuris communis, quâ parte attingit, albefacit, econtrà ſpiritus vitrioli ſeu aqua fortis colore rubeo ſaturato reficit, qui perdurat. Sulphur enim commune ſulphuri philoſophico adverſatur, quamvis illud deſtruere nequeat, aqua verò ſolutiva amicatur & colorem illi conſervat: Roſa Veneri dicata eſt ob venuſtatem, quâ cæteros floſculos antecellit: Ipſa enim virgo eſt, quam natura armavit, ne abſque vindicta violaretur impunè: Violæ inermes ſunt & pedibus obteruntur; Roſæ intra ſpinas abditæ capillos flavos habent interiùs & veſtem viridem exteriùs: Nemo has niſi ſapiens carpet & à ſpinis ſeparabit, ſi ſecus, aculeum ſentiet in digitis: Sic nullus niſi cautiſſimus Philoſophorum flores decerpet, niſi apiculas & aciculas in alveariis; & fel in melle experiri velit. Plurimi Roſarium manibus prædatoriis clam ingreſſi ſunt, ſed nil præter dolorem inde retulerunt, hoc eſt, oleum & operam perdiderunt. Hinc *Bacuſſer* in turba: *Libri enim noſtri*, inquit, *magnam injuriam videntur inferre his, qui ſolummodo ſemel, bis vel ter ſcripta noſtra legunt, cum intellectu, omnique eorum ſtudio fruſtrati, etiam (quod peſſimum eſt) opes, labores & tempus, ſi quod in hac arte inſumpſerunt, amittunt.* Et paulo poſt: *Dum enim quis putat ſe feciſſe, mundum habere, nihil in manibus ſuis inveniet.*

Rex balneatur in Laconico ſedens, atrâque bile liberatur à Pharut.

EPIGRAMMA XXVIII.

Rex Duenech (viridis cui fulgent arma Leonis)
Bile tumens rigidis moribus uſus erat.
Hinc Pharut ad ſeſe medicum vocat, ille ſalutem
Spondet, & aërias fonte miniſtrat aquas:
His lavat & relavat, vitreo ſub fornice, donec
Rore madenti omnis bilis abacta fuit.

Ut

UT tres ſunt in homine concoctiones, prima in ventriculo, ſecunda in epate, tertia in venis, ita & totidem ſunt univerſales excrementorum evacuationes, quæ illis correſpondeant, earumq; ſuperfluitates quotidie evehant, nempe prima per alvum, quæ primæ concoctioni propria eſt, altera per urinam, quæ ſecundæ, tertia per exſpirationem ex poris totius corporis, ſeu per ſudorem, quæ tertię convenit: In priori chylus, in ſequenti chymus, in ultima ros ſeu rorida ſubſtantia elaboratur, & ſingulis partibus corporis apponitur: Primæ excreta ſeu fœces ſunt craſſæ, bilioſæ & pingues, quæ per inteſtina in poſticam evehuntur; & ſi quando ſiſtantur, per purgantia ſeu alvum ducentia leniter, mediocriter aut fortiter ejiciuntur; Secundæ excrementa ſunt liquida, tenuiora, blioſa & ſalſa, quæ ex venis per renes & veſicam, tanquam aquæ ductus, educuntur, & horum hypoſtaſis urinæ index eſt: Tertiæ ſuperfluitates ſunt adhuc magis tenues, ideoque ex tenuiſſimis poris per ſe exſpirant plerumque, aut una cum ſero humorum evehuntur, ut ſudor: Hæ ſudorificis, ut antecedentes diureticis, adjuvantur: Ad ultimas haſce fœces evacuandas antiqui Græci & Romani fuêre valdè ſolliciti: Hinc enim tot ludorum & exercitiorum genera ipſis uſurpata ſunt, utpote frictio omniũ membrorũ matutina, inunctio cũ oleo, & lucta, pugilũ ars, curſus certamen, pilæ palmaris, reticularis & manæ luſus, quotidiana lotio & balneatio in fluviis vel balneis artificioſis, ad quorum commoditatem tot magnifica ædificia Romæ extructa fuerunt, ut nobis ea magis admirari, quàm imitari ſit poſſibile: Exemplo ſint thermæ Diocletiani, quæ magna ex parte adhuc ſunt reliquæ, & Archangelis, niſi fallor, inſcriptæ, quàm alta, ſuperba & ſplendida ſint opera. Eædem ferè, quæ antea dictæ, ſunt concoctionum ſpecies in metallurgia: Prima enim ſuo modo fit in magno anno, hoc eſt, revolutione ſupremæ ſphæræ, ſecunda in revolutione infimæ ſphæræ, tertia in mediæ: Verùm Philoſophi uthas excrementitiarum ſuperfluitatum ſaburras commodiùs per artis miniſterium educant, inveniunt quoque varias vias, ut ablutiones, purgationes, balneationes & laconica, quibus id præ-

 ſtite-

ſtiterunt in Philoſophiæ opere, quod medici in humano corpore: Duenech itaque à Pharut in Laconicum introducitur, ut ibi ſudet, & tertiæ concoctionis fœces per poros excernat: Eſt autem hujus regis affectus melancholicus ſeu atrabilarius, unde omnibus aliis principibus in minori authoritate & pretio eſt habitus, dum Saturni moroſitate & Martis cholera ſeu iracundia fuerit taxatus: Ipſe igitur aut mori aut curari voluit, ſi id poſſibile ſit: Unus ex medicis inventus, qui hanc ſibi provinciam impoſitam ſuſcepit, precibus præmiisque adductus: Eſtque hæc allegoria perfrequens in ſcriptis Philoſoph. utpote Bernhardi, Alani, tractatulo de Duenech & innumeris aliis, ideò circumſtantias alias ex iis petendas non adjicimus: Satis ſit hic obſervâſſe, cujus coctionis excrementum per balneationem educatur: In hoc enim totius rei cardo verſatur: Solet autem in thermis ſeu balneis calidis calor in corpore concluſus ad cutis ſuperficiem una cum ſanguine revocari, unde color venuſtus faciei & toti corpori conciliatur; qui ſi adfuerit, ſignum erit, quod melancholica nigredo, quæ cutim inficit, evacuari ſenſim poſſit, omnesque humores corrigi, ut optimus & roſeus poſt generetur ſanguis: Neceſſarium eſt, ut totum temperamentum ejus corporis emendetur, quod bono ſanguini reclamat, eſtque frigidum & ſiccum, cùm ille econtrà ſit calidus & humidus, quod an fieri poſſit, medico prognoſticis præſcire & prædicere convenit. Sunt aliquando inventi, qui Cerdonem pro magno principe aut regis filio acceperunt, at tandem qualis foret origine & educatione, ex certis ſignis perceperunt: Hoc ne contingat artifici cavendum, nempe ut veram regis ſobolem inprimis eligat, quæ etiamſi aureo ornatu non ſit ſplendidus, at amictu deſpecto & vili, nec non colore livido & melancholico, ne propterea eam rejiciat, aut alium ejus vice captet; Si enim optimè lavetur, mox regia ejus indoles apparebit, veluti in Cyro, Paride, Romulo, apud ruricolas educatis. Animadvertendum verò eſt, ut balneum ſit Laconicum, hoc eſt, vaporoſum & ſudoriferum, ne aqua ejus carnem teneram adurat, aut poros obſtruat, unde plus nocumenti, quàm emolumenti contingeret, nec effectus ejus curaretur: De veſtibus regiis poſt balneationem illi induendis nemo ſit ſollicitus; Filia enim regis Alcinoi, ut olim Ulyſſi naufrago & nudo, veſtes præbuit, ſi cerit qui ipſi precioſiſſimas mittet, ut filius Solis meritò agnoſci poſſit.

Ut

Ut Salamandra vivit igne ſic lapis.

EPIGRAMMA XXIX.

DEgit in ardenti Salamandra potentior igne,
Nec Vulcane tuas æſtimat illa minas:
Sic quoque non flammarum incendia ſæva recuſat,
Qui fuit aßiduo natus in igne Lapis.
Illa rigens æſtus extinguit, liberaque exit,
At calet hic, ſimilis quem calor inde juvat.

DUo ſunt Elementa, in quibus animalia degunt, aqua & aër, & totidem in quibus nihil animatum ſupereſſe poteſt, terra & ignis. Ut enim illa ſunt mediæ, & temperatæ complexionis in primis & ſecundis qualitatibus, ſic hæc ſunt extremæ; aut corpora nimis craſſa, aut ſubtilia, ita ut craſſities alia corpora non admittat, ſubtilitas admittat quidem, ſed penetret & adurat: Quod verò in cellis, & fodinis ſubterraneis vivant homines, id ratione aëris contingit eò usque deſcendentis, & ea loca, ne ſint vacua, ſupplentis: At hic de unoquoque Elemento per ſe loquimur. In aqua piſces incredibili numero, varietate & fœcunditate vivunt, imò animalium omnium maxima; In aëre homines, quadrupedes, volucres, vermes, & inſecta: Quicquid de ſpiritibus oberrantibus in terræ abditis dicitur, aliud eſt, nec enim ſunt animalia. In igne verò ſolam Salamandrã vivere ajunt. Eſt aut. Salamandra vermis repens non abſimilis lacertę, ſed tardiori inceſſu, grandiori capite & alio colore, qualem me vidiſſe memini in Alpibus ſeu jugo Splugæ, poſt tonitrua & imbres ex cavernis, ſaxorũ progreſſam, inque via morantem, admonente quodam ejus loci ruricola, quod vocaretur ein Molch: Habebat autem circa ſeſe lentam & viſcoſam humiditatem, quâ ignes liberè pervadit absque noxa. Sed Philoſoph. Salamandra longè alia eſt, quamvis huic aſſimiletur. Illa enim in igne naſcitur, hæc nequaquam, ſed ſi incidat in ignem ſua copioſa & ſumma frigiditate ac humiditate non ſtatim comburitur, quin liberè permeare flammam poſſit: Illa eſt calida & ſicca, hæc frigida & humida: Quodlibet enim materni uteri naturam refert, ſeu locum & patriam imitatur: Ignis nil niſi calidum & ſiccum producit, tanquam ſibi ſimile, & econtra humidæ & frigidæ cautium cavernæ, imbribus repletæ, hunc vermem, frigidum & humidum mittunt. Illa ſimilitudine naturæ igni gaudet, hæc contrarietate extinguit eum aut ejus vim aliquandiu à ſe repellit. Ajunt ex furnis ærariis Cypri pyrauſtam in igne genitam evolare: At nemo hoc verum, niſi per allegoriam, crediderit: Ignis enim animalium quorumcumque corpora deſtruit & corrumpit, ſi continuetur, cum & terram adurat in vitrum, & ligna ſolidiora in cineres, cæteraque omnia compoſita, paucis exceptis, utpote mercurialibus, quæ vel tota manent, vel tota avolant ex igne, nulla partium ſeparatione in iis factâ. Vulcanus carnifex eſt rigidiſſimus, qui omnia mixta ex Elementis in examen ſuum vocat & judicium, exemptis ab ejus foro nonnullis tanquam naturæ imperatricis privilegiis & indultis: In hæc per ſe, niſi alios ſibi adjungat Areopagitas, nil juris obtinet, ſuntque Salamandræ præ ejus violentia, quam non extimeſcunt. Avicenna in porta diverſa corporum temperamenta enumerat, quæ omnia ſunt inæquata, ideoque corruptibilia igne, aliisque injuriis: Sed unum optimè æquatum tradit, quod tantum habet calidi, quantum fri-

frigidi, tantum ſicci, quantum humidi, non ad pondus ſed juſtitiam, ut medici vocant; & hoc eſt illud quod magis eſt patiens, quam agens; In quo ſi ignis aquam ſibi adverſam reſolvere in aërem ſibi familiarem nititur, terra hanc reſolutionem non admittit, quia aquæ incorporata eſt: Et ignis internus compoſiti hanc terræ ſententiam ſuffragio comprobat, quia terræ intimus eſt amicus. Ceſſat itaque judicium Vulcani, qui alio adhuc diverticulo utitur, dum terram tentat in cineres comburere, ut ſolet; at aqua illi adhærens contra Exceptiones adfert, quæ ſe terræ unitam oſtendit, ac ſibi aërem, terræ verò ab altero latere ignem; Ergo qui velit terram incinerare, incineret & reliqua dementa: Atque ſic Vulcanus eluſus judicium ſuum ſuſpendit, ne riſui ſit omnibus. Hoc corpus eſt Salamandræ veriſſimæ ſimile, in quo Elementa bilance virtutum æquata ſunt: De eo Roſarius ex Gebro: *Item*, inquit, *Philoſophus iſte vult iſtam ſubſtantiam Mercurii mortificatam; ſed naturaliter Mercurius illius eſt in illo venerabili lapide, ut omnibus eſt manifeſtum*: Ergo &c. *Item iſte Philoſophus vult iſtam ſubſtantiam Mercurii eſſe fixam, ut patet, quia ingenia fixandi docet cum cautelis multis & ingeniis, ſed quis dubitet ſubſtantiam iſtius lapidis precioſi eſſe fixiſſimam? certè nullus qui cognoſcit eum.* Ex quibus patet, quod ad Salamandræ naturam per fixationem lapis redigendus ſit; hoc eſt, ad ſummam fixitatem, quæ ignem non declinet aut renuat. Nec enim Salamandra eſſe poteſt, antequam ignem tolerare patientiſſima didicerit, quod longâ temporis morâ fieri neceſſum eſt. De Achille & Triptolemo ſub ignis favillis noctu poſitis, donec vehementiſſimum calorem ferre potuerint, poſt dicetur diſcurſu emblematico 35. qui Salamandrinam quoque nacti ſunt proprietatem per conſuetudinem & aſſuetudinem: Conſuetudo enim altera natura eſt, quæ tamen niſi potentiam communicarit, & alterationem quaſi magiſtra inceperit, conſuetudo nihil aut parum efficere poterit; Inde eſt, quod glaciem, ad ignem figere ſit impoſſibile, criſtallum autem poſſibile, quia natura hunc incepit: Ita de Mercurio aquoſo & volatili exiſtimandum eſt, quod figi ſua natura nequeat, niſi per complexum maritati ſulphuris, quod eſt Tinctura Philoſoph. & figit omnes ſpiritus volantes.

Sol indiget Lunâ, ut gallus gallinâ.

EPIGRAMMA XXX.

O Sol, ſolus agis nil, ſi non viribus adſim,
Ut ſine gallinæ eſt gallus inanis ope.
Auxiliumque tuum præſens ego Luna viciſſim
Poſtulo, gallinæ gallus ut expetitûr.
Quæ natura ſimul conjungi flagitat, ille eſt
Mentis inops, vinclis qui religare velit.

Avi-

AVicenna in lib. de anima aliquoties monet, ova non eſſe ad artem ſumenda, niſi earum gallinarum, quibus gallus adfuerit: hoc eſt, absque virtute maſculina fœmineum ſubjectum nihil valere, & vice verſa, nec gallum absq; gallina utilem fore: Hi enim gemini ſexus in corte Philoſoph. conjungendi ſunt, ut multiplicatio fiat: Philoſoph. verò utuntur ſimilitudine à gallo deſumptâ, quia hic inprimis ſulphuris potentiæ correſpondet magis, quàm alius maſculus ex avibus cùm unus multis gallinis præeſſe poſſit, nec facilè rivalem in eodem fimeto patiatur, ſeſe parem & ſufficientem ſingulis exiſtimans. Martis avis eſt ex Gallo puero, qui Solem obſervare deberet, ne adulterium Martis cum Venere ſpecularetur, transformata, ut fabulantur Poëtæ, & Martialis valdè in pugnâ, qua decertat cum adverſario usque ad necem: Solem in opere Philoſoph. repræſentat, ut gallina Lunam: Eadem itaque neceſſitas conjungendi Solem cum Luna, quàm gallum cum gallina: Eſt quoque gallus Soli ſacer, cui venienti aſſurgit, cumq; eo it dormitum: Cœlum crebrò aſpicit, inque ſublime falcatas erigit caudas: contra ſerpentes pro gallinis dimicat: Nuncius eſt lucis & Latonæ charus, quia ei parienti aſtiterit: Peperit verò Latona Solem & Lunam, unde matri & filio appropriatur: At Sol, Luna & Latona chymicis ſubjectis conveniunt: Sic & gallus & gallina: Verùm & hi ex ovo prodierunt, & iterum ova relinquunt in pullos gallinaceos excludenda; ſic quoque Philoſoph. ſua ſunt ova in aves ejusdem generis tranſeuntia, dummodò foveantur temperato calore, prout gallinæ incubantis calor eſt, qui continuè durat: Cùm enim in cæteris volucribus & maſculus ovis inſideat, ſolus gallus ab hoc officio ſive onere ſeſe im̃unem oſtendit; unde gallinæ omnis cura & labor excludendi, & pullos educandi incumbit; Ubi ejus ſedulitatem, & diligentiam animadvertere licet, quàm properè edat & bibat, ventremq; exoneret, moxque ad ova, antequam frigeſiant, recurrat. Deinde quanta vi & impetu defendat pullos, qua benignitate nudos ſub alas ſuas recipiat & tegat, qua voce, tanquam campana, convocet & contineat, quo ſtudio ipſis frangat duriores micas aut grana, & roſtro, quaſi cultro miniſtret, admiratione dignum naturæ opus eſt:

Atque hæc omnia, ne homini ad alimentum deſint ova vel fœtus gallinacei: Eundem ad modum Philoſoph. ſive artifex diligentiſſimè & providè omnibus ſuis operationibus procedit; Ova enim ex ſuis locis, quibus gallus adfuerit, conquirit, ea ne ſint ſubventanea rimatus, poſtea purgat, præparat, & diſponit ſuis vaſis veluti nidis, caloremque aptum miniſtrat, quo de die in diem inter ſe commixta ſubjecta agunt & patiuntur ab invicem, eò usque donec poſt longum tempus, varios colores tranſeuntes ad unum colorem & eſſentiam devenerint: In quo opere ſolutio, coagulatio, ſublimatio, aſcenſio, deſcenſio, diſtillatio, calcinatio & fixio, tanquam intermediæ abſolvuntur: Durum enim & compactum alterari nequit, ideò ſolutio præmittitur, ut liquefiat & molleſcat: Ubi autem ſolutum quid eſt, ut quoque coaguletur, convenit, non ad duritiem priſtinam ſed melleam tractabilitatem; ſublimatio verò ſegregat purum ab impuro, & vile reddit dignius, inferius ſuperius: Unde nec hæc abeſſe debet, ſed eſt quaſi domina omnium & magiſtra: Dum fit ſublimatio, aliquæ partes altiùs aſcendunt, quæ eſt aſcenſio, & aliæ iterùm deſcendunt, & ſic diſcenſio fit: Diſtillatio abhinc clarificat totum ſæpius interpoſita, & quod in fundo remanet calcinatur: Utrumque verò figitur & ſic opus perficitur. Quod ſi quis omnes has operationes ſpeciales ſub generali, quæ eſt COCTIO, congreget, non multùm aberrabit à propoſito: Ut enim quotquot ſunt pulli, qui diſperſim hinc inde currunt, ſub unam matrem aut nutricem gallinam conveniunt, ſic tam variæ operandi viæ & modi ad opus mulieris, hoc eſt, coctionem unam concurrunt: Luna eſt, quæ ad Solis ſublimitatem exaltanda venit, propter quæ hæc omnia fiunt, hoc eſt, matrimonium inter Solem & Lunam durabile intenditur, quod ſi factum fuerit, ceſſabunt omnes legationes, deſponſationes, copulationes, dubitationes, & erit unus lectus & caro utriusque, amor mutuus & conſtans, pax æterna & fœdus indiſſolubile: Sol absque Luna non magnæ eſt æſtimationis, & Luna absq; Sole abjectæ conditionis & vilis originis: At hæc à Sole conjuge ſplendorem, dignitatem, & robur ſeu animi corporisque firmitatem accipit, Sol verò à Luna prolis multiplicationem, generis propagationem: Hinc *Roſarius: Si in lapide noſtro eſſet tantum alterum ipſorum, nunquam facilè flueret medicina, neque tincturam daret, & ſi daret, non tingeret, niſi in quantum eſſet & reliquum, & Mercurius in fumo evolaret, quia non eſſet in eo receptaculum tincturæ:* Et Geber probat in libro examinum, quod ſi Sol & Luna inſimul incorporentur cum arte, non ſeparantur de facili.

Rex

Rex natans in mari, clamans altâ voce: Qui me eripiet, ingens præmium habebit.

EPIGRAMMA XXXI.

REx Diadema caput cui prægravat, æquore vaſto
Innatat, atque altis vocibus uſus ait:
Cur non fertis opem? Cur non accurritis omnes,
Quos ereptus aquis ſorte beare queo?
In mea, ſi ſapitis, me regna reducite, nec vos
Pauperies premet aut corporis ulla lues.

PRima omnis diſciplinæ rudimenta antiquitus fuêre natandi peritia & in literis inſtitutio: Hinc de homine rudi dici & impolito conſuevit; Neque nare neque literas novit: Conſiderârunt enim antiqui natationem ſalvando & periculis aquæ eripiendo corpori ſæpenumero profuturam, literarum verò ſcientiam animo è fortunæ fluctibus. Adhæc natatio militiæ inprimis ſervivit belli tempore, literarum cognitio domi, pacis: Et veluti animadvertim⁹ brutis ſua arma eſſe in procinctu & à natura proviſa, homini horum vice adverſus vim externam, manus & ingenium miniſtrata, ut hoc arma excogitet & inveniat, illæ faciant & uſurpent, ſic iisdem beſtiis natandi facultas naturaliter inſita eſt, homini nequaquam: Illæ ex aquis natatione ſæpè evadunt etiam juvenes, in quibus homo vel ſenex aut robuſtiſſimus ſuffocatur: Opus itaque fuit pueris natandi exercitationem imperare, nunquam non vitæ cujusque utiliſſimam, ut quod per naturam deeſſet, per artis uſum ſuppleretur: Eodem exercitio magnates, principes & reges uſi ſunt, ad ſui corporis tutelam: Non enim alio loco nati à fortunæ caſibus liberi omnino ſunt, ſed æquè illis, ut alii homines expoſiti: Si Dionyſius nec nare nec literas noviſſet, cùm regno Siciliæ, ceu tyrannus pelleretur, in Corinthiaco ſinu naufragus fluctibus maris periiſſet, verùm natatione periculis ereptus, Corinthum ſe contulit, ubi ſcholam docendis pueris aperuit, literasque humaniores profeſſus eſt, ex rege factus ludimoderator, virgam pro ſceptro tenens, unde dicterium, Dionyſius Corinthi: Simili modo niſi regius Philoſophorum filius natare poſſet, nemo ejus clamorem audiret, nec illi ſuppetias ferret jam pridem aquis ſubmerſo: Natatio itaque omnis conditionis homini neceſſaria & utiliſſima eſt: Etiamſi enim non mox liberet ex immenſi maris fluctibus, tamen concedit tempus vitæ, quo ab aliis liberari queat: Dictus verò rex diutiſſimè ſe ſuſtinet & huc usque clamat quamvis à pauciſſimis exaudiatur aut videatur ob maris amplitudinem & ejus remotionem. Forte enim rupem ſeu lapidem prægrandem natando attigit: quo contineatur, ſi fluctus prævaleant. At quæritur quale ſit mare? Reſpondeo, Erythræum

thræum ſeu rubrum, Tropico Cancri ſubjectum; in quo cum magnetes abundantiſſimi ſint in fundo, unde non tutum eſt navibus ferro compactis aut oneratis per id tranſire: Facilè enim in fundum magnetis vi attrahi poſſent. Quod cùm ignoraret jam dictus rex, & navi ſubmerſa reliqui perirent, ipſe natatione evaſit ſolus. Corona illi remanſit rubinis lucens inſignibus], qua facile agnoſci & in regnum ſuum reduci poſſit. At quæ bona ſunt, quæ regius hic filius illi, à quo in proprium regnum reduceretur, impertiri queat aut velit? Sanè non ejusmodi, qualia Ptolomæus rex Ægypti ultimus, Pompejo, à quo pater ejus in regnum Ægyptium reſtitutus erat, ſcil. proditionem & mortem, ſed ſanitatem, morborum ſublationem, vitæ ab iis præſervationem, rerum neceſſariarum uſum & cornu copiæ, honorem & amorem; quæ cùm non ſint vulgaria aut mediocria, ſed ſumma hujus vitæ viatica & ornamenta, quis ea non, niſi plumbeus, appeteret? quis non adnataret illi? quis manum non præberet & in ſcapham pertraheret? At videndum, ne inter opitulandum illi diadema in mare decidat: Tum enim vix pro rege agnoſceretur, nec à ſubditis reciperetur: quia pyropus periiſſet omnibus venerabilis, quia Bezoar lapis, omnibus ſanitatem ſpondens, evanuiſſet: Hinc Roſarius citat Ariſtotelem, his verbis: *Elige tibi pro lapide, per quem reges venerantur in diadematibus ſuis, & perquem Phyſici habent curare ægrotos ſuos; quia ille eſt propinquus igni.* Abſque enim virtute medicinali corona eſſet nullius valoris. At quid faciendum regi jam liberato? Ab aquis hauſtis liberandus eſt per ſudorifica, à frigore per calorem ignis, à torpore membrorum per balnea moderatè calida, à fame & inedia per adminiſtrationem convenientis diætæ & ab aliis externis malis per ſua contraria & ſalutifera remedia. Deinde de matrimonio Regali illi providendum erit, & ſuo tempore ex eo generabitur proles optatiſſima, gratiſſima omnibus, pulcherrima & fœcundiſſima, quæ omnes ſuos proavos ſuperabit potentia, regnis, ditionibus, populis, divitiis & opibus atque hoſtes ſibi ſubjiciet, non bello, ſed humanitate, non tyrannide, ſed clementia, quæ ipſi genuina & propria eſt.

Corallus ſub aquis ut creſcit & aëre induratur, ſic lapis.

EPIGRAMMA XXXII.

Planta maris vegetans Siculi ſub fluctibus uda
Ramos ſub tepidis multiplicavit aquis.
Illa, (CORALLUS, habet nomen ſibi, durior exit,
Cum Boreas rigido mittit ab axe gelu:
Fit lapis, & rubeum multâ cum fronte colorem
Poſſidet: hæc Phyſicæ eſt apta figura Petræ.

Phi-

PHiloſophi vocant lapidem ſuum vegetabilem, quia inſtar plantæ vegetet, creſcat, augmentetur & multiplicetur: quod quidem ignaris mirum & à veritate alienum videtur; cùm conſtet lapides nec vegetare, nec creſcere hoc modo, nec ad metalla liquabilia quicquam ſpectare: ſed illi falluntur ſuo judicio: Quod enim illis ignotum eſt, id non extare in rerum natura arbitrantur, metientes univerſi immenſitatem ſuo captu: Quis unquam credidiſſet lapidem creſcere ſub aquis, vel plantam ibi generatam lapideſcere niſi Experientia & conſtans ſcriptorum fides id comprobaret? ubi illa lapidifica, ubi colorativa vis, quæ corallum indurat & tingit, exiſtit, an in aquis, an in aëre, an in terra? plantam eſſe mollem & plicatilem, dum eſt ſub aquis, ut affirmant, veriſimile eſt, valdè tamen terreſtris naturæ, quæ dum reſecatur & ventis frigidis exponitur, indureſcit & lapideam frangibilitatem acquirit, dum à frigido & ſicco aëre aqueæ partes abundantes exſiccantur, (hi enim ſeptentrionales ſuo flatu ſiccitatem inducunt) & reliquum corpus terreſtre à terræ qualitatibus frigiditate & ſiccitate, congelatur: Sola enim conſtrictio ineſt terræ non aquę, nec aëri, quoad virtutes cujuslibet proprias & genuinas. Dat præterea mare aliis in locis tres lapides medicinales partim ex vegetabili genere, partim ex animali, aut potius partim ex naturæ arcanis depromptos; utpote margaritas, ſuccinum & ambram gryſeam: Margaritarum proventus & captura nobis innotuerunt, at non reliquorum: Succinum in Sudaviæ maritimis oris colligitur, in littoribus, poſt vehementiorem flatum Circii ſive Cori, quod absque dubio ex terræ venis in mare ebullit, vel ab aquis eluitur, & fluctibus ad littora impellitur. Nam mineras quasdam, ferri & argenti ſuccino adnatas vidimus, quod fieri non potuit, niſi in terra. Quod verò muſcæ, culices, aranei papiliones, ranæ & ſerpentes in quibusdam fruſtulis cernantur (quemadmodum nos 120. globulos ex ſuccino tornatos habuimus, qui ſinguli muſcas, culices, araneas, papiliones aliquot continuerunt, una etiam particula 9. non ſine naturæ ſingulari miraculo) ex profluentia & imaginatione cœli accidit; ut alibi demonſtravimus.

Am-

Ambra Gryſea quod eodem modo in Indiæ Orientalis & Occidentalis littoribus inveniatur,negari non poteſt,&quamvis quidam ad arborum ſuccum ſeu gummi(uti ſuccinum ante dictum) eam referant, qui tamen ex terræ venis prodire exiſtiment probabiliùs judicant: Arbores enim ambræ ſuccinique feraces nusquam viſæ ſunt, quas tamen extra aquam in aprico creſcere, ſi ſint, certiſſimum eſt. Ad venas itaque ſubterraneas ſeu lapides, utramque ambram referimus,uti Margaritas ad Zoophyta,& corallum ad vegetabilia. Aſſimilatur verò his lapidibus & inprimis corallo,Philoſophorum lapis. Nam ut corallus in aquis creſcit & ex terra nutrimentum ſumit; ſic & lapis Philoſophicus ex mercuriali aqua concrevit & ex ea quicquid eſt terreum aſſumpſit ad ſui augmentationem, humiditate ſuperfluâ expirante. Color quoque rubeus illi ex coagulatione intenditur, quem recentiores vocant tincturam coralliorum, non aliter quàm lapidi phyſico, qui in ultima congelatione ſui rubeſcit & inſtar coralli ruberrimi apparet,quæ tinctura eſt: verùm ut corallus frigido & ſicco, ſic ille calido & ſicco indureſcit, quo augmentato itidem liqueſcit, contra naturam reliquorum lapidum, qui liqueſcunt quidem,ſed in vitrum abeunt,quod huic neutiquam convenit: Utque corallus in varias medicinas magnæ virtutis præparatur, ſic & Philſoph. corallus omnium herbarum vires in ſe transtulit, quod ille unicus tantum poſſit, quàm omnes omnium vegetabilium medicinæ. Sol enim cœleſtis,qui vegetabilibus virtutem & efficaciam medicinalem infundit, huic ſuo filio & vicario terreſtri plus tribuit,quàm aliis omnibus:Hic eſt corallus philoſophicus vegetabilis; animalis & mineralis, qui in ampliſſimo mari deliteſcit, nec agnoſcitur, niſi oculis ignarorum exponatur & manibus inſeratur: At cautiſſimè ſub aquis reſecandus erit, ne ſuccum & ſanguinem amittat,& nil niſi terreſtre chaos absque verâ ſuâ formâ remaneat: In hoc enim omnis difficultas coralli captandi verſatur, præter quam vix ulla occurrit: Humiditatem ſuperfluam intelligo, quæ interficit lapidem,niſi ſeparetur,quæ corallinum ruborem apparere non ſinit, quæ coagulationem, dum adeſt, non admittit.

Her-

Hermaphroditus mortuo ſimilis, in tenebris jacens, igne indiget.

EPIGRAMMA XXXIII.

ILle biceps gemini ſexus, en funeris inſtar
Apparet, poſtquam eſt humiditatis inops:
Nocte tenebroſâ ſi conditur, indiget igne,
Hunc illi præſtes, & modò vita redit.
Omnis in igne latet lapidis vis, omnis in auro
Sulfuris, argento Mercurii vigor eſt.

EX arcanis naturæ eſt, quòd, ingruente hyeme, ranæ & hirundines, aquis ſubmerſæ, veluti mortuæ jaceant, & vere novo calore Solis operante recuperent ſenſum & motum ſeu vitæ ſenſitivæ actiones peragant: Quod ſi verò ipſo Brumali tempore in aquis repertæ in aërem ſeu hypocauſtum calidum adferantur, mox ſeſe movere, ut in æſtate, incipiunt: Unde apparet, quod illis nil niſi calor deficiat externus, qui calorem naturalem internùm concluſum excitet & in actum deducat: Eodem modo Philoſophi de ſuo Hermaphrodito loquuntur, qui ſi in tenebris jacens appareat mortuus, ignis calore indigeat: In tenebris verò jacere dicitur, dum per noctem hyemis opacam & frigidiſſimam dimittitur, h.e. in nigredine, quæ frigiditatis ſignum eſt, manet, à quâ ad albedinem per majorem ignis intenſionem adduci debet, & adhuc per majorem, ad rubedinem: Absque calore enim, ut Bodillus in turba ait, nihil generatur, & balneum intenſi caloris perire facit, ſi verò frigidum ſit, fugat, ſi autem temperatum ſit, corpori conveniens & ſuave fit. Ibid. *Bonellus, cuncta, inquit, quæ vivunt, Deo ſic volente, etiam moriuntur: Propterea illa natura, cui humiditas adempta eſt, cùm per noctes dimittitur, mortuo ſimilis videtur, & tum illa natura igne indiget, quousque corpus & illius ſpiritus in terram vertatur, & tunc fit pulvis mortuo ſimilis in ſuo tumulo: His peractis reddit ei Deus ſpiritum & animam, & omni infirmitate ablatâ confortata eſt natura noſtra & emendata: Oportet igitur illam rem comburere absque timore, &c.* Ignis itaque, qui omnes alias res deſtruit, hanc conſtruit, quæ reliquis mortem, huic vitam præbet. Unicus eſt *Phœnix*, qui reparatur igne, qui innovatur flammis & ex cinere emergit redivivus, atque hic Philoſophis ſolis notus, crematur & in vitam revocatur, quicquid alii ſomnient de ave, neſcio quâ, volatili, nusquam exiſtente, nec viſâ, niſi fabuloſè: Eſt autem *Hermaphroditus*, de quo Philoſophi loquuntur, mixtæ naturæ, maſculeæ & fœmineæ, quarum una tranſit in alteram calore operante: Ex fœmina enim fit maſculus, quod non adeò mirum in Philoſophor. opere videri debet, cùm & ſexum mutaſſe quamplurimos, ſi hiſtoriis fides habenda eſt, repertum ſit: Poëtæ *Cenea, Iphin & Tireſiam* commemorant, ut *Pontanus* in ſtellis: Pœ-

Pœniteat generis tamen & ſe *Cenea* malint,

Aut in fœmineam penitus tranſire figuram: Et Auſonius:

Mœret in antiquam Ceneus revocata figuram.

Ita *Licinio Craſſo & C. Caſſio Longino* Coſſ. *Caſſini* puer factus eſt ex virgine: Et *Licinius Mutianus* apud *Plinium* prodit, viſum à ſe Argis Ariſtontem, cui nomen Ariſtuſæ fuiſſet; nupſiſſe etiam, mox barbam & virilitatem proveniſſe, uxoremque duxiſſe: *Plinius* ipſe ait ſe vidiſſe in Africa mutatum in marem die nuptiarum *L. Coſſicium* civem *Tiſdritanum*: Hæc vera eſſe & multis aliis comprobari poſſet, ſi opus foret: Ex calore verò auctiore reddito genitalia membra ſeu virilia ex corpore protruſa certum eſt. Cùm enim fœmina ſit longè mare frigidior, interiusque abſcondita habeat, quę mas foris, ut medici dicunt, hinc natura dubia, num marem an fœminam generaret, fœminam expreſſit exterius, licet marem interius meditata ſit. Hinc calore per ætatem creſcente & motu accedente, recondita membra eruperunt, ſeque omnibus viſenda monſtrârunt: Eodem modo apud Philoſophos fœmina calore aucto fit maſculus, hoc eſt, Hermaphroditus fœmineum ſexum amittit, & fit mas fortis & ſeverus, qui nihil muliebris in ſe habeat mollitiei aut levitatis. Ita à celeberrimo illo *Caſp. Tagliacotio Bononienſi* medico vidimus mus aliquando artis chirurgicæ induſtriâ nobilem puerum Hermaphroditum in perfectum marem, generandæ ſoboli (ut ſpes erat) aptum, mutatum vel potiùs promotum eſſe, facto per mentulam (quod deerat ibi) foramine novo & occluſo inferiori quaſi muliebri. Philoſophi hiſce omnibus manuariis operationibus non egent, Cùm enim frigiditas & humiditas Lunæ adfuerit, fœminam vocant, cùm caliditas & ſiccitas Solis, maſculum; Cùm omnes illæ quatuor qualitates ſimul, Rebis vel Hermaphroditum; Et ſic facilè converſio fieri poterit fœminæ, hoc eſt, frigiditatis & humiditatis, in marem mutatio, quæ fit ſolo ignis calore, ut dictum; Calor enim ſequeſtrat & ſeparat ſuperfluitates humiditatum, & ſui ideam in ſubjecto Philoſophico ſtatuet, quæ eſt tinctura.

In balneis concipitur,& in aëre naſcitur,rubeūs verò factus graditur ſuper aquas.

EPIGRAMMA XXXIV.

Balnea conceptu pueri, natalibus aër
Splendet, & hinc rubeus ſub pede cernit aquas.
Fitque ſuper montana cacumina candidus ille,
Qui remanet doctis unica cura viris.
Eſt lapis, & non eſt, cœli quod nobile Donum,
Dante DEO felix, ſi quis habebit, erit.

Ho-

HOminum opinio vel adulatio quibuſdam præ reliquis mirabiles ortus, at certè fabuloſos attribuit, veluti, Alexandro Magno, non à Philippo Macedonum rege, ſed Jove Hammonio, genito, Romulo & Remo, à Marte, Platoni ex virgine Perictione ex Apollinis oppreſſa phantaſmate, nato. Ita Ethnici à diis ſe oriundos demonſtrare voluerunt, quemadmodum & Theſſalus Hippocratis medici filius ſeſe ab Apolline ortum ducere Athenienſibus inter alia perſuadere conatur: Sed nos illis non creduli, qui ſcimus, illos nec homines nec deos fuiſſe, ad quos ſui generis originem referunt; Et ſi heroës quaſi divini inter mortales extitiſſent, ex adulatione ſubditorum, diſcipulorum vel aliorum omnia ſua magnifica mundo venditantium, hæc de iis fixa & in opinionem vulgi falſariis ſcriptis inſinuata eſſe, animadvertimus: Alia res eſt, quod Philoſophi ſuo filio conceptionem & nativitatem inuſitatam tribuant: Habet enim hic quid peculiare prę cæteris omnibus in mundo natis, cùm conceptio ejus facta ſit in balneis & ortus in aëre. Scimus mulieres ſteriles ex nimia frigiditate & ſiccitate multum adjuvari poſſe balneis calidis, ut ad conceptum reddantur habiles & aptæ, at quod is in balneis fieri debeat, aut factus ſit, inauditum: Soli huic illud competere videtur ob mirabilis naturæ potentiam ab aliis longè diverſam. Alibi dicunt quod conceptio ejus fiat in fundo vaſis & ortus in alembico: quæ ſententia magis eſt conſpicua: Nam aquæ balneorum, ſi quæ adſunt, non in ſummitate, nec medio vaſis ſed in fundo erunt, in alembico verò vapores ſunt aërii: Conceptio itaque ubi facta eſt, aſcendit in alembicum & fit ortus ejus in albo colore: In fundo nigredo dominatur, de qua Roſarius; Conceptio, inquit, eſt cum terra in nigrum ſolvitur pulverem & incipit aliquantulum de mercurio retinere; tunc enim agit maſculus in fœminam, id eſt, azoth in tęrram. Et paulo poſt: Conceptio & deſponſatio fit in putredine in fundo vaſis; & generatio genitorum fiet in aëre, ſcilic. in capite vaſis, id eſt, alembici: Eſtque conceptio in balneis nihil aliud niſi putrefactio in fimo: ſic enim idem Roſarius continuat: corpus nihil facit, niſi putrefiat, & non poteſt putrefieri, niſi cum

mercurio: Et mox putrefactio fiat igne lentiſſimo fimi calidi & humidi, & nequaquam alio, ita quod nihil aſcendat: quia ſi aliquid aſcenderet, fieret ſeparatio partium, quæ fieri non debet, donec maſculus & fœmina ſint perfectè conjuncti, & unum recipit aliud, cujus ſignum eſt in ſuperficie nigredo perfectæ ſolutionis. Ortus ejus eſt albus, qui fit in cacumine montium, h.e. in aëre ſeu alembico; Quod per Roſinum ad Euthiciam ſic explicatur: Dixit ſapiens: Accipite res è mineris ſuis & exaltate eas ad altiora loca, & mittite eas à cacumine montium ſuorum & reducite eas ad radices ſuas: Et poſt: Per montes autem ſignificavit cucurbitas, & per cacumina montium alembica: Mittere autem ſecundùm ſimilitudinem eſt recipere aquam illarum per alembicum in recipiente: Reducere verò ſuper radices, eſt ſuper hoc, à quo prodeunt: & nominavit cucurbitas montes, quia in montibus, qui ſunt cucurbitæ, generantur Sol & Luna eorum. Hæc ille: Poſtea fit rubeus & incipit ire ſuper aquas, hoc eſt, ſuper metalla in igne liquefacta, quæ ſtant inſtar aquæ mercurialis: Eſt enim hic dominus aquarum, in quas imperium exercet, inſtar Neptuni, eſtque rex maris & poſſeſſor montium. De *Xerxe* Perſarum rege tradunt, quod expeditionem moturus in Græciam, legationem inſtituerit ad mare & montem Athum, ne ſibi injuriam facerent, illud fluctuum, hic flam̃arum æſtu, aliàs ſe pœnam de utroque ſumpturum eſſe. Verùm ſurdis narrata eſt fabula, & mare aliquot ex ejus navibus ſubmerſit, Athos verò incendio non paucas perdidit. Hinc iratus rex, tanquam maris & montium dominus, illi certum numerum plagarum infligi juſſit, montis verò magnam partem in mare abjecit: Sed hæc magis audaciam, quàm prudentiam tanti regis demonſtrant: Hic, de quo nobis ſermo, omnes aquas ab obſtaculis & immunditiis purgat non edicto, ſed facto, & liberè per eas incedit, quas quoque (quod amplius eſt) congelat, ut currus ſuâ duritie ſuſtineant, quæ antea tulêre naves: Ipſe montes exæquat vallibus & flammas ignis non reformidat, ideoque quocunque vult, ab Herculis columnis in ultimam Indiæ oram, ad Dionyſii columnas liberè contendit.

Ceres

Ceres Triptolemum, Thetis Achillem, ut ſub igne morari aſſuefecit, ſic artifex lapidem.

EPIGRAMMA XXXV.

Reſpice Triptolemum, durumque in prælio Achillem,
Matre docente, æſtus ut didicêre graves.
Illum Diva Ceres, Thetis hunc durabat in igne
Noctu, lacte ferens ubera plena die:
Haud ſecus aſſueſcat medicina beata Sophorum,
Quàm puer ad mammas, ut queat igne frui.

Ly-

LYcurgus ille Spartanorum legiſlator, quantum conſuetudo valeat, & uſus ſive bonus ſive malus, oculari exemplo populo in theatrali concione expoſuit, dum adduceret binos catulos uno enixu editos; inque medio poneret ollam pulte refertam ac leporem, quorum catulorum unus cùm videret cibum & leporem, eo relicto hunc inſecutus eſt, quia ita aſſuefactus erat, alter verò neglecto lepore, ollam evacuavit, cùm & ſic conſueverat. Quo facto, en, inquit, hîc videtis, quantum valeat educatio, & à parvulis aſſuefactio etiam in illis, quos natura pares & ſimilimos produxit. Hoc itaque modo naturam emendare, aut ad meliora dirigere convenit, quæ cerea eſt, ut in vitium vel virtutem facilè flecti poſſit. Quod ille in politicis verum demonſtravit, Philoſophi quoque in Phyſicis ſe ita habere conſentiunt: In hominibus, brutis quantum conſuetudo valeat, quotidiana exempla per totum viſuntur mundum: In vegetabilibus quoque non pauca occurrunt: At in mineralibus & metallicis eadem dari, rarioris experientiæ eſt: Nihilominùs tamen lapidem ſuum fixant per aſſuefactionem in igne ſibi convenienté, quemadmodum inumeris locis innuunt: Nutriendus enim eſt igne, tanquam puer lacte ſuper ubera matris ſuæ: Unde dicit Emiganus, inſpicite lactantem puerum, & ne impediatis eum: Et Bodillus, Fœtus autem extractus non niſi lacte nutritur, & igne per ſe & paulatim dum parvulus eſt, & quanto magis exuritur, oſſibus confortatis, in juventutem deducitur, in quam perveniens, ſibi ſufficit. Et Arnoldus in Roſar. l. 2. c. 7. Oportet tamen ipſam medicinam diutiùs aſſari ſuper ignem & nutriri inſtar pueri in uberibus. Hæc ead. antiquiſſimi Philoſophi demonſtrare voluerunt in allegoriis de Triptolemo & Achille ſub igne aſſuefactis jacere & induratis, cùm uterque nil niſi chymicum ſubjectum denotet, præter quod inſulſa eſſet fabula, indigna quæ vel aliis rebus moralibus accommodaretur, vel doctorum auribus inculcaretur: Ceres, veluti nutrix Triptolemum interdiu lacte nutrivit, noctu ſub ignibus poſuit, unde cùm puer optimè aleretur, pater Eleuſius aliquando hoc obſervavit: Hinc Ceres Eleuſium interemit, & puero Triptolemo cur-

currum donavit, anguibus tractum, quo ille per aërem in omnes mundi partes contendit, & mortales frugum ſeminationem docuit: Sed hic Triptolemus tinctura eſt Philoſ. eo modo ſub igne nutrita, quæ à ſerpentibus ducta, hoc eſt, Mercurio, docuit homines, quomodo ſemina Philoſ. in ſuam terram jacienda ſint. Hæc eadem aſſcribuntur Oſiridi, qui ideò terrarum orbem perluſtravit, ut alibi demonſtravimus, & Dionyſio, qui vini uſum homines docens peregrinatus eſt per mundum. Sunt verò hi tres Triptolemus, Oſiris & Dionyſius unius intentionis & officii, imò res una; ut etiam Achilles, qui fortiſſimus ad bellum Trojanum mittendus erat; Ejus pater Peleus, id eſt, terra, vel Peleus mons, mater Thetis dea marina ſeu aquarum; his naſcitur Achilles: At in eorum nuptiis pomum aureum Eridos prolatum eſt, prima cauſa belli Trojani, unde ex iis nuptiis natus, non immeritò ejus executor extitit: Induratus verò eodem modo Achilles à matre ſua dicitur, quo antedictus Triptolemus à Cerere; de quo lib. 6. Hieroglyph. ſatis diximus, quod hic repetere ſupervacaneum ducimus: Lapidis itaque nutrimentum ignis eſt, at non inde, ut quidam perperam exiſtimare poſſet, in longum, latum & profundum, extenditur, neque in pondere incrementum ſumit; quia ſaltem virtutem, maturationem & calorem ab igne acquirit, omnia reliqua, tanquam commeatus & viatica ſecum adferens. Quando enim ex diverſis locis ejus partes ſunt congeſtæ, purgatæ & conjunctæ, habet in ſe omnia, quibus indiget: Unde apud Roſarium Philoſophus: *Omnia fert ſecum, quibus indiget hæc aqua fœtum.* Nec verò quicquam peregrini ab initio ad finem illi additur, niſi ſit homogeneum, nec ſeparatur, niſi heterogeneum: Quilibet autem animadvertere debet, uti dracones Triptolemi currui jungendos bene agnoſcat, antequam quid incipiat, qui ſunt alati & volatiles; quos ſi ſcire deſideres, in fimo Philoſophico invenies, ſunt enim fimus, & generantur ex fimo, ſuntque illud vas, quod Maria dicit, non eſſe negromanticum, ſed regimen ignis tui, ſine quo nihil efficies. Veritatem tibi aperui, quam hauſi incredibili labore, non abſque ſumptu multorum annorum, ex veterum monumentis.

Lapis projectus eſt in terras, & in montibus exaltatus, & in aëre habitat, & in flumine paſcitur, id eſt, Mercurius.

EPIGRAMMA XXXVI.

Vile recrementum fertur LAPIS atque jacere
Fortè viis, ſibi ut hinc dives inopsque parent.
Montibus in ſummis alii ſtatuêre, per auras
Aëris, at paſci per fluvios alii.
Omnia vera ſuo ſunt ſenſu, poſtulo ſed te
Munera montanis quærere tanta locis.

AB omnibus, qui lapidis nomen & potentiam vel ſemel audiverũt, niſi ſint ex penitùs incredulis, quæri ſolet, ubi inveniendus ſit, ut rectâ quaſi via ad eam currant? Reſpondent Philoſophi duplici modo: Primò quod Adam eum ſecum ex Paradiſo attulerit, quod ſit in te, in me, inque omni homine, quod volantes eum ſecum portent ex longinquis locis. Secundò, quod in terris, montibus, aëre & flumine reperiatur. Utri igitur viæ inſiſtendum, an huic, an illi? Utrique, ut opinor, ſed ſuo reſpectu; licèt hæc nobis magis arrideat & ſecurior videatur. In terras projectus dicitur, quia elementum terræ primò apparet in obſcuro & nigro corpore. Deinde, quia vilis, parvi pretii res ſit, quæ in viis peregrinantium & in ipſo fimo calcatur. Unde Roſarius, etſi vero, inquit, nomine nuncuparem, inſipientes eum eſſe non crederent. Et Morienus Calidi quærenti, an multùm de eo inveniatur, reſpondet: Non eſt hoc niſi, ſicut ſapiens dicit, ad divitem ſcilicet & pauperem, & ad largum & ad avarum, euntem quoque & ſedentem. Nam hoc in viis projicitur, & in ſterquiliniis ſuis calcatur, & multi jam in ſterquiliniis foderũt, ut hoc ab eis extraherent, & in hoc decepti ſunt. Mundus quoque in turba inquit, ſi venditores cognoſcerent eam, non venderent eam tam vili pretio. Et Arnoldus aſſerit, quod lapis gratis haberi poſſit, in tanta copia, qua quis velit, nec interrogandus quiſpiam ſit eam ob cauſam. Quæ omnia vera ſunt. Quis enim, niſi inhumanus, petenti aquam & terram denegabit? Cymbri antiquiſſimi à Romanis cùm eadem munera petiiſſent, nec obtinere poſſent, effuſis copiis Italiam ingreſſi multa millia Romanorum cum Conſulibus ſuis trucidârunt, ut hiſtoriæ teſtantur. Terra enim, ut mater omnium pretioſiſſima eſt, ut materia putrefactorum ultima, viliſſima; Nil vilius luto aut cœno, quod tamen nihil aliud eſt, quàm terra aquæ mixta. Quid gleba terræ communius? Attamen Euripylus Neptuni filius eam Heroibus Argonautis pro xenio obtulit, ex quâ non recuſatâ, ſed grato animo acceptâ, poſt diſſoluta in aqua Medea multa vaticinata eſt. Oportet enim terram in aqua diſſolvi, aliàs nec hæc, nec illa quicquam valet: Hoc modo lapis projicitur

in terras, in quibus tamen abjectus non permanet, ſed exaltatur ad montes, utpote Athum, Veſuvium, Æthnam, & his ſimiles flammivomos, quales in diverſis orbis partibus permulti viſuntur. In his enim ignis perpetuus ardet, qui lapidem ſublimat, & ad ſummam dignitatem evehit. In montibus, ut creſcit, in rudi forma ex ſulfure & argento vivo, ſic in montium vertice maturatur & perficitur, ubi & provenit herba, ſine qua ignis temperari nequit; quia hac frigidâ & humidâ in ignem conjectâ ejus vehementia retunditur per ſui contrarium: A montibus ad aërem tranſit, ubi habitationem invenit. Aër enim ipſi domus fit, quâ circumdatur, quod nihil aliud eſt, quàm quod portetur in ventre venti, naſcatur in aëre, de quibus terminis antea dictum eſt. Tandem in fluviis paſcitur hoc eſt, in aquis, Mercurius: Inde in ejus honorem Athienienſes hydrophoria agebant, quia materia Philoſophorum lapidis eſt aqua, ut Roſarius inquit, & intelligitur de aqua illorum trium. Quam ob cauſam Mercurius triceps quoque dicebatur, utpote marinus, cœleſtis & terreſtris, quia aquæ, terræ & aëri adeſſet. A Vulcano educatus traditur, furacitate inſignis, quia Mercurius igni aſſuefieri docetur, qui volatilis eſt, & ſecum aufert id, cui miſcetur. Ægyptiis leges & diſciplinam, imò Thebanis quoque ſacerdotibus & magnæ mundi parti, antiquitus religionem dictavit, quia à chymicis inſtitutis Ægyptii politiam, & res ſacras habuerunt, ab his Græci, ab his Romani, ab illis quàm plurimæ aliæ gentes, ut latiùs alibi demonſtratum eſt. Argum ſaxo occîdit, ſeu lapide, & Battum in lapidem indicem convertit. Quid multis? Chymicorum volumina omnia nil niſi Mercurium inculcant, unoque hoc verſiculo ejus potentiam ſatis confirmant; Eſt in Mercurio quicquid quærunt ſapientes. Hic itaque quærendus erit, donec inveniatur, ſive in aëre, igne, aut terra moretur. Vagus enim eſt, & nunc huc, nunc illuc currens pro Deorum chymicorum miniſterio, tanquam illis à pedibus, quod officium ejus indicatur, dum Angelicam ipſi filiam nonnulli aſſcribant.

Tria

Tria ſufficiunt ad magiſterium, fumus albus, hoc eſt, aqua, leo viridis, id eſt, æs Hermetis, & aqua fœtida.

EPIGRAMMA XXXVII.

TErna magiſterii ſunt ſemina, fœtida Lympha,
Et niveus vapor, ac pelle LEO viridi:
Unda parens peperit, reſtant quæ elementa, Sophisque,
Ut lapidem faciant, ultima primaque ea eſt.
Æs Hermetis at eſt viridis LEO, petraque nota
Librorum capitlis, Fumus & albus aqua.

UT tria eſſentialia ad cujusque ædificii conſtructionem requiruntur, quorum uno abſente, ejus nulla adeſſe poteſt perfectio, quæ ſunt fundamentum, parietes & tectum, ita totidem deſiderantur ad Philoſophorum compoſitum abſolvendum, quæ hic nominantur propriis ſuis nominibus: Author Auroræ, c.20. de ſeparatione elementorum loquens, Terra, inquit, ibidem relinquitur, ut alia tria elementa in ea valeant radicari; ſi ipſa non eſſet, elementa fundamentum non haberent ad ædificandum ſuper id domum novam Theſaurariam: Hoc fundamentum vocatur hic aqua fœtida, quæ eſt mater omnium elementorum, teſte Roſario, ex qua & per quam & cum qua præparant Philoſophi ipſum, ſcilicet Elixir in principio & in fine: Fœtida dicitur, quia fœtorem ſulphureum de ſe mittit, & odorem ſepulchrorum: Hæc eſt illa aqua, quam Pegaſus ex Parnaſſo ungulâ ſuâ percuſſo elicuit, quam Nonacris Arcadiæ mons ex jugis emittit è ſaxo prorumpentem, quæ in ſola ungula caballina ſervari poteſt ob vim ejus fortiſſimam: Hæc eſt aqua draconis, ut Roſarius eam nominat, quæ debet fieri per alembicum ſine omnia alia re addita, in qua facienda eſt maximus fœtor: quæ verba cum quidam audiverint, ad ſtercora diſtillanda humana vel animalium ſe contulerunt, in qua operatione fœtorem quidem maximum ſenſerunt, ſed ſtercora in ſtercoribus invenerunt: At ne putes Philoſophos ſcarabæos eſſe, qui in ſtercoribus operentur, ſcias fœtorem, ſi quis adeſt, in magnam fragrantiam mox mutari, prout Lullius teſtatur de ſua Quinta eſſentia, cui tantam odoris ſuavitatem aſſignat, ſi ritè facta ſit, ut in ſuperiori ædium loco poſita aves volantes ad ſe allicitat & ſiſtat: Ponit autem in fimo ſuam quintam eſſentiam, cujus calore temperatiſſimo ea fragrantia ſequitur, quod quidam cum vino forti tentarunt, ſed fruſtra, ideoque Lullium vanitatis inſimularunt, cum ipſi eſſent ſtultitiæ potiùs coarguendi, qui vinum Lullii nunquam guſtarunt? At Lullium aureus ille poeta melius intellexit, qui Chryſop. lib. 1. ita canit.

At non ille quidem ſenſit, quæ dicere prima
Eſt facie viſus, neque tum ſtillantia vina
Miſcebat, &c.

Poſt

Poſt aquam fœtidam Leo viridis occurrit: de quo Roſarius, quæſiviſti autem de viriditate, putans, quod æs eſſet corpus leproſum propter illam viriditatem quam habet: Unde enim tibi dico, quod totum illud, quod eſt perfectum in ære, eſt illa ſola viriditas, quæ in ipſo eſt: quia illa viriditas per noſtrum magiſterium vertitur citò in veriſſimum aurum noſtrum, & hoc experti ſumus: Nullo tamen poteris lapidem præparare abſque duenech viridi & liquido, quod videtur in mineris noſtris naſci: O benedicta viriditas, quæ cunctas res generas: Unde noſcas, quod nullum vegetabile atque fructus nullus apparet germinando, quin ſit ibi viridis color: ſimiliter ſcias, quod hujus rei generatio viridis eſt, quare Philoſophi germen ipſum appellaverunt. Hæc Roſarius: Hoc eſt aurum & æs Philoſophorum & lapis in capitulis notus, fumus, vapor & aqua, ſputum lunæ, quod Solis lumini jungitur; Hic leo viridis pugnat cum dracone? ſed ab eo ſuperatur & ſucceſſu temporis devoratur? putrefacto autem leone dulcedo ex ejus ore (velut à Sampſone occiſi) proventura ſperatur. Draco ſuperior factus leoninâ adeò ſe carne replet, ut paulò crepet & emoriatur: Ex quo, cum Leonis adeps per ſe quotidianis febribus medeatur, apudque reges & populos eo perunctis gratia & favor concilietur, Medicina præſtantiſſima fieri poterit, quæ permultis affectibus ſit utiliſſima. Tertio ſequitur fumus albus, qui ſi coaguletur, fit aqua, & aqua officium præſtat in abluendo, ſolvendo, & maculas abſtergendo inſtar ſaponis: Hic eſt ignis contra naturam, quem vide ut invenias, ita dictus, quia contrarius eſt naturæ retexendo & deſtruendo illud, quod ea diligenti curâ compoſuit: Hic ignis non eſt ex ſpiritu vini aut oleo incenſus, ſed ex materia incombuſtibili, æqualis perdurationis & caloris, & eſt ignis abſque luce & combuſtione magnæ virtutis & efficaciæ, quem reperire in tenebris, cùm non luceat, eſt non exiguæ difficultatis, ſed operi debito applicare modo, longè majoris; cujus circumſtantias & proprietates in diverſis locis ſatis deſcripſimus.

Rebis,

Rebis,ut Hermaphroditus,naſcitur ex duobus montibus,Mercurii & Veneris.

EPIGRAMMA XXXVIII.

REm geminam REBIS veteres dixêre, quod uno
Corpore ſit mas hæc fœminaque, Androgyna.
Natus enim binis in montibus HERMAPHRODITUS
Dicitur, Hermeti quem tulit alma Venus.
Ancipitem ſexum ne ſpernas, nam tibi Regem
Mas idem, mulierque una eademque dabit.

SO-

SOcrates interrogatus, cujas eſſet, Coſmopolitam ſeu mundi civem, reſpondit: Quo innuere voluit, ſe etſi Athenis natus ſit quoad corpus, animo tamen totum mundum, tanquam patriam, inque eo contenta, liberè perluſtrare, cùm ſapienti omnis terra, ubi bene vivat, ſit patria: Ita ſi quis Philoſophos interroget, cujas ſit Hermaphroditus eorum, reſpondent, mundanum eſſe ſeu in omnibus mundi angulis, ubi elementa inveniantur, proſtare, nempe ſapientum filium, qui cum ipſis patriam communem habeat: Verùm cùm non contingat, quendam bis aut pluries naſci, nec diverſis, ſed uno in loco primitus hanc lucem ingredi, veluti Socrates Athenienſis agnoſcitur, ita Rebis duorum montium inquilinus cenſetur, videlicet Mercurii & Veneris, unde & nomen Hermaphroditi ipſi inditum ab utroque parente. Montani ipſi lares ſunt, & patria excelſa, ideoque ex alto loco genitis exiſtit. Eſt ſanè non exiguum momentum ad res præclarè gerendas patria nobilis & ampla, in qua cives præferuntur exteris & promoventur ad officia publica, ne in obſcuro deliteſcant, ut in humili loco contingit, atque ſic aliquid lucis ex patria ad eos perveniat, at majus ſe propriis emergere virtutibus, etiam re anguſta domi, & patriæ ſuæ de ſeſe lumen præbere: Hunc ad modum montes hi incogniti quampluribus ab Hermaphrodito famam acquirunt ob illius illuſtria facta & nomen toto orbe celeberrimum. Quis enim vel tantillum verſatus in Philoſophorum libris non agnovit Rebis; quis Androgynum bicipitem non vidit aut animadvertit; Hic equidem ad Indos uſque innotuit & latius ejus fama, quàm vel Alexandri Regis, diſperſa eſt. Permulti ad doctum aliquem virum, vel alias ob ſingularem induſtriam militarem, artem vel ſcientiam notiſſimum videndum & alloquendum ex longinquis oris proficiſcuntur, multò autem plures ad Montes dictos Rebis ſeſe conferent, dummodò ſciant, ubi locorum offendendi ſint: Quanto ſtudio & cura Morienus Adferū Alexandrinum Româ profectus indagaverit & tandē invenerit, ipſe teſtatur in ſuo libro, ideoq; felicior æſtimandus eſt, Deoq; gratus, quod à vivo præceptore & non à mutis

magiſtris, hanc rem, hoc eſt, natalem locum, Rebis didicerit & coram viderit. Non minori aſſiduitate & diligentia uti debent illi, qui patriam Rebis ex ſeſe quærunt, ratione & librorum indicio edocti: Verùm libris etſi aliquando claritas ineſſe videatur, tamen eam magna obſcuritas undique cingit & obvelat: ut illa præ hac vix agnoſci aut diſcerni queat: Quocirca cautè in his procedendum, ne qui pro remedio concinnati, pro veneno uſurpentur: Certè Oceanus ſunt immenſus in quo errantes latitudinem ſeu æquatoris ſupra horizontem elevationem inſtrumentis aſtronomicis experti nautæ ſcire poſſunt, magente polum ſeptentrionalem oſtendente, ad longitudinem, ſeu quanto graduum intervallo â primo meridiano, inſulis Fortunatis proximo, abſint, nequaquam; Unde incerti ſunt, quo loco inter occaſum & ortum verſentur: Quid ergo hic faciendum? Quod iidem nautæ ſolent, Experientiam conſulere ratione, & ab ea diſcere iter longinquum determinare per ſigna particularia, promontoria, inſulas & alia, ne in ſyrtes & cautes incauti incidant: Ad hic minus eſt periculum, ſi res non procedat, ſi verò ſic, majus lucrum, quàm ibi, ubi bona & vita perduntur in una hora: Eſt autem Mercurii Philoſophici mons non Nonacris, nec Atlas, ubi alias natus creditur, ſed bifido vertice Parnaſſus, in quorum uno Hermes, in altero Venus moratur: Hic quoque Apollo cum Muſis eſt, & fons Pegaſeus, Hippocrene; cum lauru ſemper virdi: Unus eſt mons nomine at re geminus, ut Hermaphroditus in uno corpore biceps & bimembris viſitur: At quis ex mille ad hujus montis cacumen contendere perſeverat? Quis non in radicibus hæreſcit præpeditus remoris neſcio quibus? Quotuſquisq; umbilicũ ejus mediũ attingit. Nam

Non levis aſcenſus, ſi quis petat ardua, ſudor
Plurimus hunc tollit, nocturnæ inſomnis olivæ
Immoritur, delet quod mox laudaverat ipſe,
Qui cupit æternæ donari frondis honore.

Unde non mirum, ſi ſaltem unus ex Myriade Herculeos hoſce exantlet labores, ut pedem in vertice Montis figat, laureæ que brabejo fruatur immortali, quo ut dociles, virtuti & literis dediti, bonæ mentis quicunque gaudeant, Grilli verò & vertagi fruſtrentur, unicè optandum eſt. Oedy-

Oedypus Sphynge ſuperata & trucidato Lajo patre matrem ducit in uxorem.

EPIGRAMMA XXXIX.

Sphyngem ænigmatico Thebis ſermone timendam
Oedypus ad propriam torſerat arte necem:
Quæſitum eſt, cui manè pedes ſint bis duo, luce
Sed mediâ bini, tres, ubi veſper adeſt.
Victor abhinc Lajum nolentem cedere cædit,
Ducit & uxorem quæ ſibi mater erat.

 Bacaſ-

BAcaſſer Philoſophus in turba, quod quæritis inquit, parvi nequaquam eſt precii: Theſaurum enim maximum & munus Dei excellentiſſimum quæritis. Et cognoſcite, ô inveſtigatores, id quod Philoſophi dudum intimaverunt dicentes, quod rectum non niſi errore diſcernitur, & nihil magis dolorem cordi generat, quàm error in hac arte & opere. Dum enim quis putat, ſe feciſſe, mundum habere, nihil in manibus ſuis inveniet. Hæc eadem Philoſophi antiqui innuere voluerunt, Sphynge propoſita, quaſi ipſa artis obſcuritatem & tricas denotaret. Hinc Ægyptii in ſacris Iſiacis, quæ fiebant in honorem Oſiridis, à ſacerdotibus mitratis, raſis capitibus omnibus corporis partibus albâ talarique & lineâ veſte amictis, ut illa tecta plebique incognita manerent, Silentii ſtatua, quæ Sigalion dicebatur, in altaris principio erigebatur, favere linguis jubebantur aſſiſtentes, & oculos ad eam imaginem convertere, eandemque ob cauſam Sphyngum ſimulachra ad altaris angulos addebant, quæ arcanam rerum ſacrarum cognitionem denotabant; ut ex veteribus Boiſſardus demonſtrat: Eſt enim Sphynx monſtri quædam ſpecies obſcuriſſima, Thebanis proponens ænigmata, nec ſolum illis, ſed ut priùs Ægyptiis, ita poſt omnibus aliis ad artem aſpirantibus, inque Philoſophorum lib. tanquam ante portas Thebarum excubat; quod ſi aliquis monſtrum prætereat, nil mali ab ipſo patitur, qui verò animi vel ingenii audacia fretus ejus ænigmata diſſolvere conetur, niſi id faciat, excidium ſibi parat, hoc eſt, dolorem cordi & damnum rebus ſuis ex errore in hoc opere. Qui ejusmodi allegorica ad hiſtoriam refert, fungum habet pro cerebro & peponem pro corde, ut ait Comicus, & non plus ſapit, quam qui delirat in recto tramite. Nimis puerilia ſunt & aniculis digna, ſi ad literam capiantur, aliàs profundæ doctrinæ tecmiria & indicia. Dicuntur quidem feræ monſtroſæ in Africa eſſe Sphyngum nomine, ſed de illis hîc non disquiritur, etiamſi hujus fictitiæ origo & denominatio ab iis deſumpta videatur. Sphynx Philoſophica ſermonem humanum, utpote græcanicum, intellexit & uſurpavit, nec non gryphos ſubtiles & ænigmaticas quæſtiones, in quibus intelli-

telli-

telligentiæ & doctrinæ ſingulare acumen apparet, aliis hominibus quibuscunque non ita obviam (à quo bruta longiſſimè abſunt) propoſuit. Talia eſſe Philoſ. dogmata, qui ſaltem in illis verſatus eſt, facilè intelliget. Ubi enim unum dicitur, & alterum intelligitur, ibi æquivocatio errorem parit, quot ſolis Philoſophis non ſolùm conceſſum, ſed & imperatum eſt. Ænigmatibus itaq; Sphyngis Thebarum civitate diu vexatâ tandem Oedypus quidam adfuit, qui ita ad quæſtiones oblatas reſpondit, ut ipſa ſphynx è ſaxo ſe deturbare coacta ſit. At quis Oedypus; Regis Thebanorum filius, quo nato cùm patri ab oraculo prædictum foret, ipſum à filio occiſum iri, Oedypum interfici juſſit, qui cum fune per pedes trajecto ad arborem ſuſpenſus ac derelictus eſſet, ab alio ruricola liberatus & educatus; Hic adultior factus pedes quidem tumidos obtinuit, at vegetum ingenium ante omnes in hujus ænigmatis à Sphynge propoſiti enodatione ſatis declaravit. Feruntur autem quamplurima Sphyngi fuiſſe ænigmata, ſed hoc præcipuum, Oedypo objectum: Manè quadrupes, meridie bipes, veſpere tripes quid eſt? Quid reſponſum ſit ab Oedypo ignoratur; ſed alii ad hominis ætatem interpretati ſunt, qui falluntur. Nam quandrangulus ſeu quatuor elementa omnium primò conſideranda ſunt, hinc ad hemiſphærium (duas habens lineas rectam & curvam) hoc eſt lunam pervenitur albam, abhinc ad Triangulum qui conſtat corpore, ſpiritu & anima, ſive Sole, luna & Mercurio: Hinc Rhaſis in Epiſt. *Lapis*, inquit, *Triangulus eſt in Eſſe, quadrangulus in qualitate.* Huc quoque ſpectat emblema vigeſimum primum, ejusque expoſitio. Eſt autem Oedypus parricidio & inceſtu notatus, quæ duo ſunt teterrima vitia, quæ unqum excogitari poſſunt, at nihilominùs eum ad Regnum (aliàs ſibi debitum) promoverunt; quia patrem de via ſibi cedere nolentem occîdit, & reginam, Laji conjugem, propriam matrem in uxorem duxit. Sed hoc nulli pro hiſtoria, nec exemplo imitando ſcriptum eſt, cùm à Philoſophis ſaltem ad aperienda doctrinæ ſuæ arcana fictum & allegoricè introductum ſit. In hoc enim opere utrumque contigit; quia efficiens primum, id eſt, pater, à ſuo effectu, id eſt, filio, è medio tollitur & profligatur, & poſt idem effectus efficiens ſecundum ſibi copulat eò uſque, donec unum fiat cum eo, & ſic filius matri ſuæ copulatur matrimonio, potiturque Regno paterno armorum, conjugii & ſucceſſionis, quaſi triplici jure. Tumidos habet pedes, quia currere non poteſt, & eſt veluti urſus, ut habet ſecretum maximum, aut bufo, lento incedens gradu; quia fixum eſt figens aliuds & ignem non fugiens aut reformidans, quo licet vili medio Philoſophi maximè egent.

Ex duabus aquis, fac unam, & erit aqua ſanctitatis.

EPIGRAMMA XL.

SUnt bini liquido ſalientes gurgite fontes,
Hinc Pueri calidam ſuggerit unus aquam:
Alter habet gelidam, quæ Virginis Unda vocatur,
Hanc illi jungas, ſint aquæ ut una duæ:
Rivus & hic mixtas vires utriusque tenebit,
Ceu Jovis Hammonii fons calet atque riget.

TOt & tanta ſunt aquarũ miracula, ut vix magno volumine comprehẽdi poſſint, de quibus ſparſim varii egerũt authores. Sed præ omnibus duæ aquæ Philoſophicæ celebrantur eo nomine, quod quaſi cæterarum omnium vires & proprietates non tantùm æmulentur, ſed quoque ſuperent. Sybaris, Axus Macedoniæ, Melas Bœotiæ, fluvii, nigras reddunt pecudes, ſi bibantur; Crathis verò, Clitumnus Mevaniæ & Cephiſus, fluvii ex nigris albas. Aquæ Sinueſſanæ in Campaniæ regione ſterilitatem utriusque ſexus abolent. Afrodiſius fluvius mulieres ſteriles facit: Cabura fons Meſopotamiæ aquam habet jucundè olentem; Anygri aqua in Peloponneſo admodum fœtet: Jovis Hammonii fons die friget, noctu calet, manè & veſperi tepet alternis vicibus. Reliqua ne moremur, omnia etiam contraria ſibi invicem à Philoſophorum aquis præſtantur. De quibus Lullius lib. de Quinta eſſent. diſtin. 3. de inceratione; Et ſic eſt, inquit, duplex conſideratio in arte, ſcilicet componere ex una natura unius metalli duos liquores contrarios in compoſitione, unum, qui virtutem habeat fixantem, congelantem & indurantem, & alterum, qui ſit volatilis, infixus & mollis: Iſte verò ſecundus liquor induratur, fixatur & congelatur per primum: Ex quibus ambobus liquoribus reſultat unus lapis congelatus fixus & induratus, qui habet virtutẽ congelandi non congelatũ, indurare mollificũ & mollificare durũ. Ex quibus apparet quæ ſint aquæ illæ binæ, & cur in unã aquã redigẽdæ: Lapis enim aqua dicitur, quia fũditur, & vice verſa, aqua lapis, quia teritur. Verùm ex locis diverſis hæ aquæ ducuntur, interdum longo tractu, velut Romæ videre eſt circa Aquam Virginis alioſque fontes factitios, & deinde per confluxum miſcenda ſunt, ut una fiat ex duabus. Si enim una eſt virtutis calidæ & altera frigidæ, commixtæ mixtas vires obtinebunt & miro modo ſe invicem temperabunt: Hinc aquæ medicatæ & thermæ præſtantiſſimæ orientur quæ omnis generis morbos & affectus profligabunt, hominemque firmæ ſanitati reſtituent. Natura quidem occulto ſuo compoſitionis artificio multas aquas terræ gremio cum diverſis minerarũ virtutibus confundit

ſundit & miſcet, quæ plurimis ægris ſint ſalutiferæ, ſed ſi ars accedat cum debito regimine, præmiſſis univerſalibus aliiſque præmittendis, & miſceat inter ſe miſcenda, compoſitio illa longè efficacior erit. Quæ quamvis artificialis videatur, eſt tamen merè naturalis, quia res fit una & ſimplex, homogenea ex diverſis, quæ arte nunquam fieri poteſt. Crama quidem & confuſio arte cauſatur abſque naturæ ope, non vera & naturalis unio, quæ à ſola fit natura: In Theriaca variorum ſimplicium eſt mixtio artificialis, quæ per contritionem & fermentationem fit, at nemo eam naturalem compoſitionem, multo minùs homogeneum Medicamentum affirmabit, niſi temerè: De ſubſtantiarum mixtione artificiali conſtat, quod non per minima ſe invicem ingrediantur, quamvis humana induſtria iterùm ab invicem diſcerni ac ſeparari nequeant. At de qualitatum omnium mixtione diſquiritur, num primæ omnium ſimplicium Theriacæ, in unam Quintam eſſentiam tranſierint, an verò adhuc in ſuis pulveribus vel ſubſtantiis, ut prius, ſint velut accidentia in ſubjecto vel color in pariete; Ac deinde quid de ſecundis & quartis qualitatibus dicendum? Probabile eſt omnes qualitates in ſuis propriis adhuc hærere ſubjectis, nec vera naturali mixtione inter ſe componi; alias ſi qualitates corpora ſua relinquerent, eſſent quatuor quintæ eſſentiæ in quolibet compoſito artificiali, juxta numerum ordinis qualitatum, primarum, ſecundarum &c. abſque ſuis corporibus, & ſeparabiles; quod ita ſe non habet. De coagulo leporino ſcribunt, quod in fluxu à tenuitate ſanguinis, cum ſiſtat & quaſi coagulet, in coagulatione verò & grumis eundem incidat & reſolvat; ſic aceti, plumbi & multorum aliorum ſunt contrariæ operationes pro diverſo eorum uſu, quia natura ita mirabiliter ea miſcuit: ſic & aqua Philoſophica diverſas & contrarias habet virtutes: quia natura ex contrariis artis adminiculo eam miſcuit in unam indiviſibilem ſubſtantiam, quæ nihil aliud eſt niſi Quinta eſſentia, reſpectu aliorum cum ea miſcendorum.

Adonis

Adonis ab apro occiditur, cui Venus accurrens tinxit Roſas ſanguine.

EPIGRAMMA XLI.

EX patre, Myrrha ſuo pulchrum ſuſcepit Adonim,
Delitias Cypriæ, quem nece ſtravit aper.
Accurrit Venus & pede læſa cruore ruborem
Contulit ipſa roſæ, quæ prius alba fuit.
Flet Dea (flent Syri, luctus communis in orbe eſt)
Illum lactucis mollibus & poſuit.

ADonidis allegoriam quàm impropriè, quidam ex mythologis explicent, & cum nunc ad Solem, aprum, à quo occiſus eſt, ad Brumam hirſutam, nunc ad ſemina frumentorum, quæ 6. menſibus apud Proſerpinam ſubtus terram, & totidem ſupra terram apud Venerem ſunt, referant, alibi ſatis expoſitum & refutatum eſt à nobis. Hic ſolem eſſe Philoſophicum ſub Adonide intellectum cum concordantia omnium pronunciamus: Unde Verſiculus:

Omnia ſunt idem, Dionyſus, Sol & Adonis:

Et Orpheus: qui vario lætaris nomine Adoni,

Germinum & idem author, pariter puer atque puella:

Quæ omnia de Sole cœli nullo modo intelligenda ſunt, ſed de Philoſophico, Hic enim utrumque ſexum exprimit, ille non item: Sic & Dionyſo & Soli idipſum tribuunt, quod Adonidi, & èontra, quemadmodum & Oſiridi. Adonis verò ab Apro interimitur, hoc eſt, ab aceto acerrimo ſeu aqua ſolutiva, cui aprugni & fulminei ſunt dentes, quibus Adonidem ſtringit; quia Sol Philoſophicus ab eo apro lethaliter vulneratur, in membris ſolvitur & diſcinditur; At Venus amaſio ſuo opem ferre conatur, qui cùm eſſet mortuus, inter lactucas eum poſuit & cuſtodivit. Eundem ad modum Oſiris à Typhone occiditur, & in varias partes diſſecatur, quas Iſis, Oſiridis conjunx, recollegit & conjunctas ſepulturæ tradidit. Idem luctus, qui mortem Oſiridis in Ægypto quotannis ſecutus, & Adonidis in Syria & vicinis regnis ſequebatur; ubi per aliquot dies planctus & ejulatus auditus, poſt data ſunt lætitiæ ſigna & tripudia, quaſi ille, qui mortuus fuiſſet, jam denuò viveret illatus cœlo: Unde vanitas eorum religionis ſeu ſuperſtitionis Ethnicæ oborta eſt, quæ crevit in immenſum, Diabolo præbente occaſionem, falſaque miracula procurante. Natus fuit Adonis ex Cinyra (ut fingunt) Cypri rege, ejusque filia Myrrha, natus dicitur inceſtu, ſi hiſtoria ſpectetur, nefario, ſi allegoria, non illicito, ſed inprimis neceſſario. Niſi enim ex matre & filio, vel ex patre & filia, fiat conjunctio, indeque naſcatur, nihil in hac arte perficitur. Hic enim, quo conjuges ſint ſibi invicem ſanguine propinquiores, in primo gradu conſangui-

ſanguinitatis, vel ſecundo, cò ſunt fœcundiores & èconverſo, quo remotiores, eò infœcundiores, quod in hominum matrimonio tolerabile non eſt. Hinc Oedypus propriam matrem ducit, Jupiter ſororem, ſic & Oſyris, Saturnus, Sol, ſervus rubeus, Gabritius; De Adonide Sol (in metaphora Belini apud Roſarium) hoc eſt, de ſe ipſo ita loquitur: *Scitote, quod pater meus Sol dedit mihi poteſtatem ſuper omnem potentiam, & induit me veſtimento gloriæ: Et mox. Ego enim unicus ſum & aſſimilor patri meo, &c. ſervos meos extraho de potentia & natura eorum, & induo eos de ſplendore & lumine meo pulchro quem dedit mihi pater meus, in omnibus operibus eorum: Ego enim ſum excellens, qui exalto & deprimo cuncta, & nullus ſervorum meorum poteſt ſuper me, niſi unus, cui datum eſt, quod contrarius eſt mihi. Et ipſe deſtruit me, non tamen deſtruit naturam meam. Et ipſe eſt Saturnus, qui ſeparat omnia mea membra: Poſtea vado ad matrem meam, quæ congregat omnia membra mea diviſa & ſeparata: Ego ſum illuminans omnia mea, & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno, & etiam de matre mea, quæ mihi inimicatur.* Hactenus dicta adeò clara ſunt, ut vel mediocriter in lectione authorum verſato tenebras à mentis oculis diſcutiant, & lucem ſolarem patefaciant, quæ in concordantiis adductis rerum & perſonarum abundè perſpicitur. Nam quæ vera ſunt, etiamſi ſub velo allegoriæ tecta, miro inter ſe ſuffragio conſentiunt, quæ falſa, ſecum cumque aliis pugnant, & in diverſa abeunt.

In Chymicis verſanti Natura, Ratio, Experientia & lectio, ſint Dux, ſcipio, perſpicilia & lampas,

EPIGRAMMA XLII.

Dux Natura tibi, tuque arte pediſſequus illi
Eſto lubens, erras, ni comes ipſa viæ eſt.
Det ratio ſcipionis opem, Experientia firmet
Lumina, quo poſſit cernere poſta procul.
Lectio ſit lampas tenebris dilucida, rerum
Verborumque ſtrues providus ut caveas.

Caſus,

CAſus, qui peregrinantibus accidere poſſunt, innumeri ſunt, præſertim ſi pedibus noctu per loca lubrica & periculoſa iter facere inſtituant: ad quod quatuor tanquam ſummè neceſſaria requiruntur, ne de viatico & robuſto corpore quicquam dicamus: Primò locorum, per quæ eundum erit, non ignarus comes aut dux: Si enim ignarus ignarum duxerit, idem iis quod cæcis contingit, ut ſi non in foveam, tamen in errores & ambages ambo præcipitentur: Secundò, bacillus vel ſcipio, quo viæ lubricitas, ne cui damnoſa ſit, præcavetur: Tertiò, oculi ſani; cæcis enim aut lippis ejusmodi itinera ſunt periculoſiſſima: Quartò lampas ſive fax incenſa; ut diſcrimina viarum dignoſci poſſint. Eodem modo ſi quis difficilimo ſe committat itineri, ut Medicinam Philoſophicam indaget, præter ſumptus & corporis robur, quaterna deſiderabit ante dictis parallela & correſpondentia ex æquo, videlicet Naturam, Rationem, Experientiam & lectionem: quorum ſi unum aut alterum defuerit, reliqua parum aut nihil juvabunt: Hiſce enim, tanquam quatuor rotis currus Philoſophicus incedit, cui ex rotis una deeſſe nequit, ſi ſuperſit, nil prodeſt. Natura præſupponit corpora naturalia, & ſpiritus, tanquam ſubjecta primo à natura miniſtrata, in quæ ars poſtea agat id præparando, purificando & habile reddendo ut de eo id fieri poſſit, quod ars pro fine promittit: Sic figulus ſumit aquam & terram, vitrarius cineres & arenam, faber ferrum, æs ſtannum, plumbum, argentum vel aurum, coriarius pelles crudas & ſic alii alia: Ita quoque chymiæ artifex ad ſua materialia reſpicit: Illis ſua ſunt notiſſima vel primo die, huic per multos annos, cùm incipit, plerumque ignota manent, ne dicam, per totam vitam. Natura quidem digitum intendit in materias, ſed multa ſunt, quæ impreſſionem naturæ obſcurent, ut agnoſci nequeat. Prima itaque intentio eſt, naturam intimè contemplari, quomodo procedat in ſuis operationibus eo fine, ut ſubjecta Chymiæ naturalia absque defectu aut ſuperfluitate haberi queant: Unde natura ſit dux & comes tanti itineris, cujus veſtigia ſequenda ſunt. Secundò Ratio ſit inſtar ſcipionis, qui firmet greſſus & pedes ſtabiliat, ne vacillent; Absque ratio-

ratiocinatione enim quis ad lapſum in errores erit proclivis, Unde dicunt Philoſophi; Quicquid audis, ratiocinare, num ita eſſe poſſit, nec ne. Ad impoſſibilia enim credenda vel peragenda nemo impellitur, niſi ipſe debilis memoriæ, obtuſi ingenii & fatuæ imaginationis, ut ſibi imponat falſa pro veris accipiendo & vera pro falſis renuendo: Ajunt quoque ſe non curare de verbis, quicquid dicatur, ſed ſaltem de rebus, quid intelligatur; Et verba eſſe propter res & non res propter verba. Exempli gratia, dicat quis, tincturâ Philoſophicâ vitrum fieri malleabile. Quid ni hoc credidero, ſi modò ratio dictet? Tertiò Experientia dabit perſpicilia, quibus remota videri poſſint; Hæc ſunt inſtrumenta optica imbecillitatem oculorum humanorum juvantia & corrigentia, arte inventa & facta. His perſimilia ſunt Experimenta circa mineralem materiam cujusque generis tentata, viſa vel verè audita; quæ quò plura fuerint in memoria, eò plura ratiocinatio inde ſumet, & inter & cum aliis comparabit, ut animadvertat, quid ſit verum, quid non. Quartò Lectio quaſi lampada perſpicuam in intellectu incendat, ſine qua erunt ubique tenebræ & denſæ nubes. Debet autem lectio bonorum authorum ſæpe iterari; aliàs nihil proderit. Hinc Bacaſſer in turba: *Qui* ergo inquit *longanimis erit, libenterque patientiâ fruitur, in tramite juſto hujus artis meabit, qui verò citius ſe putat ex libris noſtris fructum capere poſſe, fallitur ſatiusque fuerat, non inſpicere quidem, quàm nunquam contigiſſe.* Et quæ ibidem ſequuntur.

Audi

Audi loquacem vulturem, qui neutiquam te decipit.

EPIGRAMMA XLIII.

Montis in excelſo conſiſtit vertice vultur,
Aſſiduè clamans; Albus ego atque niger,
Citrinus, rubeusque feror nil mentior: idem eſt
Corvus, qui pennis abſque volare ſolet
Nocte tenebroſâ, mediâque in luce diei,
Namque artis caput eſt ille vel iſte tuæ.

Loqua-

LOquaces ſeu vocis humanæ æmulas volucres, videlicet Pſittacos, corvos, monedulas, & picas quotidiè paſſim audimus. Sic Plinius ſuo tempore, quo hiſtoriam edidit, Agrippinam Claudii Cæſaris uxorem habuiſſe turdum, ſermones hominum imitantem, ſcribit. Habuerunt & Cæſares juvenes ſturnum & luſcinias Græco latinoque ſermoni aſſuefactas, & aſſiduè nova loquentes longo etiam verborum filo. Cumque ejusmodi non raræ occurrant aves, minùs admiratione dignæ nunc cenſentur, ſiquidem uſus & aſſuefactio omnes volucres latiori lingua præditas hoc modo vocales & garrulas reddere poſſit. Verùm vultur ille, cujus Philoſophi mentionem faciunt, voces, ſi quas edit, non ex uſu didicit, ſed eas natura ipſius tacitè exprimit. Philoſophi verò dicunt, quod aſſiduè clamet, altaque voce pronunciet, quis ſit & qualis, in quo magnos imitatur principes, qui titulos ſuos & hæreditates ſemper in initio ſuarum intimationum innoteſcere volunt, non ſuperbiæ alicujus notâ, ſed aliorum cauſa, ut & ipſi ſciant, quibus principatibus dominentur, aut jus hæreditarium prætendant. Sic multum intereſt, ut agnoſcatur, quibus coloribus, tanquam armorum & titulorum inſignibus, Philoſophica avis gaudeat, & cæteras antecellat. Ego, inquit, ut Roſarius habet ex Hermete, ſum nigrum albi, & Citrinus rubei, & certè veridicus ſum & non mentiens. Nigrum ſe adfirmat, album, citrinum & rubeum, & talis revera eſt, etſi enim tres ultimos colores actu nondum poſſideat, tamen hæreditatem eorum expectat. Hinc Roſinus in lib. divinarum interpretationum; Recipe, inquit, lapidem, qui eſt niger, albus, rubeus, citrinus, avis mirabilis, qui nigredine noctis, & diei claritate ſine alis volat. Ex amaritudine namque in ſuo gutture exiſtente, coloratio accipitur, à ſuo verò cruore mera aqua accipitur, ſicut dixit Alexander: Recipe lapidem quatuor colorum fili. Colores hoſce omnes, qui ſunt principales, ſucceſſio ordine adeſſe lapidi, ad nauſeam Philoſophorum libri dictitant. Cur verò Vultur appelletur Philoſophicum ſubjectum, non abs re erit. Ex vulturibus nigri prævalent, rapaces ſunt, ſed tardè volant, propter corporis molem. Ajunt hanc avem concipere ſine

maſculo-

maſculorum ſemine, & ſine conjunctione generare, natosque ex iis in multam ætatem procedere ad annum usque centeſimum. Nidificant in altis rupibus, nidos nemo attigit. Fœtus ferè cernuntur bini: Auxilio ſunt contra ſerpentes. Euro gravidæ fiunt. Cùm cœperunt ova edere, aliquid adferunt ex Indico tractu, quod eſt tanquam nux, intùs habens, quod moveatur, ſonumque ſubinde reddat, quod ubi ſibi appoſuerunt, multos fœtus producunt, ſed unus tantum remanet, qui IMMUSULUS vocatur. Hermodorus Fonticus apud Cœlium teſtis eſt, vultures eſſe omnium animalium innocentiſſimos, quia nihil prorſus attingant eorũ, quæ ſerant homines, plantent, alant. Animantium præterea nullam interimant. Volucribus quoque vel mortuis abſtineant, quodam cognationis intellectu: Hinc in auguriis præſtantiſſimi habebantur ut indicant Urbis Romæ primordia. Has vulturum proprietates ferè omnes cùm Philoſophicus ales exprimat, hinc non immeritò vultur ab Hermete aliisque appellatur, qui & tardus in volatu & niger colore eſt, Concipit ex ſeſe: Sic enim Roſarius circa finem; *Et ipſe eſt draco, qui maritat ſeipſum & impregnat ſeipſum & parit in die ſuo. &c.* Et Roſinus ad ſarratant: *Et ipſum eſt ſerpens ſeipſum luxurians, ſeipſum impregnans & in die una parturiens, &c.* Diutiſſimè vivit & ſupereſt, ſeque multiplicat. Quod enim Virgilius de Phœnice ave ſcripit, huic æquè (quia eadem eſt) convenit:

Alipedem cervum cervus ter vincit, at illum
Multiplicat novies Phœnix reparabilis ales:

Hujus nidos attingere valdè difficile eſt: cum ſerpenti mercuriali pugnat eumque vincit, hoc eſt, Sol cum luna. Ex vento concipitur & in ventre ejus portatur & in aere naſcitur. Ætites lapis lapillum habens intra ſe ſonantem, à multis totum dicitur. Unus ſaltem immuſulus in nido Philoſ. invenitur. Innocentiſſima quoq; avis eſt Philoſ. quia nulli nocet, omnibus ſcientibus prodeſt, & in auguriis præſtantiſſima. At cur in monte nidificat, & ſedens ita clamat? Reſpondet Roſinus ex Raſi, qui inquit: *Contemplare altiſſima montana, quæ ſunt à dextris & à ſiniſtris, ac aſcende illuc: Ibi lapis noſter invenitur, & in alio monte qui fert omne genus pigmentorum, & ſpiritus vel ſpecies, ibi ſimiliter eſt: Morienus: Conſcendite alta montana, arboribus conſita quia ibi lapis noſter invenitur & abſconditus eſt: Et Hermes: Recipite lapidem benedictum, comminuite & lavate lapidem rubeum, de quo extrahitur, qui invenitur in montibus & maximè aliquando in cloacis veteribus.*

Dolo Typhon Oſyridem trucidat , artusque illius hinc inde diſſipat, ſed hos collegit Iſis inclyta.

EPIGRAMMA XLIV.

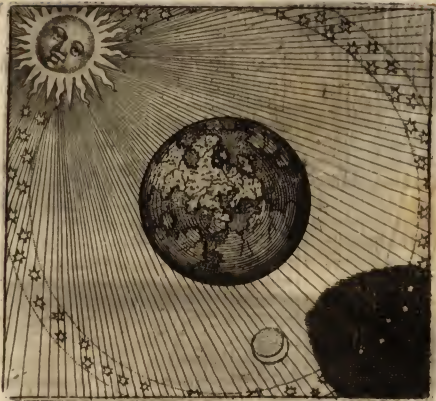
Syria Adonidem habet, Dionyſum Græcia, Oſirim
Ægyptus, qui ſunt nil niſi SOL Sophiæ:
ISIS adeſt ſoror, & conjux ac mater Oſiris,
Cujus membra Typhon diſſecat, illa ligat.
Defluit at pudibunda mari pars, ſparſa per undas,
Sulphur enim, SULPHUR quod generavit, abeſt.

Oſyridis

OSyridis allegoriam alibi, nempe in 1. lib. Hieroglyphicorum ad ſuam veram originem, quæ Chymica eſt, reduximus & plenariè explicavimus. Quocirca hic eadem repetere (quamvis eadem de iiſdem dici debeant) ſupervacaneum arbitramur. At nihilominùs diſcurſum hic inſtituemus parallelum, qui intra carceres Antiquæ Chymiæ (quæ tota poëtis decantata & figurata eſt) ſemper verſabitur & manebit. Oſyridem tu mihi Deum, aut regem Ægyptium perſuadebis? Non credam, etiamſi perſuaſeris, ut credam: Longè aliter enim canes, longè aliter (ut eſt in proverbio) ſues olent: Deum planè nego, & tu mihi aſſentieris, niſi ſis Ethnicus aut diſtortæ à recta ratione opinionis. Regem nec fuiſſe, demonſtratur ex circumſtantiis omnib. quæ alibi conſiderantur: Sol eſt, ſed Philoſ. cujus nomen cùm illi paſſim attributum legatur, vulgares, qui nullum alium niſi mundanum illud lumen noverunt, pro eo interpretati ſunt. A ſole mundi ſol Philoſophorum denominationem habet, quia proprietates naturæ ab illo ſole cœleſti deſcendentes, aut ei convenientes, continet. Sol itaque Oſyris eſt, Dionyſus, Bachus, Jupiter, Mars, Adonis, Oedypus, Perſeus, Achilles, Triptolemus, Pelops, Hippomenes, Pollux. Luna verò Iſis, Juno, Venus, mater Oedypi, Danaë, Deidamia, Atalanta, Helena: Item Latona, Semele, Europa, Leda, Antiope, Thalia. Atque hæ ſunt compoſiti partes, quod ante operationem lapis dicitur, & nomine omnis metalli, Magneſia: poſt operationem, Orcus, Pyrrhus, Apollo, Æſculapius. Adjuncta ſunt, Typhon, Python, Aper: Artifex Hercules, Ulyſſes, Jaſon, Theſeus, Pyrithous: Labores & pericula innumera, quæ ab his artificibus exantlata fuere. Videantur Herculis labores, Ulyſſis errores, Jaſonis pericula, Theſei conatus, & Pyrithoi remoræ. Magnum hoc eſt materiæ & doctrinæ volumen, per quod Vulcanus, Mercurius & Saturnus omnibus paginis currunt & recurrunt, hic ut pater omnium & cauſa, ſine qua non, ille, ut materia & forma, iſte, ut efficiens. Sol ducit ſororem lunam in uxorem. Jupiter Junonem, ut Saturnus Rheam, & Oſyris Iſidem: Dionyſus ex matre Semele combuſta fulmine Jovis eripitur, imma-

turandus in ſemore Jovis patris, Æſculapius ex Coronide matre: Dionyſius adultus novam vini potionem monſtrat hominibus uſque in Indiam expeditionem ſuſcipiens; Oſiris & Triptolemus, frugum ſeminationem & uſum, Æſculapius, medicinæ adminiſtrationem: Dionyſus Græcis ſic dictus, Romanis Bacchus eſt, Ægyptiis Oſiris, Syriis Adonis. Oedypus patrem occidit, & matrem duxit; Perſeus avum interemit, Typhon fratrem Oſirim, aper Adonim, Ceres nutrix Triptolemi patrem ejus Eleuſium; Hippomenes pomo aureo Atalantam vicit, Tantalus pater Pelopis Hippodamiam curruli certamine obtinuit. Oſiris in partes diſſectus & ab Iſide matre, ſorore & conjuge iterum conjunctus fuit. Pelops puer coctus & bullitus humero à Cerere depaſto vitæ reſtitutus, addito humero eburneo: Achilles & Triptolemus ſub carbonibus noctu poſiti, & interdiu lacte nutriti ſunt, hic à Cerere nutrice, ille à Thetide matre: Achilles & Helena Trojani belli cauſæ fuerunt, hæc ut impulſiva, ille ut efficiens; Helena nata ex ovo eſt, & in Pelei & Thetidis nuptiis, ex quibus Achilles natus, pomum Eridos, prima cauſa raptus Helenæ, projectum fuit. Pollux adfuit Argonautis, qui quinquaginta ferè annis ante bellum Trojanum inceptum vixiſſe præſupponuntur, (ſi vixerint) & Helena cum Polluce ex uno ovo prodiit; Fuit tiaque anus Helena, cùm raperetur à Paride: Achilli in Elyſiis campis Medea nupſit, tum anus edentula: niſi fortè ſibi juventutem reſtituit, ut Æſoni, Jaſonis patri, & Ceres Pelopi, unde bis pubeſcens appellatur: Perſeus alatum equum accepit à Pallade, eique caput Meduſæ in remunerationem attulit, cui Mercurius harpen, & alii Dii alia arma miniſtrârunt, Triptolemus à Cerere currum cum draconibus alatis: Ex Jovis cerebro Pallade nata Rhodi pluit aurum, ut & Sole concumbente cum Venere; Et Jupiter, ut aurum compreſſit Danaen, ut Cygnus Ledam, ut cuculus ſororem Junonem; ut Taurus Europam, ut Satyrus Antiopen, & ſic concordantia eſt in omnibus.

Sol & ejus umbra perficiunt opus.

EPIGRAMMA LXV.

SOL, fax clara poli, non corpora denſa penetrat,
Hinc illi adverſis partibus umbra manet:
Vilior hæc rebus quamvis eſt omnibus, uſu
Attamen Aſtronomis commoda multa tulit:
Plura Sophis ſed dona dedit SOL, ejus & umbra,
Auriferæ quoniam perficit artis opus.

QUemadmodum in Palatio rotundo ſeu formæ ſphæricæ, uno loco ignis incenſus illuſtrat circum circa omnes parietes ſuperiores & inferiores partes, exceptis iis, ubi menſa vel tabula in medio conſiſtens ſuo objectu impediat, & umbram tenebroſam admittat, ita & ſol in magno illo cœli palatio ſive Theatro cœlato conſtitutus omnem cœli concavitatem, contenta in eâ diaphana & lucis receptiva corpora, hoc eſt, ſtellas quaſcunque, errantes & fixas, radiis ſuis illuminat, niſi ubi Terræ intermediæ denſitas prohibeat: Ibi enim umbra nigra & tenebroſa, quæ nox dicitur, tam diu permanet, donec ſolis præſentiá fugetur & lux ejus vice fundatur & conſpiciatur. Eſt itaque umbra & nox ſolaris lucis privatio ſeu abſentia, dies econtra irradiatio & circumfuſio. Umbra eſt, quæ ſolis aſpectum tolerare nequit, idcirco fugiens & ſe abſcondens nunc ab hac, nunc ab illa parte terræ, prout ſol eſt ex oppoſito. Nunquam Sol & umbra ſe invicem viderunt, quamvis, ſi natura admitteret, poſſent; ſed ſol ut inimicam ſibi audiens ſemper illi inſiſtit fugienti, nec unquam defeſſam capere poteſt, ut pulchrè Buchananus in libro ſphærico cecinit. Ad imitationem & exemplum magni illius ſolis, ejusque umbræ, Philoſophi obſervârunt & ſuo ſoli adeſſe umbram nigram, nebuloſam & fugacem: Hinc Hermes, Fili, inquit, extrahe à radio ſuam umbram, hoc eſt, vide ut ſolem tuum circumducas per primum mobile, cui Vulcanus præficitur, ut & illa Terræ tuæ pars, quæ nunc umbroſâ nocte tegitur, clarâ fruatur luce ſolari: Niſi enim per motum primum totum Firmamentum cœli cum omnibus contentis ſingulis diebus naturalibus, hoc eſt, viginti quatuor horis ſemel circumduceretur, ſed ſaltem motu ſuo proprio, ſecundo & annuo dicto Sol moveretur, qui infra nos ſunt Antipodes, ferè ſemeſtri temporis ſpatio noctem habere & nos diem unum contingeret, & poſt vice verſa illos diem & nos noctem: ut ſic totus annus ex una nocte & die conſtaret, veluti nunc ſub utroque polo hæ vices experimento & ratione veriſſimæ comprobantur. At providentiæ Divinæ longè aliter viſum fuit, quæ ideò duplices motus ordinavit planetarum,

primum

primum & ſecundum, & ſic annum in multos dies diſtribuit: Umbra autem illa & ſol diem & noctem faciunt ſimul, quod ſol per ſe ſolus non poſſet, cujus eſt illuminare omnia oppoſita loca & corpora, non autem umbram facere, niſi per accidens ſuâ abſentiâ. Ita & Sol Philoſophicus cum ſua umbra facit diem, hoc eſt, lucem & noctem ſeu tenebras, nempe Latonam ſeu magneſiam, cujus umbram ignito pharmaco delendam & comburendam eſſe tradit Democritus, ut lib. 3. Aureæ menſæ patet in initio. Umbrarum utilitas in Aſtronomicis adeò magna eſt, ut ſine iis illa ſcientia abſolvi vix poſſit, Chymici quoque ſuis umbris aſſcribunt, quod eorum ars ad perfectionem veniat; Quid enim Sol hic ſine umbra? Quod piſtillum ſine campana: Illud quidem facit motum primum, ut ſonitus detur, at hæc dat ſonitum; illud eſt plectrum, hæc organum; illud lingua, hoc os magnum: Umbra res viliſſima eſt, non Enti proxima, ſic & Philoſophorum umbra eſt quid nigrum nigrius nigro, ut vocant, vel vilius algâ, non propter ſe, ſed hominum opinionem & copiam; Igne quid utilius, quid aqua pretioſius, quid terra amabilius, quæ dat flores & amabilia omnia? quid aëre jucundius, quo intercluſo, omnia jucunda eſſe deſinunt: Attamen, quia proſtent ad hominum uſus in latè patentibus ſuis ſphæris, viliſſima cenſentur, præpoſterâ imagnatione. Sic & umbra taxatur & communis & Philoſophica; Qui in umbris ſubterraneis diu degunt, ſi in claram ſolis lucem ſubitò producantur, amittunt viſum & aciem oculorum; Ita qui in ſola umbra Philoſophica morantur & operantur, nec ei ſolem adjungunt, judicio & oculis mentis privantur: effectuque fruſtrantur. In meridiem ſole cœleſti elevato major eſt calor, eſt & minor umbra; ſic quoque hic calore aucto diminuitur umbra & èconverſo; Incipiendum itaque ſole à meridionali latere ad noſtrum verticem ſe iterum flectente, in Capricorno; & prima operatio uſque ad Arietem erit abſoluta, tum incipit opus mulierum, uſque ad Leonem; & poſt labor ex labore provenit, donec annus capite caudam apprehendat, ut anguis, hoc eſt, abſolutus ſit.

Aquilæ

Aquilæ duæ, una ab ortu, altera ab occaſu conveniunt.

EPIGRAMMA XLVI.

Jupiter è DELPHIS aquilas miſiſſe gemellas
Fertur ad Eôas Occiduasque plagas:
Dum medium explorare locum deſiderat Orbis,
(Fama ut habet) Delphos hæ rediêre ſimul.
Aſt illæ lapides bini ſunt, unus ab ortu,
Alter ab occaſu, qui bene conveniunt:

Apollineam

Apollinem antiquiſſimum ex Vulcano natum, Athenarum cuſtodem tradit Cicero lib. de natura Deorum. Quæ quidem opinio, ſi ut debet, ad allegoriam transferatur, eſt veriſſima; Quia Vulcanus Solem Philoſophicum qui Apollo eſt, producit. Sed prævaluit, quod ex Jove natus ſit; Cùm verò Latona utero geſtaret gemellos Apollinem & Dianam, quos ex Jove conceperat, Juno Zelotypa Pythonem horrendæ vaſtitatis ſerpentem immiſit, qui gravidam proſequeretur & vexaret. Muliere miſera poſt diutinos errores tandem navigio delata in inſulam Ortygiam, ad ſororem ſuam Aſteriem, quæ in ea regnabat: Cùmque ea inſula ferè tota mari inundaretur, parturienti Latonæ locum dedit, unde Delus dicta, quæ Ἄδηλος erat antea. Ibi igitur enixa pueros; prima prodiit ex utero Diana, eaque ſe obſtetricem matri in partu fratris Apollinis laboranti præbuit; Unde factum eſt, ut prægnantes in puerperio ejus Numen invocarent, eamque vel Lucinam vel Ilithyiam vocaverunt, quod lucem natis infantibus apertis eorũ oculis oſtenderet: Apollo igitur natus, & adultus Pythonem matris vexatorem ſagittis confecit & Cyclopes occidit, quod fulmen Jovi fabricaſſent ad interficiendum ejus filium Æſculapium, quem Jupiter fulminatum ad inferos detruſit, propterea quod Hippolytum ab equis diſcerptum in vitam reſtituiſſet. Hæc eſſe merè Chymica, multis in locis demonſtravimus. Latona enim, Cynthia, Apollo & Python, ſunt requiſita artis, quæ eo modo ſe habent invicem, ut narratum eſt. Cum verò hæc ab antiquiſſimis poëtis, ut Orpheo, Lino, Muſæo, Homerò, ſcriptis vulgata eſſent, apud ignaros occaſionem religioni & venerationi Apollinis præbuerunt. Hinc in multis locis Europæ & Aſiæ cultus eſt Apollo, eique erecta templa innumera. Præcipuè vero Delphis antiqua religione venerandum habuit templum, in quo ſtatuæ plurimæ ex auro ſolido & argento magni ponderis & artificii à regibus & Principibus repoſitæ erant, cum aliis donariis precioſiſſimis, quæ ab omnis ſtatus hominibus religionis cauſa in ſacrariis recondita eтant. Pauſanias refert ſceleton aheneum artificii admirandi ap-

penſum tholo templi fuiſſe ab Hippocrate. Apollini quoque ſacratus fuit ille celebris tripes, à Pelope, dum uxorem Hippodamiam duceret Oenomai regis Elidis filiam, quem Tripodem fabricârat Mulciber & Pelopi donaverat. Hic in medio templi erectus erat, in quo inſidens Pythia afflatum Dæmonis erumpentis è profundo hiatu excipiebat, quo correpta vaticinabatur, & reſponſa dabat ſciſcitantibus rerum futurarum eventus. Fuere autem Delphi in Bœotica ad radices Parnaſſi ſiti. Templo vicinus fuit fons fatidicus, Caſſioris, cui ſi faces ardentes admoverentur, eas extinguebat: ſi procul eſſent remotæ, ſubitò accendebantur, & flammas concipiebant. Ejusque fontis aqua pota vim vaticinandi præbebat; ſed tamen brevioris vitæ reddebantur ejus aquæ potores. Cùm itaque concurſus fieret ex omnibus Europæ, Aſiæque partibus ad oraculum Delphicum, poëtæ eum locum, nempe Parnaſſũ eſſe in medio terræ fabulati ſunt; idque ab exemplo Jovis probarunt, qui duab. aquilis emiſſis id experimentatus fuerat: Verùm cùm hæc res hiſtoriæ fide non nitatur, non à veritate alienum eſt, eam chymicis aſſcribere, præſertim cùm totus Apollo, ut dictum, ſit chymicus origine, licet dæmon poſtea hominum ſuperſtitionem ſub eo nomine confirmârit & vaticinia dederit. Duæ aquilæ ſunt duo lapides, ex quib. unus ab oriente, alter ab occidente venit; quod Philoſ. multis modis demonſtrârunt. Illas Jupiter emiſit, utpote ſuas armigeras. Aquila autem Apollini ſeu Soli amica videtur, quia pullos ſuos probat ad Solem, quem ſi ſuſtinere nequeant, ut degeneres exludit. Ejus pennæ aliis reb. conſertæ dicuntur non putreſcere, & aliarum avium pennas devorare, facilè inaurationem admittere. Non ſenio, nec ægritudine moritur, ſed fame. Creſcens enim roſtri ſuperioris aduncitas impedit, ne cibum queat capere; quâ abjectâ in fontem ter ſe mergit, eoque modo redire fertur ad juventutum. Hinc Pſalmographus: Renovabitur, ut aquilæ, juventus tua. Ex volatilib. nunquam fulmine tangitur. Pugna eſt illi in draconem qui propterea ejus ova conſectatur: Quæ omnia ejus naturæ munera cauſam præbuerunt, cur Philoſ. aquilam in arte ſua prædicent, eique lapidem aſſimilent, cujus rei cùm innumera exempla in libris eorum ſint obvia, hîc plura non adferemus.

Lupus

Lupus ab Oriente & Canis ab Occidente venientes ſe invicem momorderunt.

EPIGRAMMA XLVII.

Hinc, ubi Sol oritur, Lupus advenit, aſt ubi Ponto
Mergitur, inde canis, qui duo bile tument;
Hunc is, & hic illum, ſtimulante furore momordit,
Et rabidus rictu viſus uterque fuit.
Sunt gemini hi lapides, gratis qui dantur ubique
Omnibus atque omni tempore, quos teneas.

PHiloſophi multis in locis duorum meminêre lapidum gratis nobis datorũ, ut Iſaac, Arnoldus & alii, inter quos Avicenna dicit eos in ſtercore jacere abjectos, neglectos vulgò, qui ſi conjungantur, perficiant magiſterium: Quidam attollunt Mercurium occidentalem, qui prætulit ſe auro & illud vicit: Verùm omnium optimè Author conſilii conjugii ſolis & lunæ ex Ariſtotelis Epiſtola binos deſcribit lapides, ubi dicit: *Quod hujus artis duo ſunt lapides principales, albus & rubeus mirabilis naturæ: Albus in occaſu ſolis incipit apparere ſuper facies aquarum, abſcondens ſe uſque ad mediam noctem, & poſtea vergit in profundum: Rubeus verò ex oppoſito operatur, quia incipit aſcendere ſuper aquis in ortu ſolis uſque ad meridiem & poſtea deſcendit in profundum.* Hi itaque lapides ſunt antedictæ aquilæ à Jove Delphis emiſſæ; Hi quoque ſunt lupus & canis, ex diverſis ſeu oppoſitis terræ plagis venientes, quorum unus momordit alterum, & ambo rabioſi facti ſunt, veluti teſtatur Rhaſis in Epiſtola: Hi lapides ſunt veriſſimum Bezoar ex quibus præſtantiſſimum mittit India Orientalis ex ferarum ventre depromptum, aliud ſed minoris efficaciæ dat India Occidentalis, Peruana, ex cicuribus acceptum; Sic oriens dat lupum atrociſſimum, occidens canem hominibus familiarem, hoc eſt, Sulphur ab Eoo, Mercurius ab Heſperio tractu venit; ex quibus hic mollis & tractabilis, illud cholericum & iracundum exiſtit: Qui duo quà primum ſe invicem offendunt, in mutuos morſus incidunt: Canis verò magnitudine inſignis primam victoriam obtinet proſtrando lupum & ſemianimẽ reddendo: At lupus vires recolligens poſt canem dejicit eique dejecto inſtat uſque ad internecionem; Interim non minora vulnera nec minus lethalia, quam intulerat cani, ab eo recipiens, donec ſe mutuis conficiant & interimant morſibus: De lupo *Roſinus* ad Euthiciam, inquit, *quod ſit miles victor duorum roboratus multi precii & intenſiſſimi roboris, pervorans corpora, cum iis obviat, & eſt albus apparitione, rubeus experimento, eſtque mas qui lunam duxit in uxorem, quem nonnulli putant aurum eſſe precioſiſſimæ connexionis, cujus congelatum nunquam diſſolvitur, neque veſtigia delentur, quod Deus ſanctis Philoſophis & electis largitus eſt: Scito, quod natura cepit com-*

comparem ut inimicum. Hæc ille. Et mox, *quod ſulphur*, inquit *fortiſſimum eſt & adverſus ignem pugnans quod continetur: Ex his namque conjunctis color precioſiſſimus exit, & nunquam poteſt ſulphur, quod naturaliter fugit, poſtea fugere, eo quod perforavit illud anima ſimiliter & perforavit & mixta eſt animæ tinctura corpori, & corpus animam continuit & naturale fugere prohibuit. Et deinde quærenti, quis lapidum ſit fortior, reſpondet: Lapis qui non eſt lapis fortior eſt altero inimico: rubrũ verò eſt fortius illo quod ſua fortitudine ſocios roboravit.* Lupus itaque Orientalis fortior eſt cane occidentali, quamvis victoriæ non potiatur effectu, ſed una cum inimico ocidat: Ex utriſque verò fit venenum tingens: Differentia inter lupum & canem exigua eſt, cùm moloſſus ſeu prægrandis canis lupinam formam & ſpeciem oſtendat, ita ut lupus origine, ſed longa progeneratione cicur factus videatur: Eodem modo ſulphur & mercurius parùm differunt inter ſe; quia illud ex hoc, vel hic ex illo ortum ducat: Mercurius quidem ſulphur genuit, at ſulphur Mercurium purgavit & talem reddidit: De his idem *Roſinus*, dum quærit *Unde veniat ejus color? reſpondet, ex ejus intenſiſſima amaritudine:* Et illa*: Unde venit ejus amaritudo & intenſio?* reſpondet, *ex ejus metalli impuritate:* Et illa*: nunquam ejus color rubeus ſupereminet?* reſpondet*: Etiam:* Et illa*: nunquam etiam eſt igne calidior?* reſpõdet*: ignis ad reſpectum illius eſt tanquam aqua ad reſpectum ignis.* Et illa*: Igne nè eſt fortior?* reſpondet *non.* Et illa*: Quare ergo aſſeris, eum igne eſſe fortiorem:* reſpondet, *eò quod ignibus ſibi ipſis obviantibus alter alterum comedit.* Patet itaque quod alter alterius alimentum fiat & cibus, & quantum uni decreſcat, tantum alteri accreſcat, donec accreſcens prævaleat & draco ſerpentem devorârit: In magnis præliis ſæpè contingit, ut ſtragem majorem paſſi campum & victoriam obtineant; Ita & canis quamvis proſtratus non tamen victus occubuit omnino, cùm hoſtem adeò ſtrictè teneat, ut ille abſque hoc vivere, nec hic abſque illo mori poſſit.

Rex ab aquis potatis morbum, à medicis curatus ſanitatem obtinet.

EPIGRAMMA XLVIII.

Divitiis populisque potens Rex fontis amavit,
Portari à ſervis quas ſibi poſcit, aquas:
Has bibit & rebibit venas mox inde repletus
Diſcolor à claris ſuſcipitur medicis;
A quibus ut purgatus erat ſudoribus, alvo,
Oreque, mox tincta eſt utraque mala roſis.

Xer-

XErxes ille potentiſſimus Perſarum rex, cùm per ſicca & inculta loca ſub æſtu exercitum duceret, ſitibundus hauſtum aquæ turbidæ à quodam milite oblatum non reſpuit, ſed gratiſſimè bibit, portantemque id donarii munere ampliſſimo ornavit. Et ſanè ſi quis hoc ipſo tempore (ut quorundam hiſtoriæ recentiſſimæ teſtantur), per fines Perſiæ peregrinetur , rariſſimè fontes aquæ dulcis invenire dicitur, cùm aquæ ſtagnantes ſint ſalſæ, ac ipſum ſolum in ſuperficie ſalſedinem offerat copioſiſſimam : Eo modo Rex, cujus meminerunt Philoſophi ſiti vexatus, mandavit aquæ dulcis ſibi copiam fieri; quam allatam bibit ad ſatietatem; velut ex Merlini allegoria cuivis conſtat. Curatio regis ægri & diſcolorati ſuſcipitur à medicis diverſis: Ægyptii ſuis medicinis propinatis moverunt humores adhuc crudos, quos Hippocrates priùs concoctos purgari debere aſſerit, niſi ſint fluxibilês & vagi: Tum enim mox educendi ſunt, ne in partes aut viſcera nobiliora fortè impetum faciant & ruant. Hinc regi ſymptomata periculoſa, utpote lipothymia & ſyncope obvenerunt. Alexandrini verò medici, poſtremò advenientes in morbo chronico, feliciores ſunt habiti, qui regem priſtinæ ſanitati reſtituerunt. Tanto mederi regi eſt operæ pretium, qui medico ſuo ſanus factus benevolam præbet manum & faciem ſerenam. Legimus multorum curationes optimè fuiſſe recompenſatas à regibus diverſis, ut Democidis à Polycrate Samiorum tyranno talentis duobus, Eraſiſtrati (quem Plinius ſcribit, fuiſſe diſcipulum Chryſippi, ex Ariſtotelis filia genitum.) propter Antiochum regem, ex amore Stratonices novercæ ægrum ſanatum, centum talentis à filio ejus Ptolemæo, ut Jacobi Cocterii, medici Galli regis Ludovici II. à quo quatuor millia coronatorum ſingulis menſibus pro ſtipendio accepit, aliorumque recentiorum non faciamus mentionem; ſed hujus regis ſanatio adhuc longè majori mercede aut præmio recompenſatur. Ita enim apud Roſarium Hermes & Geber; Qui hanc, inquiunt, artem ſemel perfecerit, ſi deberet vivere mille millibus annis, & ſingulis diebus nutrire quatuor millia hominum, non egeret. Hoc confirmat Senior, dicens:

Eſt

Eſt ita dives habens lapidem, de quo Elixir fit, ſicut qui habet ignem, poteſt dare ignem, cui vult & quando vult, & quantum vult ſine ſuo periculo & defectu. Democriti pater adeo dives fuit, ut exercitui Xerxis Epulum dederit, & Pythius quidam opulentiſſimus obtulit eidem ſtipentium totius exercitus & commeatum ad menſes quinque, ſi modò unum ex quinque filiis, natu minorem, qui ſuæ ſenectutis eſſet ſolatium, ne in caſtra regia ire cogeretur, domi retinere liceret; ſed barbarus rex indigniſſimè petitionem Pythii ferens, juſſit minorem natu filium in duas partes diſſectum palis utrimque ad viam regiam adfigi, per quam totus exercitus tranſiturus erat, ut annotat Sabellicus lib. 2. Ennead. 3. Sed horum divitiæ nihil ad opes hujus Regis, quæ ſunt abſque dimenſione & numero. Hunc ſanatum & ab aquis liberatum Reges omnes, & potentes aliarum regionum honoraverunt & timuerunt. Et quando volebant videre de mirabilibus ejus, ponebant in crucibulo unciam unam Mercurii bene loti, & projiciebant deſuper tanquam unum granum milii de unguibus vel de capillis aut ſanguine ſuo, & ſufflabant leviter cum carbonibus, dimittebant eum infrigidari cum eis, & inveniebant lapidem, qualem ſcio. Hic eſt ille, cujus Bernhardus Comes meminit, quod ſex ſuis aulicis tantundem regni det, quantum ipſe poſſidet, ſi modò expectent, donec ipſe in balneo juventutem recuperârit, & veſtibus variis, nempe thorace nigro, induſio albo & ſanguine purpureo ornatus ſit; tum enim ſingulis de ſanguine ſuo daturum; ipſosque ſuarum divitiarum participes facturum ſe pollicetur.

Infans Philoſophicus tres agnoſcit patres, ut Orion.

EPIGRAMMA XLIX.

F*Abula narratur, Phœbus, Vulcanus & Hermes*
In pellem bubulam ſemina quod fuerint;
Tresque Patres fuerint magni ſimul ORIONIS:
Quin Sobolem Sophiæ ſic tripatrem eſſe ferunt:
SOL etenim primus, Vulcanus at eſſe ſecundus
Dicitur, huic præſtans tertius arte pater.

MUlieres, quæ ſe variis proſtituunt viris, rarò ſobolem vivacem concipiunt ex confuſione diverſorum ſeminum: Natura enim in generatione hominis & animalium plerorumque non admittit ſuperfœtationem, niſi fortè rariſſimè: Hinc ex unico patre & matre proles quæcunque naſcitur, ſive ſit una aut plures, ut quoque ex hiſtoriis & eventu aliter judicantium patet, inprimis Margaritæ illius Hermanni Comitis Hennebergiæ uxoris, quæ anno 1276. trecentos & ſexaginta quinque enixa eſt pueros, quorum omnium baptiſatorum, & maſculorum, Johannis, fœminarum Eliſabethæ nomine vocatorum, poſt demortuorum ſepultura in Lauſdunenſi templo, uno miliari diſtante Haga Comitum verſus mare, in Hollandia, adhuc cum pelvi ærea, in qua baptizati ſint, & inſcriptione hiſtoriæ, adhuc viſitur: cauſam dicunt, quod Comitiſſa videns pauperculam mulierem gemellos in ulnis geſtare, eam adulteram vocârit, quaſi impoſſibile ſit, ut plures liberi uno conceptu ex uno viro, ſed ex diverſis, neceſſariò ederentur: Unde imprecatione facta à paupere, quæ ſe ab eo crimine puram noverat, quotquot dies in anno ſunt, tot ipſa concepit in utero uno tempore & ex uno viro. Miraculum hoc quidem eſt, at naturale opus, quod ex divina ultione contigit: In opere autem Philoſophico quod alias naturæ adverſum eſt, facilè admittitur ſub allegoriæ veſtimento: Hic enim unus fœtus tres dicitur habere patres vel etiam binos, ut & matres. Hinc Raymundus, ut citat Roſarius, noſter, inquit, infans habet duos patres & duas matres: & quia ipſe charè nutritus eſt ex tota ſubſtantia in igne, propter quod nunquā moritur: Ita Dionyſus ſeu Bacchus bimater appellatur, quem immaturum combuſtâ matre ex ejus ventre eripuit & femori ſuo inſuit, ut pater mater factus ſit: Sed hæc magis declarantur in Orionis conceptu, qui ex Apollinis, Vulcani & Mercurii commixtis ſeminibus in pelle bubula incluſis per x. menſes, natus dicitur: Monſtroſa hæc eſſent omnino, non tantùm fabuloſa, niſi arcanum naturæ ſub his involucris lateret, non omnibus obvium. Lullius in Theorica teſtamenti eidem fœtui Philoſophico tot & ferè eoſdem

attribuit patres, nempe Solem, qui eſt Apollo ſive Sol cœleſtis eſt primus hujus generationis author, qui virtute ſua inenarrabili & occulta ſeu aſtrali operatur in materiã quandam Philoſophis notam, tanquam in matricem mulieris, in eâque producit filium ſeu fœtum ſibi ſimilem, cui poſtea ſua arma & inſignia virtutum, paterno jure, tradet & relinquet, hoc eſt, immatura maturandi & non tincta nec purgata, tingendi & purgandi potentiam: quicquid enim Sol in mille annis perficit, hoc filius ejus in dimidia hora præſtabit; Propterea ut vis millecuplo fortior in eo fiat quàm in Sole, pater eum Vulcano in diſciplinam tradit & artifici ſimul, ut ab his ejus generoſa indoles excolatur & viribus multiplicetur; ſiquidem conſtet à teneris aſſueſcere multum eſſe. Sic Achilles Jaſon, Hercules Chironi erudiendi fuêre traditi eandem ob intentionem. Milo enim Crotoniata, qui puer vitulum geſtavit, vir bovem ſuſtulit ex conſuetudine. Non injuriâ autem, præter Solem, Vulcanus & artifex hujus pueri vocantur patres, quia primus ut eſſet, hi ut talis & tantus, effecerunt: Nec verò æquivalens didactron magiſtris ſolvi poteſt ob inſtitutionem, ut nec præmium parentibus ob generationem. Hi corpus, illi animum concinnant. Si animus potior eſt corpore, nec illis minor referenda eſt gratia, quàm his. In Orionis verò ortu Mercurius materiam, Apollo formam, & Vulcanus calorem ſeu efficientem cauſam externam præbuit. Sic quoque in opere Philoſophico fieri convenit, ut tres patres in unam ſobolem conſpiraſſe videantur, in qua Philoſophorum ſint delitiæ.

Draco mulierem, & hæc illum interimit, ſimulque ſanguine perfunduntur.

EPIGRAMMA L.

ALta venenoſo fodiatur tumba Draconi,
Cui mulier nexu ſit bene vincta ſuo:
Ille maritalis dum carpit gaudia lecti,
Hæc moritur cum qua ſit Draco tectus humo.
Illius hinc corpus morti datur, atque cruore
Tingitur: Hæc operis ſemita vera tui eſt.

Draco-

DRaconum manſio in cavernis terræ eſt, hominum vero ſupra terram in aëre proximo; quæ duo ſunt elementa contraria & jubentur à Philoſophis conjungi ut actio unius in aliud fiat: Per mulierem vero alii intelligunt, ut Baſilius clave 2. *Non enim utile eſt*, inquit, *aquilæ nidum ſuum in alpibus ponere: Nam pulli ejus præ frigore nivis in ſummitate montium morerentur: Quodſi verò aquilæ draconem frigidum, qui ſuam habitationem in petris longo tempore habuit, & ex terræ ſpelũcis prorepit, addas, amboſq; in infernalem ſellã ponas, tum Pluto ventum afflabit, & ex frigido dracone igneum ſpiritum volatilem eliciet, qui ſuo magno calore aquilæ pennas cumburet, ac ſudorificum balneum excitabit adeò ut nix in ſummis montibus colliqueſcat, & aqua fiat; quo minerabile balneum bene præparetur, & regi fortunam ac ſanitatem tribuat.* Admirabile ſanè eſt, quod draco frigidus ſpiritum ignem de ſe mittet; Id tamen verum eſſe experientia declarat in ſerpentibus combuſtis, qui flammam venenoſam aſſiſtentes inficientem emittunt. Nec fruſtrà dracones theſaurorum chymicorum cuſtodes flammivomi dicuntur, ut aurei velleris, hortorum Heſperidum, Cadmi, & his ſimiles. Degit autem hic draco in anguſtis petrarum ſubterranearum locis, quem ibi capere oportet, & aquilæ ſeu mulieri adjungere, huic in ſepulchro, illi, ſi mavis, in nido: Natura enim draconis eſt aliàs, ut inſidietur ovis aquilinis, cumque aquila internecinum bellum gerat. Draconem aliquando amaſſe puellam, cumque ea concubuiſſe, ex Græcis ſcriptoribus ſunt, qui tradunt. Quid mirum igitur, ſi Philoſ. velint, draconem ſuum cum muliere in una caverna concludi debere? Greverus dracones rubeos & nigros in imâ montis voragine conjungit, igneque adurit, & pereuntibus nigris, dicit montis cuſtodem undiquaque illos conquirere, & in montem inferre. Merlinus in ſua viſone (niſi illa ſit ſuppoſititia) mentionem facit draconis albi & rubei; Hi dracones, quicunque ſint, ſive una ſit mulier, ſeu draco fœmina, in ſe invicem agunt, donec utrique moriantur, & ſanguinem emittant ex vulneribus, quo perfunduntur. Intelligitur verò hîc per draconem elementum terræ & ignis, & per mu-

lierem, aëris & aquæ; Unde Clangor buccinæ dicit, *quod draco eſt materia in fundo remanens poſt diſtillationem aquæ ab ea:* Et ex Hermete: *Aqua aëris inter cœlum & terram exiſtens eſt vita uniuſcujusque rei. Ipſa enim aqua ſolvit corpus in ſpiritum, & de mortuo facit vivum & facit matrimonium inter virum & mulierem. Etenim totum beneficium artû facit*: De terra quoque inquit: *Et intellige adhuc, quod iſta propria terra quam calcamus, non eſt verum elementum, imò eſt elementata à ſuo vero quinto elemento: Nec recedit quinta ſubſtantia elementalis à ſuo corpore elementato, de quo terra eſt formata.* Et mox. *Sed in centro terræ eſt virgo & elementum verum, quod ignis non poterit ardere: Hic eſt draco, de quo loquimur, in centrum uſque terræ ſe inſinuans, ubi cùm magnus ſit calor æſtum flammeum intra ſe concipit, quo mulierem ſeu aquilam comburit.* Mulier verò vel aquila, aqua eſt aëria; quam nonnulli aquilam albam ſeu cœleſtem vocant, & ex Mercurio vulgari, vel ſalibus ſublimatis conficere ſatagunt, ſequentes in eo ductum quorundam cæcorum in hac arte, lynceos ſe ſimulantium; Sed amen dico tibi, inquit *Bernhardus* Comes in Epiſt. *quod nulla aqua naturali reductione ſpeciem metallicam diſſolvit, niſi illa, quæ permanet ei in materia & forma, & quam metalla ipſa poſſunt recongelare:* Et mox. *Nec corporibus pertinet aqua in ſolutionibus, quæ iis in congelationibus non permanet:* Et paulo poſt: *Amen dico tibi, quod oleum naturas naturaliter incerans & conjungens ac naturaliter introducens medicinam in alia corpora tingenda, non componitur ex alio extraneo, ſed tantùm ex viſceribus corporis diſſolvendi:* Aquila itaque & mulier, nec non draco ac totius ferè artis arcana hoc percepto, intelliguntur, quæ fortè nimis aperto naturæ gremio hactenus doctrinæ filiis expoſuimus & declaravimus, ut hinc DEO SIT GLORIA.

2877660